

Almqvistska Målet 1851–1854

Inledande kommentarer

På försättsbladet till de på Kungliga Biblioteket befintliga handlingarna i målet kan man läsa längst ner på sidan: I Maj 1863 lånade från Krigshofrätten för att i Kongl. Biblioteket förblifva. – Härmed förenade: Handlingar i Almqvists konkursmål 1851–1854. Afskrifter gifna till K. B. 27/11 1894 af Härads höfding J. O. Hultgren.

Det är utifrån dessa inbundna handlingar bestående dels av protokoll och avskrifter dels av originaltexter som nedanstående renskrifter är gjorda. Dokumenten är i gott skick men här och var har någon gjort förstrykningar, satt bockar i marginalen samt infört egen sidnumrering. Med blyerts dock. (Ytterligare en handskrift av polisförhören finns i Stockholms stadsarkiv, Äldre poliskammaren juni 1851, 5 vol. Signum A 1 a 1.)

Jag – som fått uppdraget att renskriva dessa handlingar – heter Christina Wijkmark och forskar till vardags kring ämnet 'nyadlade ämbetsmannafamiljer under stormaktstiden'. Efter att ha skrivit av och studerat otaliga 1600-talsbrev anser jag mig meriterad även för uppgiften att renskriva handskrifter från 1800-talet. För närvarande deltar jag i ett forskningsprojekt med anslag från Östersjöstiftelsen, bl a rörande översättning och kommentering av brev på nylatin skrivna på 1660-talet.

Jag har försökt följa texten så noga som möjligt. Vissa stilar har varit svårare än andra, värst när skrivaren inte gjort någon för en nutida läsare märkbar skillnad mellan a och e i slutet på ord. Jag har därför vid tveksamma fall prioriterat t ex stavningen "skuldsedlarne".

Stavningen varierar för övrigt beroende på skrivare – t o m stundom hos en och samma skrivare som det förefaller. Som exempel kan nämnas den famösa havresoppan som i samma avsnitt kan stavas såväl hafresoppa som hafversoppa eller hawersoppa.

Adresser och påskrifter har inte medtagits annat än i enstaka fall. Även om dåtidens namnteckningar var läsligare än dagens, gjordes inga namnförtydliganden, och jag har gått bet på vissa. Otydbara ord överhuvudtaget har jag markerat med /---/.

Hur Almqvists promemorior – centrala i rättegången – skall tydas har varit föremål för många uttolkningar. Den version som återges

här är skrivarens. Några ställen där den mer markant avviker från originalet har jag markerat.

I följande förteckning över handlingarna uppges summan av sidorna vara ca 570–580, varav inte mindre än 404 härrör från Ämbetet för polisärenden i Stockholm. Dess paginering har jag följt medan det blivit alltför trassligt att följa de övrigas som åter och åter igen börjar om från sid 1.

Handlingar i Almqvistska Målet 1851-1854

Utdrag af Protocollet, hållet hos Öfverståthållare Embetet för Police Ärender i Stockholm. 1851.

Diverse handlingar i målet.

Protokoll från Krigsrätten vid Kongl. Lif-beväringensregementet. 1852.

Memorial 1853.

Diverse handlingar i målet samt Kongl. Majt:s Krigs Hof Rätts Utslag 1853.

Utdrag af Protocollet i Kongl. Hof Consistorium 1854.

Utdrag af Protocollet, hållet hos Stockholms Rådstufvu Rätt 1854.

Utdrag af Protocollet, hållet hos Öfverståthållare Embetet för Police Ärender i Stockholm följande dagar år 1851.

1

Den 14 Junii

S. D. Sedan sistlidne gårdagsförmiddagen till Öfverståthållare Embetets kännedom kommit, hurusom rykte wore gängse derom, att från förre Ryttmästaren Johan Jacob von Scheven, boende i huset N:o 5 vid gamla Norrebro inom St. Claræ församling här i staden, skuldförbindelser till betydligt belopp blifvit olofligen tillgripne och att

samtidigt dervid försök till Ryttmästarens bringande af daga genom förgift egt rum, så ock efter det vid anställda

2

efterforskningar, skälig anledning förekommit dertill att Regements Pastorn vid Kongl. Lif Bewärings Regimentet Carl Jonas Ludvig Almqvist skulle hafva omförmälde brott föröfvat, samt anmälan skett att Ryttmästaren von Scheven, som är omkring 77 år gammal, i anseende till sjukdom och ålderdomssvaghet icke kunde lemna sina rum, hade förhör blifwit utsatt att denna dag klockan 10 förmiddagen hållas uti von Schevens bostad, till hvilket förhör Öfverståthållare Embetet med ledning af redan /erhållne/ uplysningar låtit kalla medicine Doctorn K. F. Levin, Boktryckaren Lars Johan Hierta, Hattmakare Åldermannen

3

Carl Johan Lorentz samt vice Auditeuren vid Kongl. Lif Regimentets Husar Corps Eberhard Hamnström, ogifta Maria Malmström, ogifta Paulina Amanda Brandt, Pigan Hedda Höger¹, Guldarbetaren Theodor Lilja och Enkan Christina Nordmark, hvilka ock i närvaro af t. f. Police Kommissarien Ytterberg och Police Constapel Esbjörn Blücher vid förhöret tillstades kommo; anmälande Ytterberg att Regements Pastorn Almqvist, om hvars inställande vid förhöret Öfverståthållare Embetet meddelat befallning, förgäfves blifwit eftersökt; och hade uti Almqvists bostad tillkännagifvits, att han sistlidne Onsdags morgon afrest härifrån staden till Upsala och ännu icke återkommit.

4

Förre Ryttmästaren von Scheven bebor 2:ne trappor upp i förutnämnde hus, en våning bestående af fyra rum och kök, deraf Ryttmästaren för egen räkning begagnar 3:ne rum och ett rum samt köket äro upplätne åt hans tjenstepiga Hedda Höger. Till de af Ryttmästaren sjelf begagnade rum inkommer man från förstugan uti ett större med fenster åt gatan försedt rum, hvarest Ryttmästaren om dagarne sig uppehåller, och uti hvilket rum han emottar besök; från detta rum är ingången till ett mindre, beläget åt gården, hvilket begagnas till sängkammare, och

5

till ett annat beläget åt gatan, hvilket endast nyttjas såsom förvaringsställe för åtskilliga lösören och utgör genomgång till Pigan Högers derinnanföre belägna rum, å hvilket jemväl är dörr åt förstugan, vid hvilken, med serskildt utgång köket är beläget.

Förre Ryttmästaren von Scheven, som anmärkte, att han icke uppträdt såsom angifvare om omförmälde emot honom föröfvade förbrytelser, eller sjelf derom äskat Police undersökning, utan fastmer, på allt sätt sökt hindra spridandet af det om ifrågavarande tilldragelse

¹Namnet var Högel. Att skrivaren uppfattar det som Höger måste ha berott på att namnet uttalats med 'tjockt l'. Senare ändrar han det till Häger, då man ju knappast kunde heta Höger.

upkomna rykte, förmälde till en början, på framställda frågor: att Ryttmästaren von Scheven, som varit något bekant med

6

Regements Pastor Almqvists fader, för omkring sex år tillbaka å ett Restaurationsställe, hvarest Ryttmästaren den tiden vanligen intog sin middagsmåltid, tillfälligtvis sammanträffat med Almqvist och kommit att med honom inlåta sig uti samtal; hvarefter de oftare träffats och gjort hvarandras bekantskap, samt Almqvist flera gånger besökt Ryttmästaren; att efter tre års förlopp och sedan Ryttmästaren småningom fattat ett större förtroende och mycken vänskap samt Almqvist börjat oftare besöka Ryttmästaren derunder han erhållit kännedom om Ryttmästarens enskilda angelägenheter hade

7

Almqvist tid efter annan af Ryttmästaren erhållit penningeförsträckningar i större och mindre belopp, samt jemväl uppå egen begäran fått lyfta en större summa penningar som Ryttmästaren haft innestående hos Grosshandlanden J. L. Strindberg här i staden, så att Almqvists skuldbelopp till Ryttmästaren slutligen uppgått till omkring 18,000 Rdr. banco, hvarå Ryttmästaren innehaft åtta stycken af Almqvist till Sedelhafvaren å olika tider uthändigade skuldsedlar, de flesta ställda att betalas inom tio månader från utgifningsdagarne, och åtminstone några om icke alla bevittnade af Magister Wahlström

8

och Landtmäteri Auscultanten Bolin; att Almqvist under de sednare åren dagligen besökt Ryttmästaren, som för honom haft ett obegränsadt förtroende, och utnämnt honom till biträdande Executor testamenti, samt ansett honom nästan såsom sin son; att Almqvist under denna tid deltagit uti Ryttmästarens affärer och erhållit kännedom om alla hans angelägenheter samt haft fritt tillträde till Ryttmästarens alla handlingar och förvaringsrum och således jemväl handhaft samtliga Ryttmästaren tillhörige fordringsdokumenter, hvilka legat förvarade uti ett convolut i den uti sängkammaren stående chiffonier, hvilken

9

ingen annan än Ryttmästaren sjelf och Almqvist på sednare åren öppnat och tillslutit; att uti förutnämnde convolut, hvarest alla Ryttmästaren tillhöriga skuldförbindelser förvarats, jemväl legat ett serskildt convolut, deruti de af Almqvist utfärdade förut omnämnde åtta skuldebrefven varit inlagde; att emedan Ryttmästaren på sednare åren icke haft någon bokföring öfver sina utlånta penningar, Ryttmästaren i medlet eller slutet af hvarje månad framtagit och granskat sina lånedokumenter för att utröna hvilka av desamma under månadens lopp till inbetalning förfölle eller borde omsättas, vid vilka tillfällen

10

Almqvist ofta honom biträdt, enär Ryttmästaren, i anseende till sin svaga syn, hade svårt att läsa; att Almqvist jemväl vid andra tillfällen utur chiffonieren framtagit och genomsett Ryttmästarens fordrings dokumenter, utan att Ryttmästaren gifwit akt på om han derefter inlagt alla eller någon del deraf å deras förvaringsställe; att Ryttmästaren omkring den 15 sistlidne Maji vid ett tillfälle, då han varit ensam i sina rum, framtagit och genomgått sina handlingar och dervid funnit alla sina skuldförbindelser förvarade uti förutnämnde convolut, men att, då Ryttmästaren Thorsdagsförmiddagen den 29 uti nämnde månad

11

eller Christihimmelsfärdsdag i Almqvists frånvaro utur chiffonieren framtagit och ånyo genomsett skuldebrefven, hade han, till sin förundran funnit att samtliga de af Almqvist utfärdade åtta skuldsedlarne saknats, hvaremot alla öfrige legat inlagde i convolutet.

Vidare förmälde Ryttmästaren von Scheven att Guldarbetaren Lilja, hvilken är boende 3:ne trappor upp i samma hus som Ryttmästaren, någon dag under sistlidne Mars månad infunnit sig hos Ryttmästaren och under tillkännagifvande att hos Lilja wore boende en ung, fattig flicka vid namn Paulina Amanda Brandt,

12

som ämnade söka inträde vid Kongl. Theatern, hemställt om icke flickan Brandt någon tid hyresfritt kunde få innebo hos Ryttmästarens Piga Hedda Häger, som vid tillfället var sjuklig, emot det att flickan Brandt biträdde med förefallande göromål och för Ryttmästaren läste tidningarne, hvarmed Hedda Höger, i anseende till sin sjukdom måst uphöra; att Ryttmästaren, som till följd af olyckliga förhållanden lefde skiljd från sin egen familj; med afseende å flickan Brandts medellösa belägenhet, och sedan Lilja uplyst att hon var fader- och moderlös, samt städse, under det hon vistats hos makarne Lilja, upfört

13

sig ärligt, anständigt och villigt, dagen derefter tillåtit henne att inflytta till Pigan Häger, dock hade flickan Brandt fått sin sofwplats å en soffa uti Ryttmästarens yttre rum; att Amanda Brandt sedermera wistats uti Ryttmästarens hus till den 30 sistlidne Maji, då hon derifrån afflyttat; att flickan Brandt varit tyst, stilla och anständig och städse visat ett fogligt sinnelag, samt icke gifvit Ryttmästaren anledning till klander eller missnöje.

Ryttmästaren anförde yterligare, att, då han saknade de af Almqvist uthändigade skuldförbindelserna, han blifvit förvånad, emedan han

14

icke kunde fatta hvem han för tillgreppet deraf borde misstänka, helst Ryttmästaren hade fullt förtroende för både Almqvist och Pigan Höger, om hvilken sistnämndas trohet han, under de två år hon varit i hans tjenst, gjort sig fullt förvissad; att Ryttmästaren, som under

sistlidne Maji månad icke vid något enda tillfälle lemnat sina rum, och då han af andra personer än Almqvist haft besök, tillslutit dörren till sängkammaren och icke öppnat chiffonieren, hvaruti skuldsedlarne legat förvarade, i betraktande deraf och då inga andra personer än han sjelf, Almqvist, Pigan Höger och Amanda Brandt fått inträde, uti

15

sängkammaren, samt efter det Ryttmästaren vid noga eftersinnande ihogkommit att han tilläventyrs vid något tillfälle lemnat chiffonieren öppen och sjelf uppehållit sig uti det yttre rummet, under det Amanda Brandt innevarit i sängkammaren, börjat fatta några misstankar att Amanda Brandt möjligen vore tjufven; att sedan Ryttmästaren för Hedda Höger omtalat att något för honom förkommit, hvaröfver han vore ledsen, Ryttmästaren sändt bud efter Almqvist, som på dagen sig infunnit och efter det han fått kunskap om hvad som inträffat, deröfver visat förundran och och yttrad den förmodan att

16

skuldebrefven wore till finnandes och endast wore förlagde; att Almqvist och Ryttmästaren härefter noga eftersökt skuldebrefven, men utan att finna dem; att, då Ryttmästaren under skuldebrefvens eftersökande för Almqvist yppat sin misstanka mot Amanda Brandt, Almqvist hvarken sökt öka eller minska densamma, utan endast yttrat: "det var besynnerligt"; att Almqvist vid sitt aflägsnande lofvat återkomma på morgonen påföljde dag eller den 30 Maji, men att då han icke sig infunnit, Ryttmästaren gifvit honom bud, hvarefter han tillstädeskommit, och

17

varit närvarande vid ett förhör, som Ryttmästaren anställde med Amanda Brandt, hvilken likväl enständigt förnekade tillgreppet och förklarade sig icke vara saker till den förbrytelse hvarför Ryttmästaren henne misstänkte; att Almqvist, som under förhöret med Amanda Brandt endast varit en tyst åhörare, efter det flickan sig aflägsnat och Ryttmästaren, som då börjat blifva änsligare, yttrat: "vi få väl lof fundera på huru detta kan hjälpas", afrådt von Scheven att offentliggöra saken, emedan det skulle skada både honom sjelf och Almqvist, samt förklarat det han, i händelse skuldebrefven icke kunde återfinnas, vore

18

villig utgifva nya reverser å samma belopp; att då von Scheven här- emot invändt, att Almqvist i sådant fall kunde få inlösa både de gamla och nya skuldsedlarne samt sålunda komma att betala sin skuld tvänne gånger, hade Almqvist svarat att han om saken skulle rådgöra med Herr Underståthållaren m. m., Ungberg, Herr Polismästaren Stråle och Notarien Tempelman, samt yttrat: "lita på mig, farbror, jag skall nog ställa allt till rätta"; "den som tagit sedlarne kan ej få något för dem hos mig"; att då Almqvist påföljde morgon eller den 31 Maji

kommit till von Scheven, han sagt sig vara varm och trött genom den mängd af göromål

19

han på morgonen måst uträtta, samt af sådan anledning begärt en sup bränvin, – en önskan hvilken Almqvist, som sällan smakat bränvin, aldrig förut till Ryttmästaren framställt; att von Scheven i anledning af Almqvists berörde begäran, hemtat ett glas från sängkammaren och ställt det å ett bord stående i stora rummet emellan kakelugnen och dörren till sängkammaren, å hvilket bord en flaska med omkring tre jumfrur bränvin förut förvarats; att Almqvist derefter gått ned till bordet och åtminstone låtsat supa, ehuru von Scheven, som icke fästet ringaste upmärksamhet vid Almqvist åtgörande, icke iakttagit huruvida

20

Almqvist verkligen förtärt något bränvin; att Almqvist berättat det han besökt såväl Polismästaren Stråle som Notarien Tempelman och med dem samtalat om förkomna skuldsedlar, som så planerat saken, att han icke äfventyrade att få inlösa de förkomna skuldsedlarne, i händelse han utfärdade nya under åberopande hvaraf Almqvist afstyrkte någon officiel anmälan hos Öfverståthållare Embetet; och hade Almqvist jemväl tillagt att han enskildt för Polismästaren omtalat de emot Amanda Brandt förekomna omständigheter, och erhållit försäkran derom att hon skulle följas med noggrann upmärksamhet;

21

att emedan von Scheven på Söndags eftermiddagen den 1 uti innevarande månad känt sig illamående, han tillsagt Hedda Höger att koka hafresoppa och derefter fått besök af Herr Assessoren Crusenstolpe, med hvilken han någon stund samtalat i likgiltiga ämnen; att, efter det Crusenstolpe sig aflägsnat, von Scheven ämnat sig in i Heddas kammare för att efterhöra hafresoppan, men i det närmast belägna rummet mött Hedda, som bärande hafresoppan uti en blå och hvit porcellainsskål, haft ett förfäradt och häpet utseende, samt hastigt yttrat: "Soppan är här, men jag törs ej gifva Ryttmästaren den, den ser så besynnerlig ut;

22

det är visst något uti den", hvartill von Scheven genast svarat: "slå ut den då och koka ny"; att då Almqvist i detsamma från förstugan inkommit, von Scheven inte hunnit affordra Hedda Höger vidare förklaring, utan genast med honom inlåtit sig i samtal om skuldsedlarne och under påminnande af hans löfte att skriva nya, begärt att af honom erhålla en skriftlig upsats å skuldsedlarnes belopp och förfallodagar, hvilket Almqvist jemväl lofvat lemna; att Almqvist under samtalet om reverserna yttrat: "Har farbror ej fått sin soppa, jag tycker så mycket om hafresoppa. Jag skulle vilja smaka på den", hvartill von Scheven

23

genmält, att soppan varit för tjock och måst uttagas för att spädas; att, efter det Almqvist sig aflägsnat, Hedda Höger, på von Schevens tillfrågan, omtalat att, under det Assessoren Crusenstolpe innevarit hos von Scheven, Almqvist kommit in uti Heddas kammare och sedan han erhållit underrättelse att von Scheven hade främmande, sagt sig skola wänta och anmodat Hedda att hemta en pipa, hvarå Hedda, gående från sitt rum till köket, svarat: "jag måste först gifva Ryttnästaren sin soppa", och att, då Hedda några ögonblick derefter bärande hafresoppan uti den blå och hvita porcellainsskålen, ånyo inkommit, Almqvist

24

skyndat emot henne vid dörren och tillsagt henne att fransätta sig soppan och skaffa honom nyckeln till bekvämlighetshuset, emedan han genast måste begifva sig dit, i anledning hvaraf Hedda ställt skålen med soppan å en i närheten af dörren stående kommod, och skyndat en trappa högre upp efter nämnde nyckel, hvilken Almqvist vid hennes återkomst emottagit och derefter utgått; och hade Hedda, efter det Almqvist gått ut, varseblifvit att soppan i skålen vågat sig, såsom hade skålen omedelbart förut blifvit hastigt och häftigt vidrörd, samt jämväl sett en myckenhet hvita korn flyta omkring i soppan, som blifvit grumlig och skummig fastän den

25

förut varit tunn och klar, hvilket förefallit Hedda högst förunderligt och föranledt hennes varning; att von Scheven, efter denna berättelse af Hedda, börjat fatta någon misstanka emot Almqvist, och tillsagt henne att förvara soppan till dess Doctor Levin anlände och fick undersöka densamma; att Hedda på aftonen samma dag underrättat von Scheven, att flickan Brandt och en annan flicka samt Guldarbetaren Lilja önskade tala med honom, emedan de troligen kunde meddela någon uplysning om de förkomna skuldsedlarne, att von Scheven derefter tillåtit Lilja och Amanda Brandt att i Heddas närvaro komma in,

26

dervid Amanda Brandt omtalat att hon någon af dagarne förut, troligen från Regements Pastor Almqvist, erhållit en anonym billjett, innehållande varningar, att icke besöka von Scheven, samt jemväl råd att genast lemna staden, hvartill hon skulle erhålla respenningar, och att hon på Söndagsmiddagen bekommit ett convolut med inneliggande en privatbanksedel å 10: Rdr. Rgl; att von Scheven uppå begäran af Amanda Brandt bekommit så väl den anonyma skrifvelsen som convolutet, hvaruti penningarne blifvit sända, och genom Amanda Brandts meddelande ännu mera börjat misstänka Almqvist för

27

onda afsigter och bedrägligt förhållande; att von Scheven jemväl af Amanda Brandt fått emottaga sedeln å 10. Rdr, hvilken han likväl några dagar derefter till henne återlemnat; att von Scheven så väl wid förstnämnde tillfälle, som flera andra, då fråga varit om de bortkomna

skuldförbindelserna och Almqvists förhållande, förbjudit de personer, som derom talat att meddela underrättelse för andra eller förorsaka att rykte om tilldragelserna utkomme i staden; att då Doctor Levin, efter budskickning vid middagstiden den 2:e dennes besökt von Scheven, dervid Almqvist någon stund varit närvarande,

28

hade, efter det Almqvist sig aflägsnat, förutomnämnde skål med hafresoppa för honom blifvit upvisad, samt Levins upmärksamhet fäst på soppans utseende och de korn, som deruti voro synliga, tagit några sådana korn, lagt dem på ett papper och antändt detsamma, men förklarar, att, derest kornen utgjordes af arsenik, desamma bordt sprida en lukt liknande den av hvitlök, men att Levin vid förbränningen icke erfor sådan lukt, utan endast tyckte sig förmärka os såsom efter talg; dock hade Levin, i anledning af de upkomna misstankarna, tillrådt von Scheven att låta undersöka soppan å Apotheke Lejonet; att von Scheven under den 1, 2 och 3:dje

29

innevarande månad druckit hafresoppa, som Hedda kokat, efter det den förstomnämnda blifvit undansatt, och att jemväl den soppa, af hvilken von Scheven druckit, varit förvarad uti ett med den förr omnämnda hvita och blå porcellainsskålen aldeles lika käril, hvilket sednare med omkring ett kvarter soppa Tisdagen den 3:dje dennes på eftermiddagen eller närmare mot aftonen funnits stående å ett bord i Ryttmästarens yttre rum då Almqvist ånyo besökt von Scheven och till honom uppå begäran öfverlemnade en skriftlig upsatts å sin skuld till von Scheven, samt jemväl skrifvit åtta stycken nya skuldebref i stället för de bortkomna; att Almqvist

30

till en början skrifvit skuldförbindelserna med så fin stil att von Scheven icke kunnat läsa desamma, men då von Scheven derå fäst hans upmärksamhet och begärt att han skulle skriva nya, genast sönderrifvit de förut skrifna och författat andra, hvilka han, sedan de blifvit försedda med sigill, till von Scheven öfverlemnade; att von Scheven icke mindes hvarifrån Almqvist framtagit sitt medhafvde sigill eller nogare kunde beskriva dess utseende, än att det troligen varit försedt med trädskäft; att, efter det skuldförbindelserna blifvit färdigskrifna, och von Scheven emottagit detsamma, samt Almqvist på von Schevens begäran, lofvat att en annan dag

31

medtaga personer, som kunde bevittna desamma, Almqvist gått omkring i rummet och då han varseblifvit skålen med soppan, frågat hvad densamma innehöll samt sedan han erhållit uplysning att det var hafresoppa, yttrat: "jag tycker så mycket om hafresoppa, jag ska smaka på den"; att Almqvist härefter någon stund uppehållit sig vid det bord, hvarå skålen stått, och med en sked rört i soppan, dervid von Scheven, som i anseende till sin svaga syn, hvarken kunnat iakttaga

om Almqvist druckit af soppan eller lagt något uti densamma, likväl tyckt sig förmärka något ljud liknande det, som uppkommer, då ett hop-wiket papper uptages och

32

åter tillslutes, men att von Scheven icke visste om detta ljud förorsakats af något papper, som Almqvist hållit i handen eller upkommit derigenom att han vidrört något af de i närheten af bordet å golfvet och stolarne liggande papper; och då Almqvist någon stund derefter sig aflägsnat och Pigan Hedda inkommit, von Scheven tillsagt henne att efterse om Almqvist lagt något i soppan, och hade Hedda, sedan hon undersökt soppan, förklarats densamma vara grumlig och af samma utseende, som soppan i den andra skålen och att äfven hvita korn vore i soppan och å kanterna af skålen synliga, med anledning hvaraf von

33

Scheven tillsagt henne att jemväl förvara denna soppa; att Hedda förut på dagen med den först omnämnda soppskålen varit på Apotheket Lejonet för att få soppans innehåll undersökt; men vid hemkomsten derifrån tillkännagifvit att 2:ne Provisorer väl undersökt densamma och yttrat förmodan att den innehöll gift, men det oaktadt sagt sig derom icke kunna meddela något yttrande, utan hänvisat henne till Doctor Hamberg å Kungsholms Apothek för att erhålla ett legalt bevis om soppans innehåll; att pigan Hedda påföljde dag erhållit tillsägelse att bära soppan till Doctor Hamberg och Fredagen den 6 dennes till von

34

Scheven öfverlemnade ett af bemälde Hamberg samma dag upgifvet skriftligt betyg att Hamberg undersökt soppan och funnit densamma innehålla arsenik; att då von Scheven på Onsdagen den 4 dennes fått besök af Hattmakaren Lorentz, von Scheven för honom först i förtäckta ord, men sedermera fullständigt omtalt tilldragelserna med skuldebrefven och hafresopporna, samt jemväl framtagit och för Lorentz upvisat de af Almqvist utfärdade skuldsedlarne, dervid Lorentz yttrat: "desse äro ej af Almqvist, utan af en person som tecknar sig Almgren", samt för von Scheven utvisat hvad han i anseende till sin svaga syn förr icke märkt, att reverserna varit

35

undertecknade med namnet Almgren; att von Scheven genast sändt bud efter Almqvist, som likväl icke förr än påföljande dag eller den 5:te besökt von Scheven och på hans fråga huruvida Almqvist kände någon Regements Pastor vid namn Almgren svarat nej, hvarefter von Scheven framtagit och förevisat honom skuldsedlarne, med tillkännagifvande att han af andra personer hört upgifvas att desamma voro undertecknade med namnet Almgren men icke Almqvist, dervid Almqvist yttrat: "Jag brukar skriva mitt namn så, tycker farbror det ej är nog tydligt skall jag rätta det", hvarefter han tagit en penna och rättat namnen å skuldsedlarne, samt lofvat

36

att ånyo omskrifva dessa i vittnens närvaro och jemväl skaffa borgen för lånesumman; att von Scheven emedlertid dagen derefter eller den 6 dennes för Doctor Levin och Auditeuren Hamnström, på en gång närvarande, upvist alla de af Almqvist utgifna skuldsedlarne och på desammas beskaffenhet fäst at vittnenas upmärksamhet; att då von Scheven, som efter den 31 sistlidne Maji vid 2:ne olika tillfällen förtärt bränvin utaf det som varit förvaradt uti förr omnämnda flaska, hvarje gång en fingerborg, hvilket bränvin hela tiden varit stående å samma ställe eller å bordet vid dörren till sängkammaren

37

och efter båda dessa tillfällen känt sig illamående, fått feber utan hufvudvärk, äckel, och blifvit öm på tandköttet, Lördagen den 7 uti innewarande månad ämnat taga sig en sup och för sådan orsak tillsagt Pigan Hedda att lemna honom flaskan jemte ett glas, dervid Hedda, efter det von Scheven ur flaskan slagit något bränvin i glaset, dock innan han något deraf förtärt, yttrat förundran deröfver att bränvinet varit blackt till färgen och af sådan anledning tagit flaskan och noga betraktat densamma och dess innehåll, samt derefter tillkännagifvit att å botten af densamma funnos flera

38

hvita korn, liknande hvita stenar; att von Scheven på Pingstdagen, då han fått besök af Doctor Levin och Auditeuren Hamnström, för dem wisat flaskan, dervid Levin förklarar, att de hvita kornen troligen vore arsenik, samt tillrådt von Scheven att jemväl sända bränvinsflaskan för undersöknings anställande till Doctor Hamberg, till hvilken Doctor Levin skrifvit ett öppet bref, hvarå von Scheven före detsammas afsändande tagit afskrift; att Pigan Hedda jemväl burit bränvinsflaskan till Doctor Hamberg och vid återkomsten derifrån tillkännagifvit att han efter undersökning af densammas innehåll förklarar de

39

hvita kornen vara arsenik, och att bränvinet jemväl innehöll något litet upplöst arsenik, ehuru han derå icke afgifvit något betyg; att Almqvist, som ofta af von Scheven erhållit uppdrag att upbära penningar och förthy af honom fick emottaga skuldförbindelser, jemväl innehaft ett fordringsbevis, utgifvet af Tulluppsyningsmannen Lysell, och å hvilken skuldsedel hvarje månad af Almqvist lyftades ett mindre belopp, som han alltid ordentligen till von Scheven inbetalt; att von Scheven i början af denna månad och sedermera vid flera tillfällen för Almqvist tillkännagifvit att han war i behof av penningar och

40

för sådan orsak jemväl upmanat honom att å sin skuld afbetala åtminstone några hundra Riksdaler, hvilket Almqvist jemväl lofvat, ehuru han sedan icke upfyllt sitt löfte; att von Scheven, som med Pingsttagarne icke haft besök af Almqvist, fastän han genom flera bud anmanat honom att sig besöka, Annandag Pingst eller den 9 uti denna

månad från honom erhållit ett bref, deruti han förklarar sig icke kunna hafva besökt von Scheven, emedan han genom illamående varit nödgad att hålla sig inne, men lofvat att påföljande dag sig infinna, och då medhafva Magister Wahlström och

41

en annan person för skuldsedlarnes bevittnande; att Almquist på Tisdags-morgonen den 10 dennes några ögonblick varit uppe hos von Scheven och då lofvat att under dagens lopp återkomma för att omskrifva skuldsedlarne och ombesörja desammas bevittnande, men att han sedermera sig icke infunnit, utan endast lemnat ett bref åt Enkan Nordmark; att uti sistnämnde bref varit inneslutne de medel Almquist, på grund af det utaf Lysell utfärdade fordringsbevis upburit, samt derjemte innehållit ett tillkännagifvande, att han om några dagar skulle skaffa borgen å skuldsedlarne; att von Scheven på Onsdagsmorgonen

42

den 11 dennes skrifvit ett bref till Almquist innehållande att han nödvändigt behöfde Tvåhundrafemtio Riksdaler Banco; men att von Scheven vid budets återkomst erhållit underrättelse att Almquist på morgonen afrest till Upsala, hvarifrån han först några dagar derefter återförväntades; samt att von Scheven, med afseende å hvad emot Almquist förekommit, nu mera vore viss på att ingen annan än Almquist stulit skuldsedlarne och lagt gift i hafresoppan och bränvinet.

Uti Protocollet skulle antecknas att Regements Pastor Almquist icke besökt Polismästaren Stråle eller med honom samtalat om Amanda Brandt eller om

43

de Ryttmästaren von Scheven frånhände skuldebref; och framtogs härefter tvänne sistlidne gårdags eftermiddag hos Ryttmästaren von Scheven, i närvaro af Polismästare Stråle och De Maré samt Åldermannen Lorentz, förseglade convoluter, försedda med von Schevens och Lorentz's sigiller, å hvilka convoluter funnos följande påskrifter: å det ena: "Innehåller 4 st. dubbla reverser. - W. S-e - S. de M. - Lz" å det andra: Innehåller 8 st. handlingar. C. Lz. - W. S-e - S de M. -

Efter det de närvarande lemnats tillfälle beskåda samma convoluter, samt så väl von Scheven som Hattmakaren Lorentz förklarar

44

sigillena vara orörde, bröts förseglingen, och befanns uti det försnämnda convolutet, hvilket von Scheven sjelf efter förseglingen förvarat, åtta stycken så lydande skuldförbindelser:

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad, efter en månads upsägning, en summa af Ett tusen Tvåhundra sjuttio två (1272.) Riksd:r banco, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. Valuta bekommit som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. – Säger (1272.) Riksd:r b:ko C. J. Almquist (Sigill.)" –

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 16 Mars 1852 en summa af Två tusen (2000:) Riksd:r banco, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. – Valuta bekommit,

45

som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. - Säger (2000:) Riksd:r b:ko. C. J. Almqvist (Sigill.)"

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 31 December detta år en summa af Tre tusende (3000:) Riksd:r banco, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. – Valuta bekommit, som reverseras. Stockholm den 3 junii 1851. – Säger (3000:) Riksd:r b:co. C. J. Almqvist. (Sigill)" –

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 9 Januarii 1852 en Summa af Ett tusen sexhundra (1600:) Riksd:r Banco, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. – Valuta bekommit, som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. Säger (1600:) Rdl. b:ko. C. J. Almqvist (Sigill)"

46

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 12 Januarii 1852 en summa af Tretusen trehundra och trettio (3333:) Riksd:r 16 skill. banco, jemte sex procents årlig ränta, till betalning sker. – Valuta bekommit som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. Säger (3333:) Riksd:r 16 s. b:ko. – C. J. Almqvist (Sigill)"

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 9 Februarii 1852 en summa af Ett tusen (1000:) Riksd:r banko, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. Valuta bekommit, som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. – Säger (1000:) (Sigill)" –

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 2 Mars 1852 en summa af Fyratusen åttahundra (4800:) Riksd:r banco, jemte sex procents årlig ränta

47

till betalning sker. – Valuta bekommit, som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. Säger (4800:) Riksd:r b:ko. C. J. Almqvist (Sigill.)"

"Till Sedelhafvaren betalar undertecknad den 23 Februarii 1852 en summa af Ett tusen femhundra (1,500:) Riksd:r Banco, jemte sex procents årlig ränta till betalning sker. Valuta bekommit, som reverseras. Stockholm den 3 Junii 1851. – Säger (1500:) Riksd:r b:ko CJL Almqvist (sigill):"

Uti det andra convolutet, som innehafvs af Polismästaren Stråle, funnos följande handlingar:

I:o Den Promemoria Almqvist efter von Schevens upgift skulle hafva skrifvit öfver skuldförhållanderna, så lydande:

1	19. Junii	på	530:
2	31 Junii		3050:
3	9 Julii		1600:
4	12 Julii		3333:16
5	9 Aug.		1000:

6	23 Aug.	1500:
7	2 Sept.	4800:
8	16 Sept.	<u>2000:</u>
		17.233:

(*uträkning*)

Och skulle ofvanstående siffror och data utmärka capitalbeloppen och förfallotiderna, hvilka alla inträffade innevarande år. Angående betydelsen af den å handlingen i öfrigt tecknade uträkningen förklarade von Scheven sig icke kunna meddela upplysning.

49

2:o Den Amanda Brandt förut tillhandakomna billet, af följande lydelse:

"Söta Amanda, gå för Guds skull icke till Gubben Ryttmästaren i afton, han har mycket ont i sinnet och gör dej olycklig i polisen, efter du havt saker förr i Wästerås, som koma fram. Holl dig undan hoss andra nogra dar, bäst är att du går till mamsel Malmström hoss Ekers, der får du ett brev med pengar, så du kan resa bort litet på ångbåt, följ en väns råd och akta dig, hon vakar öfver dej söta goda Amanda!!"

utanskrift. Mamsell Amanda Brandt. – högst anjeläget. – lemnas hoss baron Dalbedil i Luthers grän." –

50

3:0 Omslaget om den Amanda Brandt tillställda privatbanksedel å 10 Rd:r: warande å detta omslag tecknad: "Mamsell Amanda Bratt anjelägt. Wästerlånggatan N:o 40. Ekert svejseri."

4:o Den af Hedda Häger å Apotheket Lejonet bekommna skriftliga hänvisning, lydande sålunda:

"Herr Doctor Hamberg, 1 trappa upp på Kungsholms Apotheket."

5:o Doctor Hambergs betyg så lydande:

"Från Herr Ryttmästaren von Scheven har till mig blifvit öfversänd en blå och hvit skål innehållande en liten portion hafresoppa, hvaruti ett fint hvitt pulfver var uppslammat och af samma

51

pulfver befanns en del liggande på skålens botten, pulfrets mängd var omkring 1/2 thesked. Vid undersökning befanns detta pulfver vara hvit arsenik (arseniksyrlighet;) hvilket härmed intygas, så sannt mig Gud hjelpe till lif och själ. Stockholm den 6 Junii 1851. N. P. Hamberg, Chemie Adj. vid Kgl. Carol. Inst."

6:o Den af Doctor Levin vid Bränvinsflaskans öfversändande till Doctor Hamberg bifogade skrifvelse, så lydande:

"Broder Hamberg. – Såsom ett appendix till föregående förgiftningsförök, sänder jag dig medföljande bränvinsflaska, förseglad med

2:ne Sigill och med ditt namn på betäckningen, vill du undersöka om de hvita korn, som syns på botten äro acid. arsen. d. 8/6 51 Levin."

52

7:0 Den skrifvelse Ryttnästaren von Scheven bekommit från Almqvist af följande lydelse:

"Vår sista öfverenskommelse var ju att handlingarna skulle omskrifvas och bevittnas af Wahlström och en till. Men Wahlström har ej varit inne i staden under helgdagarne, och kommer ej in förr än i morgon. Således tycker jag att farbror skulle kunna vara lugn. Jag har dessa dagar ej gått ut af illamående, men är nu nödtvungen /*svårläst tillägg ö raden*/ att göra det. Få se huru det bekommer.

Högaktningsfullt. A."

53

utanskrift: "Herr Ryttn. v. Scheven". Och hade Ryttnästaren i öfversta kanten tecknat: " Detta bref bekom jag den 9."

8:0 Den skrifvelse von Scheven påföljde dag från Almqvist bekommit, så lydande: "Goda Farbror. Här innelyckt följer Lysellska penningarne. Tack så innerligt för i morse! I morgon får jag underrättelse om tvenne personer, passande till borgen, de bo och hafva egendomar utom staden. Så snart jag kan få dem in, skall jag föra dem till farbror. Om detta också skulle dröja ett par dagar, så vore det likväl det förträffligaste. Ursäkta en vän." utanskrift: "Herr Ryttn. v. Scheven."

54

å hvilken skrifvelse von Scheven tecknat: "Detta bref bekom jag den 10 Junii 1851." Ofvanintagne skuldebref och handlingar uplästes.

Ryttnästaren von Scheven förklarade att skuldebrefven voro desamma, som han, den 3:dje dennes af Regements Pastor Almqvist bekommit och sedermera visat så väl för Lorentz som för Hedda Häger, Doctor Levin och Auditeuren Hamnström, samt att öfvriga handlingarne voro de af von Scheven uti hans här ofvan intagne berättelse omnämnde bref och bevis.

Uti Protocollet skulle antecknas att skuldebrefven tydligen förut varit undertecknade med namnet Almgren, men att detsamma sedermera med svagare bläck blifvit

55

förändradt till Almqvist; att förnamnet vid förändringen blifvit gjordt nästan oläsligt och att det under skuldebrefven befintliga sigill endast innehöll bokstafven A.

Wid anställdt försök befanns det uti Ryttnästaren von Schevens bläckhorn befintliga bläck, allt efter som pennan doppades ytligt eller djupt i bläckhornet, vara synnerligen likt både det mörkare och svagare bläck, hvarmed ofvanomförmälda reverser voro skrifvna.

Boktryckaren Hierta, som lemnades tillfälle att skuldebrefven och handlingarne noga beskåda, förklarade att den stil, hvarmed contexten till skuldebrefven vore skrifven, hade en icke obetydlig

56

likhet med Regements Pastor Almqvists handstil, fastän den syntes något förvänd, men att deremot namnteckningen under desamma icke liknade den Almqvist begagnade; att Hierta aldrig sett Almqvist begagna något sådant sigill, som det hvarmed skuldsedlarne voro försedda; att den af von Scheven upgifna förteckningen å Almqvists skuldsedlar tycktes wara skrifven af Almqvist sjelf; att de företedda skrivelserna till Ryttmästaren von Scheven voro skrifvna med en stil, som fullkomligt liknade Regements Pastor Almqvists handstil, och att stilen uti det anonyma brefvet till Amanda Brandt, fastän synbarligen

57

förvänd, och icke lik Almqvists verkliga, dock företedde wissa egenheter, som gáfvo stark anledning till den förmodan att brefvet war skrifvet af Almqvist.

Pigan Hedda Häger, som till alla delar vitsordade sanningen af Ryttmästaren von Schevens uppgifter i hvad de henne rörde, berättade i öfrigt på framställde frågor, att Ryttmästaren von Scheven Christihimmelsfärdsdag för henne omtalat att några viktiga handlingar för honom på besynnerligt sätt förkommit och att han deröfver vore ledsen, serdeles som Ryttmästaren icke visste hvilken han för tillgreppet deraf borde misstänka; att Ryttmästaren von Scheven till en början

58

ej omtalat hvilka handlingar han förlorat, men slutligen yttrat, att det war skuldföbindelser till betydligt belopp, utfärdade af Regements Pastor Almqvist, hvilken under den tid Hedda Häger varit uti Ryttmästarens tjenst eller två år nästan dagligen och ofta flera gånger på samma dag besökt Ryttmästaren och med honom lefvat på den mest förtroliga fot, samt af Ryttmästaren bemötts såsom hade han varit hans egen son; att flickan Brandt på sätt Ryttmästaren von Scheven upgifvit, varit hos honom boende, men sedan hon, efter skuldebrefvens försvinnande, derföre blifvit misstänkt och

59

i närvaro af Regements Pastor Almqvist derom af Ryttmästaren von Scheven förhörd, dervid hon bedyrat sin oskuld, den 30 sistlidne Maji från honom afflyttat; att Hedda Häger efter skuldebrefvens försvinnande och då samtal derom i hennes närvaro emellan Ryttmästaren von Scheven och Regements Pastor Almqvist uppstått, dagen kunde hon ej upgifwa, hört den sednare yttra att han derom skulle samtala med Herr Polismästaren, men att Hedda deremot icke hört Regements Pastorn förbinda sig att skrifwa nya skuldebref, dock hade hon vid ett tillfälle efter nämnde samtal, sett Regements Pastorn vid Ryttmästarens

60

von Schevens bord och i dennes närvaro sysselsatt med skrifning och sedan hon uppå tillsägelse insatt ett påtändt ljus, iakttagit att Rege-

ments Pastor Almqvist satt sigill under flera af honom skrifna handlingar, hvilka hon likväl icke så noga beskådat, att hon nu mindes deras utseende eller kunde desamma igenkänna; att Ryttmästaren von Scheven dagen derefter visat Hedda Häger nu ifrågavarande skuldförbindelser och sagt det han bekommit desamma af Regements Pastor Alm-qvist i stället för de förkomna, dervid Hedda anmärkt att skuldebrefven varit undertecknade

61

med namnet Almgren och icke Almqvist; att Ryttmästaren von Scheven, en eller annan dag derefter, ånyo visat Hedda samma skuldförbindelser och att namnet Almgren under desamma då varit, på sätt nu synes, ändradt till Almqvist; att under det assessoren Crusenstolpe på Söndagseftermiddagen den 1 uti innevarande månad varit på besök hos Ryttmästaren von Scheven, Regements Pastor Almqvist inkommit uti Heddas rum, och, sedan han på fråga, erhållit underrättelse om assessorens närvaro, tillsagt Hedda att hemta sin tobakspipa, emedan han icke ville träffa Crusenstolpe, utan skulle qvarstanna

62

i Heddas rum till dess denne sig aflägsnade; att Hedda sagt sig dessförinnan måst till Ryttmästaren inbära hafresoppa, som han begärt, samt derefter gått ut i köket, derifrån hon, efter ett kort uppehälle, åter inkommit i sin kammare, bärande hafresoppan uti den af Ryttmästaren von Scheven redan omnämnde blå och hvita porcellainsskålen, att, då Hedda inkommit i sitt rum, Regements Pastorn Almqvist stått nära dörren, som leder åt förstugan, och genast tillsagt henne i brådslande och häftig ton att sätta ifrån sig hafresoppan och hemta nyckeln till beqvämlighetshuset, dit Regements Pastorn

63

straxt behöfde sig begifwa, i anledning hvaraf Hedda ställt soppskålen å en kommod vid dörren, gått ut och skyndat en trappa högre upp, samt derstädes hemtat nyckeln, hvilken Almqvist, som vid Heddas återkomst stått långt framme i rummet, och icke i närheten af det ställe, hvarest soppskålen förvarats, genast tagit och skyndat ut; att då Hedda genast derefter fattat soppskålen för att inbära densamma till Ryttmästaren von Scheven, hon förmärkt att soppan vågat sig lika som skålen ögonblicken förut blifvit vidrörd, samt varseblifvit att soppan, som förr varit tunn och klar, under tiden

64

blifvit tjock, grumlig och hvitskummig, äfvensom flera hvita korn synts ligga så väl ofvanpå sjelfva soppan som fastsitta vid skålkanten, hvilket förhållande förefallit Hedda besynnerligt och föranledit att hon, då Ryttmästaren, efter det Herr Assessoren Crusenstolpe samtidigt med ofvannämnda tilldragelse bortgått, kommit emot henne i det närmast Heddas kammare belägna rum, tillsagt honom att

soppan troligen vore farlig att förtära och tillrådt honom at icke smaka på densamma, hvarå von Scheven svarat: "sätt undan den då, eller slå ut den, och koka annan", men som Almqvist i detsamma

65

inkommit i Ryttmästarens mottagningsrum, Ryttmästaren dit åter ingått; att Hedda Häger derefter och sedan hon under ett skåp i mellanrummet förvarat skålen med soppa, ånyo begifvit sig till köket och kokat annan hafresoppa, hvilken hon inburit till Ryttmästaren von Scheven medan Almqvist ännu var qvar, och hvarvid Almqvist frågat henne, om hon icke hade så mycket soppa, att han jemväl kunde få smaka densamma, emedan han gerna förtärde dylik soppa, å hvilken fråga Hedda icke lemnat något svar utan gått ut; att Hedda, så hon återburit nyckeln

66

till beqvämighetshuset, träffat Guldarbetaren Liljas hustru och för henne omtalat förhållandet med soppan, samt uttryckt sin förmodan att Regements Pastor Almqvist lagt något uti den för att döda Ryttmästaren, hvarefter Hedda tillagat annan hafresoppa och inburit densamma förvarad uti en blå och hvit skål till utseendet lika med den i hennes berättelse först afsedda; att då Doctor Levin påföljde dag eller den 2 dennes vid middagstiden besökt Ryttmästaren von Scheven, dervid Regements Pastor Almqvist någon stund varit närvarande, så väl Ryttmästaren sjelf som Hedda, efter

67

det Almqvist bortgått för Levin omtalat tilldragelsen med soppaskålen, som blifvit af Hedda framtagen och till Doctorn öfverlemnad; att Doctor Levin, sedan han noga betraktat soppan, och Ryttmästaren von Scheven frågat honom om densamma innehöll gift, svarat, att han derom icke kunde meddela bestämd uplysning, men det oaktadt ville undersöka densamma, samt för sådan orsak tillsagt Hedda att påtända ett ljus, hvarefter och sedan han erhållit ljuset, han hållt några droppar af soppan jemte deruti befintliga korn å en papperslapp och antändt densamma; att Doctor Levin derefter yttrat att

68

det luktade ljustalg, samt uplyst, att, om det varit arsenik i soppan, det bort kännas liksom hvitlökslukt, hvilket icke varit förhållandet, men att han, det oaktadt, tillrådde von Scheven att sända soppan för undersöknings anställande till Apotheket Lejonet, då lätteligen skulle utrönas om de uti densamma befintliga korn vore arsenik eller från taket nedfallet murbruk; att Hedda derefter med skålen begifvit sig ut i köket, hvarest hon träffat Hustru Lilja och sedan hon underrättat denna om Doctor Levins yttrande och de med soppan vidtagna åtgärder, framtagit ett stenfat, deri hon med

69

Hustru Liljas biträde hållt af den tunna delen af soppan så att endast den tjocka massan å botten i skålen och på kanterna qvarstannat; att

Hedda och Hustru Lilja derefter tagit något af det å stenfatet uthållda, hvaruti jemväl hvita korn förmärkts flyta, och antändt detsamma, då, efter hvad hon och Hustru Lilja tyckt sig märka, en lukt liknande den af hvitlök spridit sig omkring rummet; att Hedda Häger omkring klockan 4 på eftermiddagen samma dag och sedan den i skålen befintliga massan torkat, medtagande skålen, begifvit sig till Apotheke Lejonet, samt framställt begäran att skålens innehåll måtte undersökas,

70

dertill en Provisor svarat, att det icke tillkom Apotheken, att en sådan undersökning anställa, utan att hon derom borde vända sig till Doctor Hamberg, hvars adress han skrifvit å en lapp och lemnat henne, derförinnan så väl Provvisoren som en hans kamrat betraktat skålens innehåll och med några lösbrutna bitar af den å botten befintliga massan anställt samma experiment, som Doctor Levin förut gjort, samt derefter sinsemellan yttrat, att det troligen var gift; att då Hedda på aftonen Tisdagen den 3 uti innevarande månad, efter det Regements Pastor Almqvist varit på

71

besök hos Ryttmästaren von Scheven, inkommit uti dennes rum, Ryttmästaren tillsagt henne att efterse om Almqvist lagt något uti den soppskål med hafresoppa, hvilken Hedda den 1 uti samma månad inburit, och hvilken nu varit stående å ett bord i Ryttmästarens yttre rum och endast innehållit en återstod af ett kvarter hafresoppa; att Hedda i anledning deraf framtagit skålen till fenstret och betraktat soppan, samt dervid funnit densamma vida mer grumlig och tjock än förut, och till alla delar likna den hafresoppa, uti hvilken hon förmodade Almqvist hafva den 1 Junii lagt gift, om hvilken förmodan,

72

äfvensom om de uplysningar Hedda å Apotheke erhållit, Ryttmästaren von Scheven fått kännedom; att Hedda påföljde dag eller onsdagen den 4:de uti innevarande månad visat båda skålarna och deras då varande innehåll så väl för Hustru Lilja som hennes man, och på den sednares inrådan slagit hafresoppan ur den sednare skålen i den förra, samt dermed begifvit sig till Doctor Hamberg, från hvilken hon Fredagen den 6. åter afhämtat skålen och då af honom erhållit ett skriftligt intyg derom, att soppan innehållit arsenik, hvilket betyg hon vid hemkomsten till

73

Ryttmästaren von Scheven efterlemnad; att Doctor Hamberg vid hennes besök sagt att soppan innehållit ett större quantum arsenik, hvaraf flera personer kunnat njuta /ljuta/ döden, i händelse de förtärt densamma; att då Ryttmästaren von Scheven på aftonen Lördagen den 7:de dennes begärt en sup bränvin och Hedda af sådan anledning framtagit en å ett bord i yttre rummet stående flaska innehållande dylik vara samt Ryttmästaren fattat flaskan och hållt något af dess

innehåll uti ett bredvid honom stående glas, Hedda varseblifwit att bränvinet varit blackt och att flera hvita korn legat å flaskans botten, hvarom hon genast underrättat Ryttnästaren, som frånsatt

74

sig flaskan och icke förtärt något bränvin; att flaskan vid Doctor Levins besök påföljde dag blifwit honom förevisad, dervid han förklarar de hvita kornen uti bränvinet wara arsenik, förseglat flaskan och tillsagt Hedda att jemväl låta Doctor Hamberg undersöka densamma; till åtlydnad hvaraf Hedda Annandag Pingst eller den 9 dennes medtagande flaskan besökt bemälde Doctor, som efter verkställd undersökning intygat att bränvinet uti densamma innehöll gift och att de lösa kornen voro ren arsenik; att Regements Pastor Almqvist efter den 29 sistlidne Maji, då han och Hedda Häger en gång varit ensamma i Heddas kammare,

75

uttalat den förmodan att några handlingar för Ryttnästaren von Scheven icke förkommit, samt jemväl fällt följande yttrande: "Det säger jag Hedda, om det händer Ryttnästaren något, om han blir sjuk, så säg mig för Guds skull genast till. Hedda vet att jag har hans förtroende," samt att Hedda vore fullt öfvertygad att Regements Pastor Almqvist tagit de för Ryttnästaren von Scheven bortkomna skuldsedlar och förgiftat hafresoppan och bränvinet.

Efter det ofvannämnde porcellainsskålar blifvit förevisade och befunnits till utseendet så lika, att de utan närmare granskning icke kunna åtskiljas, ingaf Doctor Levin en vittnesattest, så lydande:

76

"Wittnesberättelse: – Undertecknad har sedan början af sistlidne Mars månad varit bekant med Ryttnästaren v. Scheven och sedan denna tid, såsom läkare, behandlat honom för ett bensår. Hans hälsotillstånd var i öfrigt teml. godt, ända till den 29:e sistlidne Maji, då en lindrig bröstkatarr jemte snufva hade inställt sig. Efter anordnande af tjenlig regim omtalade jag mig ämna afresa från staden, samt blifva borta den 31:a Maji samt den 1:a Junii, men lofvade att den 2:a Junii besöka den sjuke. Den 2:a Junii på morgonen inställde sig hos mig Ryttn. v. Schevens uppapperska och berättade att han föregående dagen varit sämre, hvarföre jag lofvade inställa mig. Kort derpå

77

kom äfven H:r Regements Pastor C. J. L. Almqvist till mig, som förut endast kände honom till utseendet, han upgaf sitt namn, sade sig vara en gammal bekant till Ryttn. v. Scheven, och såsom sådan anse sig skyldig att uplysa, att den sjukdom, hvaraf Ryttnästaren von Scheven för närvarande led var orsakad af sinnesrörelse, emedan en ung flicka, som den sednare tiden bott hos Ryttnästaren och af honom varit omfattad med förtroende och tillgifvenhet, nu afvikit från honom och sannolikt tillgripit honom tillhörig egendom, som sakandes. Härefter skildes vi, sedan jag lofvat, att kl. 11–12 inställa mig hos den sjuke.

78

Wid besöket hos Ryttmästaren var äfven Pastor Almquist tillstädes å sagdan tid. Den sjuke led af lindrig feber jemte äckel och matleda, samt fortfarande lindrig catarr. Såvitt jag nu kan erinra mig var det vid detta besök som Ryttm. v. Schevens uppasserska, sedan Pastorn aflägsnat sig, frambar en portlinsskål innehållande hafversoppa, i hvilken syntes några hvita korn, dels simmande på ytan, dels intorkade vid kanten, dels på botten af skålen. Ryttmästaren frågade mig leende om jag trodde att detta kunde vara förgift. På min fråga om skäl till misstankar förefunnos, svarade

79

han nekande, och att uppasserskan i barnslig försigtighet hindrat honom att dricka af soppan. Jag försökte nu att genom antändning på ett papper få något tecken till arseniklukt af de hvita kornen, men då i stället en lukt af ljustalg märktes, yttrade jag att man för vinnande af säkerhet borde sända skålen till ett Apothek för undersökning i fall möjligen några misstankar om förgiftningsförsök förefunnos – och då den sjuke uppgaf sig ej hafva förtärt något af skålen, samt inga symtom af förgiftning förefunnos, fästade jag för öfvrigt mindre vigt vid saken.

80

De följande dagarne var den sjukets tillstånd temligen oförändradt; kräkningar och lindrigt diarrhé hade tillkommit efter intagen Ricinolja, samt af den begagnade medicinen (salmiak med kräksalt), lindrig äckling hvarföre ett annat medel förskrefs, hvarefter dessa begge symtom uphörde och den sjuke småningom tillfrisknade.

Wid mitt besök Fredagen den 6 sistlidne Junii framlemnade Ryttmästaren D:r Hambergs intyg att de misstänkta kornen utgjordes af arsenik, samt berättade huru han, ovillig, af omständigheterna tvingades att misstänka Regements Pastor Almquist för förgiftningsförsöket.

81

Först omtalade uppasserskan huruledes Almquist Söndagen den 1 dennes mött henne, då hon skulle inbära soppan samt tillsagt henne sätta ifrån sig skålen för att hämta en nyckel, samt huru hon sedermera märkte något främmande ämne vara strödt i soppan, hvarföre hon genast drog misstankar om förgiftning, samt gaf tecken åt sin herre att ej förtära den framburna soppan; samt att hon äfven sedermera en följande dag, då Almquist besökte Ryttmästaren, märkt något främmande ånyo blandadt i den framställda hafresoppan, att hon uppsamlat detta och i förening med det förr inblandade

82

förgiftet bortburit det till undersökning. Derefter omtalade Ryttm. v. Scheven huruledes i slutet af sistl. Maji, skuldsedlar af Almquist utfärdade, blifvit borttagne ur en i inre rummet stående chiffonier, att han

derföre misstänkt den vid samma tid ur huset afvikna unga flickan och meddelat sina misstankar åt Almqvist, samt sitt beslut att anmäla saken i polisen; att Almqvist ifrigt afstyrkt ett dylikt anmälade, samt i stället utfärdat nya skuldsedlar, hvilka sedermera befunnits undertecknade med namnet Almgren i stället för Almqvist; att denne tillsagd om detta falsarium sökt gifva saken sken af

83

misskrifning, samt ändrat namnet; vidare sade han sig hafva märkt huru vid det andra förgiftningsförsöket med hafversoppa, som då stått i en skål i fenstret, Almqvist tagit skeden och rört om soppan i skålen, samt sedermera sökt förmå honom att förtära deraf, hvilket dock undwikits under förevändning att soppan var för tjock. Under detta samtal tillkom Auditeur Hamnström, som redan kände till alla omständigheterna, och wi ansågo gemensamt att saken borde anmälas för Polismästaren, ehuru von Scheven wille dröja, i hopp att någonting kunde upptäckas, som kunde göra Almqvists skuld eller oskuld fullt bevislig, emedan han i det längsta ville tro honom oskyldig.

84

Ett par dagar härefter sade sig Ryttmästaren von Scheven komma ihog, att Almqvist någon föregående dag hade begärt en sup och dervid sysselsatt sig temligen länge vid det i yttre rummet befintliga flaskfodret, och då han nu sett efter hade på botten af ena bränvinsflaskan befunnits dylika misstänkta korn, som blifvit inblandade i hafresoppa. Så var äfven förhållandet, och jag sände derföre flaskan förseglad till Doctor Hamberg för undersökningsanställande, hvilken ock, enligt D:r Hambergs utsago tillkännagaf en större

85

mängd dels i bränvinet upplöst, dels på botten befintlig arsenik. – Oakadt sålunda bevisen om Regements Pastor Almqvists brottslighet allt mer och mer framträdde, förklarade dock Ryttmästaren von Scheven, att han ej ville anmäla saken, utan öfverlemna straffet åt Guds dom.

För närvarande befinner sig Ryttmästaren vid sitt vanliga hälsotillstånd utan tecken till arsenikförgiftning. Stockholm den 13:de Junii 1851. K. F. Levin. M. D:r" –; som uplästes; hvarjemte Doctor Levin på framställda frågor förmälde: att ehuru Ryttmästaren von Scheven för honom omtalat att han emellan den 1 och 6 uti innevarande

86

månad vid 2:ne serskildta tillfällen förtärt af det bränvin, hvilket sedermera befunnits innehålla gift, Doctorn likwäl icke för närvarande kunde intyga om Ryttmästaren erhållit något gift eller ej, emedan de läkemedel, som Ryttmästaren under samma tid begagnat, medfört äckel och lindrig diarrhé, samt således möjligen "markerat" en lindrig förgiftning; att Doctor Levin träffat Doctor Hamberg efter det han undersökt bränvinet, och att Hamberg då oppgifvit att bränvinet,

omkring 1 1/2 kvarter, innehållit vid pass 10 gran upplöst arsenik, och att å flaskans botten dessutom funnits en större quantitet ouplöst ren arsenik.

87

Ogifta Paulina Amanda Brandt, ogifta Maria Malmström, Enkan Christina Nordmark och Guldarbetaren Theodor Lilja hördes härefter hvar efter annan och berättade på gifven anledning: I:o Paulina Amanda Brandt; att hon, på sätt Ryttmästaren von Scheven upgifvit, någon tid varit hos honom boende och derunder uppehållit sig dels uti Ryttmästarens och dels uti Hedda Hägers rum, men tillbragt nätterna å en soffa uti rummet utanför Ryttmästarens sängkammare; att hon under sitt vistande i von Schevens hus dagligen sett Regements Pastor Almqvist besöka von Scheven, och dervid iakttagit,

88

att Almqvist och von Scheven till hvarandra stått på en förtrolig fot och synts hysa ömsesidig vänskap och förtroende; att Regements Pastor Almqvist utur von Schevens chiffonier framtagit och inlagt handlingar, utan att von Scheven derå gifvit närmare akt och behandlat nästan allt såsom hade det varit hans eget; att Amanda Brandt icke haft kännedom om stölden af ifrågavarande skuldförbindelser förr än fredagen den 30 sistlidne Maji, då Ryttmästaren von Scheven i Regements Pastor Almqvists närvaro underrättat henne att han förlorat några viktiga papper för tillgreppet hvaraf han henne misstänkte;

89

att under det härefter med Amanda hållne förhör, Pastor Almqvist icke yttrat ett ord, utan endast varit en tyst åhörare, och hade von Scheven, då Amanda förnekat all kännedom om stölden, yttrat, att det varit skuldförbindelser till högre belopp, som förkommit; att Amanda samma dag flyttat från von Scheven och sedermera varit boende hos ogifta Maria Malmström i det hus vid Westerlånggatan hvarest Conditor Eckert har Schweitzeri, men derefter vid besök hos Hedda Häger erhållit underrättelse så väl att de bortkomna handlingarne utgjorts af skuldsedlar till belopp af 18,000 Rdr, utfärdade af Almqvist, så äfven

90

att gift påträffats uti hafversoppa och bränvin, för hvilket allt misstänkar fallit å Regements Pastor Almqvist, att då Amanda Brandt, som under förhöret omtalat att hon vore bekant med ogifta Malmström, äfvensom att Amanda Brandt med sömnad biträdt f. d. Öfver Ceremoniemästaren m. m. Baron Dahlbedyhl och Instrumentmakaren Silow vid middagstiden nämnde dag inkommit uti Schweizeriet och träffat ogifta Malmström, hon af henne bekommit ofvanintagna till Amanda adresserade och för Amanda nu upvisade bref, hvilket hon i Maria Malmströms och Carolina Kindbloms närvaro genast brutit,

91

och funnit innehålla råd att icke besöka von Scheven, utan i stället från staden afresa; att Maria Malmström omtalat det hon på förmiddagen bekommit brefvet af en omkring femio år gammal karl med böjd näsa, blekt ansigte, knollrigt hår och lifliga ögon samt klädd i blå slängkappa, hvilken inkommit å Schweizeriet och efterfrågat Amanda, som på denna beskrifning fattat misstankar att det varit Regements Pastor Almqvist, som aflemnad brefvet; att Amanda Brandt på aftonen begifvit sig med brefvet till makarna Lilja, för hvilka hon visat detsamma och yttrat sin misstanka om Almqvist;

92

att Amanda påföljde Söndag den 1 dennes med brefdragaren, som inkommit å Schweitzeriet, bekommit ofvanintagna till Amanda Brandt ställde och nu af henne igenkända omslag, som vid öppnandet i Maria Malmströms närvaro endast befunnits innehålla en privatbanksedel å 10. Rdr. Rgl; att Amanda Brandt jemväl wisat detta convolut för makarna Lilja, och på aftonen sistnämnde dag i sällskap med Guldarbetaren Lilja besökt Ryttnästren von Scheven och till honom öfverlemnad så väl det anonyma brefvet som convolutet, samt omtalat huru hon brefven bekommit och att i det sednare varit inneslutet 10: Rdr. Rgd.

93

2:o Maria Malmström; att fredagen den 30 sistlidne Maji, under det Malmström och ogifta Carolina Kindblom, hvilken sednare förestår Eckerts Schweitzeri vid Westerlånggatan, warit ensamme i Skänkrummet, en mansperson omkring 50 år gammal, med böjd näsa, knollrigt hår, blekt ansigte och lifliga ögon, samt klädd i hvit hallsdruk och blå slängkamma af kläde, dit inkommit och efterfrågat Amanda Brandt, till hvilken han sagt sig hafva ett mycket angeläget bref; att den okände underrättad derom att Amanda

94

vore utgången, anmodat Maria Malmström att genast eftersända Amanda Brandt, på det hon så fort som möjligt måtte bekomma nämnde bref och derefter lemnat detsamma i Maria Malmströms händer, sig aflägsnat; att, då Amanda Brandt någon stund derefter hemkommit, Maria Malmström för henne omtalat händelsen och beskrifvit personen, som aflemnad brefvet, dervid Amanda yttrat förmodan att det varit Regements Pastor Almqvist, som lemnat detsamma; att Amanda derefter i Maria Malmströms och Carolina Kindbloms närvaro öppnat brefvet

95

som befunnits innehålla dels en warning att hon icke skulle besöka Ryttnästaren von Scheven, dels ett råd att lemna staden; att det Maria Malmström nu förevisade här ofvan intagna till Amanda Brandt adresserade bref just vore detsamma som Maria Malmström omvittnat; att Amanda Brandt jemväl på Söndagen den 1 uti innevarande

månad med brefdragaren bekommit ett bref, som vid öppnandet, likaledes i Maria Malmströms och Carolina Kindbloms närvaro, endast befunnits innehålla en privatbanksedel å 10: Rdr Rgl, samt att förut omnämnda här ofvan antecknade omslag, hvilken

96
handling Maria Malmström lemnades tillfälle att beskåda, vore det-
samma, uti hvilket sagde sedel till Amanda Brandt funnits innesluten.

3:o Guldarbetaren Theodor Lilja; att sedan Amanda Brandt någon tid vistats hos honom och hans hustru, Lilja, på sätt Ryttmästaren von Scheven redan omtalat, föranstaltat att hon fått inflytta till von Schevens piga Hedda Häger; att hvad Lilja uti denna sak hade sig bekant, hufvudsakligen grundade sig å Amanda Brandts och Hedda Hägers derom för honom gjorda berättelser; att Amanda Brandt för honom och hans hustru omtalat tilldragelserna

97
med brefven och penningarne och dervid yttrat förmodan att Regements Pastor Almqvist vore den person, som skickat desamma; att Lilja läst det anonyma brefvet och varit närvarande hos Ryttmästaren von Scheven då Amanda Brandt öfverlemnats så väl detsamma som det convolut, uti hvilket en sedel å 10: Rdr. Rgl skulle hafva varit innesluten och hvilken hon jemväl visat sig innehafva; att Lilja igenkände så väl brefvet som convolutet, hvilka honom nu förevisades; att Hedda Häger på sätt hon omtalat för Lilja visat hafresoppan och att Lilja tillrådit henne att slå alltsammans

98
i en skål, hvilket jemväl verkstälts i Liljas närvaro, och, efter hvad han tyckte sig vilja minnas, skett den 3 eller 4 uti innevarande månad; att Hedda Häger dag efter dag för Lilja omtalat ifrågavarande tilldragelser aldeles lika med hvad hon nu berättat; att då skålarna, uti hvilka hafresoppan förvarats, visats för Lilja, den ena skålen varit nästan tom och endast å botten samt kanterna funnits en hvitgrå soppa, men att deremot uti den andra skålen funnits omkring ett kvarter hafresoppa, hvilken varit grumlig och tjock och uti hvilken hvita

99
korn syntes flyta; att Lilja samma dag som han fått se hafresoppan besökt Auditeur Hamnström, som efter hvad Lilja hade sig bekant, biträdde Ryttmästaren von Scheven uti Juridiska angelägenheter, samt för Hamnström omtalat hvad Lilja i saken hade sig bekant, under upmaning till Hamnström att anmäla förhållandet hos Polismästaren, men att Auditeuren Hamnström efter detta meddelande yttrat, såsom orden fallit: "Almqvist är en klippare, skaffa wittnen först," samt derjemte förklarar att då emot Almqvist icke förekom full laga bevisning till styrka för de förbrytelser, hvarföre

100

Ryttmästaren von Scheven honom misstänkte, något i saken för närvarande icke åtgöras kunde.

4:o Enkan Christina Nordmark; att då hon på Tisdagsmorgonen den 10 uti innevarande månad uppehållit sig i förstugan utanför Ryttmästaren von Schevens rum, Regements Pastor Almqvist dit upkommit och till henne öfverlemnade ett bref, hvilket han tillsagt henne frambära till Ryttmästaren, samt derjemte hälsa från Regements Pastor Almqvist, att han på eftermiddagen skall återkomma och då medhafva den person, som Ryttmästaren ville träffa; samt att Enkan Nordmark

101

efter det Pastor Almqvist sig aflägsnat, genast gått in till Ryttmästaren von Scheven, lemnat brefvet och framfört hälsningarne, men att hon icke så noga betraktat brefvet att hon kunde detsamma igenkänna.

Hattmakare Åldermannen Lorentz, härefter hörd, förmälde att han, som är boende i huset N:o 7 gamla Norrbro och under slutet af Maji och början af denna månad varit sjuk och icke fått lemna sina rum, väl under denna tid af sitt husfolk hört omtalas att skuldförbindelser till betydligt belopp blifvit Ryttmästaren von Scheven frånstulna och att gift träffats uti hafresoppan,

102

men att denna icke förr än den 2 dennes, då han besökt von Scheven med honom sjelf samtalat; att von Scheven vid detta tillfälle endast uti förtäckta ord omtalat tilldragelserna och tyckts vilja hålla saken hemlig, men att, då Lorentz påföljde dag ånyo honom besökt, berättat att han förlorat skuldebref å ett sammanräknadt belopp af omkring 18,000 Rdr. Banco, uthändigade af Almqvist, och att Almqvist lofvat derå lemna nya skuldsedlar; att då Lorentz den 4 uti innevarande månad, efter budskickning, återigen gått upp till von Scheven, denne framtagit och till

103

honom öfverlemnade ofvanintagne, Lorentz nu förevisade skuldsedlar, under hvilka då stått namnet Almgren, hvarom Lorentz jemväl under rättat von Scheven, som blifvit förvånad och yttrat att de blifvit utfärdade af Regements Pastor Almqvist; att von Scheven vid detta tillfälle påtagit sina glasögon och derefter sjelf förklarat, att han jemväl fann att Almqvist skrifvit falskt namn; samt att von Scheven vid ett sednare besök ånyo för Lorentz upwisat skuldförbindelserna, som då varit uti samma skick, hvaruti de nu äro, samt underskriften således

104

blifvit förändrad till Almqvist.

Åtspord förmälde Boktryckaren Hierta, att Regements Pastor Almqvist, som under flera års tid varit medarbetare i tidningen Aftonbladet, och haft sig uppdragen den så kallade Litteraturafdelningen eller recenserande af uti Bokhandeln utkommande alster, på sednare

tider och isynnerhet under detta år, då tidningen mäst varit uppfylld med underrättelser om förhandlingarne vid Riksmötet, väl dagligen besökt

/svärläst tillägg ö raden/, men mindre än förut varit fallet, sysselsatt
105

sig med tidningen; att Hierta utaf sin Contoires betjening erhållit underrättelse att Almqvist Tisdagen den 10:de dennes uttagit sitt löneqvartal såsom medarbetare i Aftonbladet; att Hierta förmiddagen påföljde dag eller Onsdagen vid sin ankomst till tidningsbyrån erhållit ett bref från Almqvist, med underrättelse att Almqvist på några dagar lemnat staden och slutande med de orden: "du skall snart höra af mig"; och hade Boktryckaren Hierta funnit detta besynnerligt och sedan han visat brefvet för Herr Öfverste Lieutenanten Gustaf Hierta, besökt Fru Almqvist, samt på

106

framställde frågor erhållit den underrättelsen, att Almqvist samma morgon rest till Upsala och derifrån skulle återkomma antingen påföljde dag eller på fredagen, och förthy jemväl afrest, utan att medtaga andra kläder än dem han begagnade, samt något linne, en rock och ett par byxor; att Hierta jemväl på Thorsdagen efterhört om Almqvist hemkommit, utan att vinna annan uplysning än att Almqvist icke återförväntades förr än påföljde dag; att Hierta sistlidne gårdag erhållit kännedom om det i staden gängse rykte, angående ifrågavarande

107

tilldragelse och de misstankar, som å Almqvist hvilade, samt derefter besökt Fru Almqvist så väl för- som eftermiddagen, dervid hon, på framställda frågor förklarar, det hon om mannens affärer icke hade sig något bekant, emedan han derom högst sällan meddelade sin familj någon underrättelse, och att mannen på Onsdagsmorgonen klockan omkring half fem begifwit sig hemifrån för att, såsom han sagt, landvägen afresa till Upsala; att Fru Almqvist vid ett annat besök för Hierta omtalat att mannen afrest under det hon och dottern legat på morgonen, och icke

108

underrättat dem om sin afresa förr än då han på morgonen tagit afsked; att Almqvist vid sin afresa, enligt Fru Almqvists uppgift å sitt skrifbord qvarlemnade ett bref till Kongl. Hof Predikanten Nordenson, ett bref till Hierta, en fullmakt för lyftning av lönen vid Kongl. Lif Beväringens Regementet, samt en promemoria öfver åtskilliga angelägenheter, som möjligen kunde ifrågakomma under hans frånvaro; att Fru Almqvist för Hierta desslikes nämnt att mannen före afresan sagt, att det åkdon, med hvilket han skulle färdas, väntade honom på stadssmedjegatan,

109

och jemväl yttrat: "jag skulle hafva fracken med mig, ty jag skall till ett par personer, som bo i trakten af Upsala och då får jag väl lof att vara snygg"; samt att Hierta, som icke haft kännedom om Regements Pastor Almqvist enskilda angelägenheter eller hans bekantskap med förre Ryttmästaren von Scheven, icke mer än vid ett tillfälle för omkring två år tillbaka hört Almqvist yttra von Schevens namn; ingifvande Boktryckaren Hierta det honom Onsdagsförmiddagen från Almqvist tillhandakomna bref, hvilket lästes och lydde sålunda:

110

"Tisdagsafton. – Bästa Hierta! Jag ber på de högsta att du ville ursäkta mig för det jag anhåller om några dagars permission från Aftonbladet. Naturligtvis hade jag bort framställa denna anhållan innan jag tog dess beviljande för afgjordt. Emedlertid hoppas jag på din wanliga godhet, att du ej räknar allt för noga. – Du skall snart höra af mig. Högaktningsfullt, Almqvist":

Utanskrift: "Herr Kongl. secr. L. J. Hierta."

Auditeuren Hamnström upläste och ingaf en skriftelig berättelse om hvad han i denna sak hade sig bekant; och lydde denna berättelse sålunda:

111

"Ehuruväl jag i denna sak egentligen icke har mig bekant annat än hvad jag af H:r Ryttn. von Scheven och pigan Hedda hört berättas, torde jag dock i anseende till sakens invecklade och mörka beskaffenhet, böra meddela detsamma, jemte hvad jag i öfrigt sjelf kan hafva erfarit om H:r Ryttn. och H:r Reg. Past. Almqvists förhållande till hvarandra.

I slutet av Januarii månad förlidne år lärde jag känna H:r Ryttn. genom Notarien Tempelman, som föreslog mig att uti Juridiskt afseende gå H:r Ryttn. tillhanda. Som jag emottog denna offert, besökte jag under derpåföljande 6 månader H:r Ryttn. ganska ofta och hade derunder

112

tillfälle, att äfven göra H:r Reg. Past. Almqvists bekantskap. H:r Reg. Past. befann sig nemligen ofta hos H:r Ryttn. och syntes H:r Ryttn. för H:r Reg. Past. äga det mest obegränsade förtroende. H:r Ryttn. rådgjorde med H:r Reg. Past. om alla sina angelägenheter och behandlade honom nästan såsom sin son. Å sin sida syntes äfven H:r Reg. Past. visa H:r Ryttn. all möjlig upmärksamhet och deltagande och beklagade flera gånger att verlden icke kände de goda sidor H:r Ryttn. onekligen ägde. Med ett ord, det bästa förhållande syntes råda emellan dem båda.

113

En dag under denna tid önskade H:r Ryttn. af mig uplysning om skuldsedlars och borgensförbindelsers strängare executiva kraft, och framtog H:r Ryttn. dervid en mängd reverser, hvaribland några af

H:r Reg. Past. Almqvist. Som jag just icke fästade större upmärksamhet wid dessa, än wid de öfriga, kan jag nu icke närmare påminna mig summan, hvarå de lydde, men hvad jag med visshet ihogkommer är, att beloppet utgjorde flera tusende Riksdaler.

Sedan jag derefter, under loppet af sommaren uphört, att i allmänhet fungera som Herr Ryttn. juridiska ombud, har jag under hösten och wintern mera

114

sällan besökt H:r Ryttn. tills jag för Herr Ryttn. räkning då endast hade några få angelägenheter att ombesörja. Fram på våren detta år har jag dock, på Herr Ryttnmästarens anmodan, besökt H:r Ryttn. oftare, enär H:r Häradsh. Rathsmän, hvilken H:r Ryttn. anmodat vara sitt juridiska ombud, af andra trägna göromål hindrats att, så ofta som Herr Ryttn. det önskade, besöka H:r Ryttn., som alltjemt hade behof af råd och biträde i juridiskt afseende. Jag träffade nu också vid mina besök ibland H:r Reg. Past. Almqvist, och fann alltid samma förtroende, välwilja och wänskap

115

råda dem emellan som förut. Härvid må dock tillåtas mig anmärka, det jag i allmänhet å Herr Reg. Past. sida, tyckt mig förmärka ett sträfvande att likasom hindra det Herr Ryttn. skulle för någon annan än honom fatta något större förtroende, i följd hvaraf jag också kommit på den tankan att H:r Reg. Past. måtte haft något stort och serskildt intresse vid att ständigt omgifva H:r Ryttn. och ensam ville vara i besittning af dess förtroende. Hvaruti detta intresse skulle bestå, derom har jag visserligen min förmodan, men anser mig icke tillständigt uttala

116

densamma mer, än så tillvida, som att jag alltid trott, det H:r Reg. Past. skall utaf Herr Ryttn. uti dess testamente blifva ihogkommen med åtminstone sina egna reverser.

Efter att på någon tid icke hafva besökt H:r Ryttn. kom jag en dag, jag vill minnas att det var Onsdagen den 4:e dennes, upp till H:r Ryttn. och fann då Herr Ryttn. sjuk och svag. Sedan wi en stund samtalat om Herr Ryttn. sjukdomstillstånd, berättade Herr Ryttn. att de reverser han af Reg. Past. Almqvist ägde, till belopp af öfver 18,000: Rdr. b:co, på ett besynnerligt sätt förkommit, förmälände H:r Ryttn. att han haft desamma liggande

117

uti ett convolut tillsammans med en mängd andra dylika papper uti sin chiffonier, samt att han för tillgreppet icke ville misstänka hvarken den ena eller andra, men att han icke kunde dölja för sig att misstankarne icke kunde träffa andra än Dem. Amanda Brandt och H:r Reg. Past. Almqvist, hvilka voro de enda, som utan att H:r Ryttn. sjelf varit närvarande kunnat haft tillträde till chiffonieren, dock ansåg H:r Ryttn. mindre troligt att H:r Reg. Pastorn, hvilken han

ansåge såsom en son, varit den, som föröfvat tillgreppet. H:r Ryttn. yttrade vidare, det han upptäckt tillgreppet Christihimmelsfärds dag, och då

118

sänt bud efter H:r Reg. Past., som underrättad om förhållandet, gemensamt med H:r Ryttn. dagen derpå tagit Dem. Brandt i förhör. Dem. Brandt hade, under bedyrande af sin oskuld, ihärdigt förnekat tillgreppet, hvarefter, sedan Dem. Brandt aflägsnat sig, H:r Reg. Past. sökt lugna H:r Ryttn. med den försäkran att han ej skulle förlora något, utan H:r Reg. Past. i värsta fall skriva nya reverser. Af H:r Ryttn. gjord uppmärksam på, det han derigenom möjligen derigenom kunde komma att få betala reversernas belopp tvänne gånger, hade H:r Reg. Past. förmält, att han nog skulle veta att ställa så till, att detta icke

119

blefve händelsen; och skulle han för detta ändamål samtala med Not. Tempelman, H:r Polismästaren Stråle och H:r Und. ståth. Ungberg, tilläggande H:r Reg. Pastorn, att, om han än skulle få betala något 2:ne gånger, han i sådant fall finge binda detta vid sitt ben. I öfrigt afrådde H:r Reg. Past. från all anmälan i Polisen tills vidare, under löfte, att sjelf styra och ställa med saken till Herr Ryttn. belåtenhet. Lugnad häraf lät H:r Ryttn. härvid bero, samt emottog besök af H:r Reg. Pastorn de följande dagarne, då H:r Reg. Past. en gång berättade, att han samtalat med Not. Tempelman och H:r Polism. Stråle samt sökt H:r Ståth.

120

Ungberg och att han kände sig tryggad för reversernas betalning 2:ne gånger. Herr Ryttn. omtalade vidare, att Dem. Brandt bekommit ett anonymt bref, som inlemnats på H:r Eckerts Schweizeri af en person, hvilken, okänd af den som emottagit brefvet, Dem. Brandt likväl på beskrifning ansett vara H:r Reg. Past. Almqvist. Brefvet, som Dem. Brandt lemnat Herr Ryttn. tillika med ett sednare genom Postbudet bekommit convolut med 10 Rdr. Rgd., förevisades mig och gick, efter hvad jag vill minnas, ut på att förmå Dem. Brandt att hålla sig undan, emedan H:r Ryttn. skulle vilja henne ondt. Slutligen bad mig

121

H:r Ryttn. söka taga reda på om det verkligen varit H:r Regem. Past. Almqvist, som å Schweizeriet lemnat brefvet; tilläggande Ryttn. att han i det längsta ville tvifla på att så varit. På min upmaning att göra anmälan om stölden i Kongl. Poliskammaren, svarade H:r Ryttn., att han aldeles icke vill göra detta, helst Reg. Past. Almqvist lofvat lemna honom nya skuldsedlar, hvarigenom någon skada för honom naturligtvis icke upkomme. Pigan Hedda, som under Herr Ryttn. berättelse inkommit i rummet, yttrade nu, att det allt vore bäst om anmälan i Polisen ägde rum, emedan stölden af

reverserna och förgiftningsförsöket sannolikt hade sammanhang med hvarandra.

122

Sedan i anledning af detta yttrande, H:r Ryttn. förständigat Pigan Hedda att icke för någon omtala hvad hon visste, samt förklarar sin önskan vara det ej heller jag uppenbarade hvad han nu vill förtro mig, berättade H:r Ryttn. att Söndagen den 1 dennes hade H:r Reg. Past. Almqvist kommit på besök till H:r Ryttn., hos hvilken H:r Assessoren Crusenstolpe då innevarit, men i dörren till de rum Pigan Hedda bebodde, och hvilken väg H:r Reg. Past. vanligen gick då han

123

besökte H:r Ryttn., mött henne, som till H:r Ryttn. skulle bära in en skål med hafresoppa, samt upmanat henne att ställa skålen ifrån sig och skaffa honom nyckeln till afträdet. Pigan, som efterkom denna Herr Reg. Past. begäran, fann vid sin återkomst i rummet soppan till utseendet förändrad, och likasom uti en vaggande rörelse. Hon tog emedlertid skålen och bar in den till H:r Ryttn., som hon dock upmanade att icke förtära soppan, emedan hon tyckte att den såg underlig ut. H:r Ryttn. hade då tillsagt henne att slå bort soppan, men Pigan hade svarat, att man borde afvakta

124

Doctorns ankomst dagen derpå. H:r Reg. Past., som några minuter derefter tillkommit, frågade, sedan han en stund innevarit, om H:r Ryttn. fått sin soppa. H:r Ryttn. hade dertill svarat, att som soppan varit för tjock han icke förtärt den. Dagen derpå hade Pigan, vid H:r Doctor Levins ankomst, framtagit skålen med soppan samt tillika med H:r Ryttn. frågat honom om det kunde vara något farligt uti den. H:r Doctorn hade då, sedan han på en papperslapp öfver ett ljus bränt litet af den tjocka massan, yttrat att han icke med visshet kunde säga om det funnes gift i soppan, enär

125

han endast vid bränningen känt en lukt af ljustalg; tilläggande H:r Doctorn att, om det vore arsenik uti densamma, det borde vid bränning kännas en lukt såsom af hvitlök. H:r Doctorn hade emedlertid gifvit anvisning på Apotheket Lejonet, der soppan kunde bli undersökt: Pigan Hedda hade derefter sjelf anställt en likadan undersökning, som den hon sett Doctorn göra, och då hon dervid tyckt sig förmärka hvitlöksluk, hade hon, sedan hon silat soppan och endast behållit kvar den tjocka massan, burit denna uti skålen till Apotheket Lejonet, der man sagt henne att densamma innehölle

126

gift, ehuru man nu icke kunde gifva något fullständigt bevis derpå, utan för erhållande häraf visat henne till H:r Doctor Hamberg på Kungsholmen, hos hvilken hon dock ännu icke varit.

Efter åhörande af denna berättelse, förnyade jag min upmaning om sakens anmälan i Kongl. Police kammaren, men Herr

Ryttmästaren genmälte, det han, innan han beslöt sig till några åtgärder, först ville hafwa utredt om det verkligen varit gift i soppan eller icke och följaktligen afvakta Doctor Hambergs intyg. Sedan jag upmanat Ryttmästaren att genast medsända skålen till Herr Doctor Hamberg aflägsnade jag mig.

127

På eftermiddagen samma dag infann sig hos mig f. d. Polis Constapeln Lilja, för att omtala så väl stölden af reverserna som förgiftningsförsöket. Som han i sin berättelse omförmälde 2:ne försök, det ena på Söndagen, den andra på Tisdagen, båda uti hafversoppa, beslöt jag att på aftonen ånyo göra Herr Ryttm. ett besök. Som jag wid detta tillfälle träffade H:r Reg. Past. Almqvist hos H:r Ryttm., kunde något samtal härom icke uppstå, helst H:r Ryttm. icke för honom omnämmt förgiftningsförsöken och dessutom serskildt bedt mig icke låta Almqvist

128

märka att jag hade kännedom om stölden af reverserna. Jag aflägsnade mig derföre efter en kort stund, men följdes af H:r Reg. Past., från hvilken jag skiljdes på Riddarhustorget. Efter att hafva skiljts vid honom begaf jag mig till H:r Eckerts Schweitzeri, för att om möjligt få utredt om H:r Reg. Past. varit den, som lemnat det anonyma brefvet till Dem. Brandt. Jag träffade der Dem. Brandt, med hvilken jag genast anställde förhör angående stölden af reverserna – då förgiftningsförsöken inträffade var hon ur huset. Som hon, under bedyrande af sin oskuld, alltjemt förnekade tillgreppet,

129

samt hennes svar i öfrigt icke gånge anledning till misstankar, var med henne i det afseendet för närvarande intet vidare att göra. På min fråga om hon kände till förgiftningsförsöken, svarade hon, att hon hört berättas derom. Jag lät henne då för mig omtala hvad hon derutinnan hört, och fann jag detsamma ungefärligen öfverensstämma med H:r Ryttm. berättelse. Beträffande det anonyma brefvet, så förklarade hon, att den person, som emottagit detsamma, nu icke var tillstädes, men att flera personer varit inne i rummet, då brefvet lemnades, deribland och ett

130

fruntimmer, hvars namn jag nu ej med säkerhet ihogkommer, men tror att det war Kindblom, och hvilken, nu närvarande, för mig beskref den person, som lemnade brefvet, varande denne person för henne okänd, ehuru hon dock förmodade att mannen varit H:r Reg. Past. Almqvist. Beskrifningen öfverensstämde till alla delar med H:r Reg. Pastor Almqvists utseende och figur och gaf följaktligen stöd åt Dem. Brandts förmodan, att H:r Reg. Pastorn varit den, som sjelf lemnat brefvet, ehuru full bevisning derför ännu saknades.

131

Då jag dagen derpå besökte H:r Ryttn. och tillsporde honom om det 2:dra förgiftningsförsöket på Tisdagen den 3:dje dennes, berättade han, att H:r Reg. Pastor Almqvist sistnämnde dag besökt honom, och, efter samtal om hvarjehanda, frågat honom om det vore hafversoppa uti den skål, som stod på bordet vid väggen. Sedan H:r Ryttn. bejakat detta, med tillägg att det nu icke vore mycket kvar i skålen, emedan han druckit deraf förut på dagen, hade Herr Reg. Past. yttrat att han tyckte mycket om hafversoppa och önskade erhålla en kopp, samt dervid gått fram till skålen och tagit en bredvid densamma

132

liggande sked, med hvilken han omrört soppan, hvarefter han syntes föra skeden till munnen, ehuru H:r Ryttn. icke kunde säga om han smakade soppan.

Sedan H:r Reg. Past. straxt derpå aflägsnat sig, tillsade H:r Ryttn. Pigan att se efter om det kunde vara något i skålen, emedan han tyckt sig förmärka att H:r Reg. Past., såsom orden föllo: smusslat vid kopparna samt hört liksom ett frasande af papper. Efter att hafva lutat på skålen, hade pigan yttrat: "H:r Ryttn. Soppan synes likadan som i Söndags", hvarpå H:r Ryttn. befallde henne att bära

133

så väl det ena som det andra till Doctor Hamberg för att undersökas. Pigan hade derefter slagit båda skålarnas innehåll tillsammans, samt nu varit hos H:r Doctor Hamberg dermed, ehuru någon attest ännu icke kunnat erhållas.

Wid ett förnyadt besök hos H:r Ryttn. Fredagen den 6 dennes, träffade jag H:r Doctor Levin, för hvilken H:r Ryttn. visade H:r Doctor Hambergs nu erhållna attest, och omtalade alltsammans. Wi upmanade nu båda gemensamt H:r Ryttn. att göra anmälan om saken och erbjödo oss att, å H:r Ryttn. vägnar, besöka H:r Polismästaren.

134

H:r Ryttn. betygade oss härför sin tacksamhet, men förklarade att, som han hvarken till lif eller egendom ansåg sig hafva lidit någon skada, enär H:r Reg. Past. Almqvist lemnat nya reverser och förgiftningsförsöken misslyckats, han icke ville göra sak af de mer eller mindre sannolika misstankar, som för närvarande förefunnos, utan öfverlemnade den brottslige åt Guds dom. H:r Ryttn. fästade i sammanhang härmed vår upmärksamhet på, att hvad han meddelat oss, vore meddelat i förtroende, i följd hvaraf han och förmodade

135

det vi icke annat än med hans vetskap och vilja omtalade detsamma. Vid sådant förhållande och då saken onekligen närmast rörde H:r Ryttn. sjelf samt, efter vår tanka, ingen juridisk fällande bevisning förefanns mot någon hvarken i det ena eller andra afseendet, ansågo wi oss hvarken berättigade eller förpligtade att upträda såsom angifvare.

Då vi derefter Pingstdagen ånyo sammanträffade hos Herr Ryttn., visade oss H:r Ryttn. en bränvinsflaska, den han sade sig förmoda innehålla arsenik. På flaskans

136

botten syntes också en vitgrå massa och sjelfva bränvinet förekom grumligt. På fråga uplyste H:r Ryttn. att han sedan den 29 Maji blott supit ett par gånger och då endast omkring en fingerborg varje gång. H:r Ryttn. berättade äfven, att H:r Reg. Past. Almqvist kommit upp till honom, efter hvad han ville minnas den 31 Maji, och, under förmälan det han vore trött och matt, begärt att få en sup, hvilket H:r Ryttn. också gerna villfarit, samt med anvisning på att flaskan stode på ett bord bakom dörren, gått in uti ett annat

137

rum efter ett rent glas. H:r Regements Pastorn hade derefter emottagit glaset af H:r Ryttn., men H:r Ryttn. kunde dock icke säga om han förtärde något bränvin, emedan H:r Ryttn. derpå icke gaf akt. Misstanken att gift äfven förefanns i flaskan hade skett på det sätt att, då H:r Ryttn. Pingstaftonen befallt pigan taga fram flaskan, hade hon, som, efter hvad som passerat, alltid noga granskade hvad H:r Ryttn. skulle förtära, märkt att bränvinet syntes blackt och grumligt, samt yttrat detta till H:r Ryttn., hvarefter båda gemensamt

138

vid närmare granskning uptäckt den på botten befintliga vitgrå massan. Flaskan förseglades nu af H:r Doctorn och mig med H:r Ryttn. och Ålderman Lorentz sigill; och tillsades Pigan Hedda, att genast med densamma gå till H:r Doctor Hamberg, för att få innehållet undersökt.

Slutligen förmälde H:r Ryttn. att han af H:r Reg. Pastor Almqvist erhållit nya skuldsedlar i stället för de försvunna, men att han af H:r Lorentz, för hvilken han visat sedlarne, blifvit gjord upmärksam på, att de voro undertecknade Almgren

139

i stället för Almqvist. Tillsagd härom hade H:r Reg. Past. förklaradt att namnteckningen ganska väl kunde beteckna Almqvist, emedan han alltid brukade skriva sitt namn på detta sätt. H:r Reg. Past. hade emedlertid ändrat namnteckningen, under löfte att ännu en gång skriva om sedlarne och låta sin namnteckning bevittnas. De ifrågavarande skuldsedlarne förevisades oss äfven af H:r Ryttn. och befunnos desamma undertecknade "Almgren", som dock syntes med olika bläck ändradt till "Almqvist"; warande dessa skuldsedlar till utseende mindre

140

än dem jag tillförene för omkring ett år sedan sett undertecknade med H:r Reg. Past. Almqvists namn.

Ännu en gång uppmanade wi H:r Ryttn. att anmäla saken å Kongl. Policekammaren såsom enda medlet att få något ljus deruti, men H:r Ryttn. svarade alltjemt, att han icke ville det, utan

öfverlemnade den brottslige åt Guds Dom, samt bad oss ihogkomma, att han omtalat saken för oss i förtroende, och att vi följaktligen icke borde omtala densamma.

Sedan Doctor Levin och Auditeuren Hamnström fått bese de af
141

Ryttmästaren von Scheven företedda med namnet Almqvist försedda åtta skuldsedlar och igenkänt dessa handlingar vara desamma, som i deras vittnesberättelse afses; samt efter det Ryttmästaren von Scheven till Öfverståhållare Embetet öfverlemnade två af omförmälde originalreverser, lydande den ena å 4,800: Rdr. och den andra å 1,500: Rdr. allt banco, samt utfäst sig att förvara och på vederbörande myndighets reqwisation tillhandahålla de öfriga sex skuldförbindelserna, slutades förhöret hos Ryttmästaren von Scheven och fortsattes i Regements Pastor Almqvists bostad i huset N:o 21 vid Stora Nygatan,

142

uti närvaro af t. f. Polis Commissarien Ytterberg och Polis Constapeln Blücher med Regements Pastor Almqvists hustru, Fru Anna Maria Almqvist, född Lundström, dottern ogifta Maria Lovisa Almqvist, 20 år gammal, samt tjenstepigan Maria Catharina Larsson, hvilka på framställda frågor förklarade att de uti denna sak icke hade några uplysningar att meddela; att Regements Pastor Almqvist först på Tisdags aftonen omtalat att han påföljde morgon skulle resa till Upsala och omkring klockan fyra på morgonen Onsdagen den 11:te dennes, sedan han druckit kaffe

143

och uti en nattsäck, den han sedermera sjelf burit, inlagt 2 skjortor, 1 par strumpor, 1 frack och ett par byxor, ensam begifvit sig från hemmet, och sagt att det åkdon, med hvilket han skulle färdas, väntade honom på Stadssmedjegatan; att Regements Pastor Almqvist vid sitt aflägsnande yttrat det han skulle återkomma om en eller högst två dagar, men sedermera icke låtit sig afhöra, samt att han å skrifbordet qvarlemnade tvänne bref, ett till Boktryckaren Hierta och ett till Kongl. Hof Predikanten Nordenson, äfvensom en fullmagt och en promemoria.

144

Fru Almqvist förklarade på serskild fråga, att hon om sin mans enskildta angelägenheter och affärsförhållanden af honom aldrig erhållit något förtroende, och således derom icke eller hade några uplysningar att meddela, likasom hon om mannens förhållande till Ryttmästaren von Scheven saknade all kännedom; och uplyste så väl Fru Almqvist som hennes dotter att de icke tillföre sett Regements Pastor Almqvist begagna det sigill, hvarmed ofvanomförmälde nu upvisade, till von Scheven utfärdade och med namnet Almqvist undertecknade skuldsedlar woro försedda; öfverlemnande

145

Fru Almqvist till Herr Polismästaren den å Regements Pastor Almqvists skrifbord vid hans afresa funna och efter hvad Fru Almqvist förmodade till hennes dotter ställda skriftliga Promemoria, hvilken lästes och lydde sålunda:

"P. M. 1. Skulle under dessa dagar ordres komma från Lifbev., så låt budet taga det och gå med hosföljande bref till Nordensson.

2. Blir tillsägelse om lyftningen af qvartalet, så är här fullmagt att lyfta det.

3. Bref till Hierta lemnas upp.

4. Obs. noga, att om, mot förmodan, någon räkning eller revers skulle

146 komma får mamma alls icke skriva på något sådant. Jag nämner detta derföre att ett försök en gång gjorts med en falsk revers, der någon skrifvit mitt namn. Det synes dock lätt på stilen, sigillet och förnamnet om det ej är af mig, och då säger mamma bara ifrån, att det angår henne icke.

5. Skulle gumman komma, så lemna papperen på chiffonieren."

Efter upläsandet här af tillkännagaf Fru Almqvist, att den å skrifbordet vid Regements Pastorns afresa liggande förutomnämnde fullmagten innehållit updrag åt en person, att lyfta hans

147 lön vid lifbevärningen; hvarjemte Fru Almqvist förevisade det af henne jemväl omnämnda brefvet till Kongl. Hof Predikanten Nordensson, hvilket bref öppnades och befanns innehålla endast en underrättelse från Regements Pastor Almqvist till Kongl. Hof Predikanten Nordensson, att Almqvist på några dagar lemnade staden, och begäran att Nordensson under hans bortovaro måtte ombesörja hans tjenstegöromål eller tillse, att de genom någon annan Prestman blefvo skötte; och uplyste Fru Almqvist i öfrigt, att de under N:o 5 i Promemorian omförmälde

148 handlingar varit adresserade till Ryttmästaren von Scheven och af Enkan Nordmark blifvit afhämtade. Förhöret uti Regements Pastor Almqvists bostad afslöts härefter.

Enligt från Chefs Embetet vid Kongl. Lif Bewärings Regimentet, Öfverståthållare Embetet tillhandakommen skriftlig uplysning, hade Regements Pastor Almqvist hos nämnde Chefs Embete hvarken begärt eller erhållit tillstånd att från staden afresa, utan war Almqvist tvärtom beordrad att i morgon klockan 8 f. m. hålla Religions förhör med de wid Regimentet anställda Corporaler.

149 Med afseende å de besvärande omständigheter och liknelser till bedrägligt förhållande och försök till mord genom förgiftning, hvilka i ofvanberörde måtto emot Regements Pastor Almqvist inlupit, anbefal- ler Öfverståthållare Embetet Police Betjeningen att efterspana Alm-

qvist och, derest han anträffades, honom till förhör hos
Öfverståhållare Embetet genast inställa.

Den 16:de Junii

S. D. I närvaro af ej mindre Fru Almqvist och hennes dotter samt
Regements Pastor Almqvists broder, Herr Assessoren i Kongl. Majts
och Rikets Swea Hof Rätt

150

Fridolf Almqvist, än äfven t. f. Polis Commissarien Ytterberg och Polis
Constapeln Blücher, lät Öfverståhållare Embetet, med biträde af en
tillkallad smed, öppna den af Regements Pastor Almqvist begagnade
och i hans bostad befintliga, med vanligt lås igenstängda chiffonier, uti
hvilken anträffades åtskilliga i concept skrifna handlingar af följande
lydelse:

1:o "Ytterligare till H-m., om han kommer. Denna (d:sa) lapp(ar) är(o)
falska. Men sant är, att j. hjälpt Gub. att få en summa insatt på ett
ställe mot hög r:ta, som han wunnit på, och

151

så fort han presenterar en min sanna rev. härå, så får han den liqvide-
rad, då den är förfallen. Mer kan han ej begära. Men hvad detta är
anar jag. G. är ej nöjd med liten, utan vill ha all möjlig vinst. Detta har
nu en kanalje velat hje. honom till, och emot erhållande af mina rev:r i
stället pluggat på honom större, som de hoppades göra gällande och
sedan skulle dela winsten.

Detta är ej första gången j. ser dylika drag. För några år sedan
ville G. försöka begagna mig till ändr:g af en rev. m. m. afklippande af
o. s. v. J. gaf ett tvärt svar, och tyckte väl /ej/ om det, men allecherade
/attacjerade/ sig dock sedan dess mera."

152

2:o "P. M.. a – Om dessa insinuationer, (hvilkas realitet j. bestämt för-
nekar, och som inneh. ingenting bevisande mot m.ig, får jag förklara,
att, om jag ville, skulle jag kunna upställa likadana mot 3 à 4 (flere)
personer här (såsom Lor., hvilken gifvit mat, H. som lagat gröt, A. som
varit inne natt och dag just då sj: börjades o. s. v.) Men jag vill det
icke, emedan j. anser mig hafva den rätta härftåden i handen. (Nu
Historik om släkten – och slutligen hittandet af a., hvilket bortbars
och lemnades att icke

153

missbrukas, jemte önskan om undersökning om ej mera finnes, som är
troligt, efter hvad som upkommit. – Hvad motiv skulle jag hafva haft?
Det är för en Prest /i orig mig/ högst bekymmersamt, enär jag
häri genom får hela massan på halsen. – Dessutom är det bevisligt, att
jag redan längesen och då sj: började sökte i flera repriser förmå de
närmaste släktingarne att taga G. och hans saker om händer, för att
skydda honom, hvilket jag väl ej skulle hafva gjort, om j. haft i sigte
sköfling för egen del. – Också när de kom, gaf j. genast J. tillkänna,

efter han ej kunnat förmås att förr komma sjelf. och j. var ej ensam vid försegl:n.

154

b. – Om H. kommer. – Får j. se! Ah! är nu åter den förb: e kanalen framme! – Det är ej första gången. Svvara, att detta har j. ej skrivit, hvarken är det mitt namn eller stil eller sigill. – Och förklara, att någon vågar träda upp legalt med påstående att den lappen angår mig, så ger jag honom till en, den der falskeligen skrivit annans namn.

c – Om wittne: Kunna de bevittna, att j. skrivit denna lapp? Omöjligt. Hafva de sett mig göra det? Nej. Huru då? – De voro (posito) i ett rum innanför med slutna dörr.

155

– De hörde. Hvad hörde de? Kunna de taga på sin vittnesed att de hört mig upläsa och såsom min erkänna denna lapp? Omöjligt! äfven under supposition att jag upläst någon förb: se (hvilket jag alls icke gjort, och som de ej kunna påstå,) så kunna de dock omöjligt bevittna att det uplästa utgjorde denna förskr. för G. (hvarom nu är stämmt), då de icke sågo den och således icke kunde weta om det war denna eller någon annan skrifven lapp, om ock lika lydande. Men nu är ej stämmt om annat än blott denna, som jag förnekar, och som wittnen ej kunna

156

affirmera, enär om de äfven hört något med detta lika lydande upläsas, (hvilket ej eller är fallet,) detta då lika väl kunde angå en annan skrift. Denna här är icke desto mindre falsk och obevittnad, och om jag skulle dömas att betala denna, så skulle ju den rätta sedan ändå qvarstå till betaln., hvilket vore orimligt. För öfrigt kunna de ej vittna om att de hört någon förbindelse upläsas, emedan en sådan ej egt rum. – Hvad hafva de då hört? Det må de säga. – Jo, – t. ex. tal om mitt namns tydligare tecknande, och anskaffande af intyg om identiteten.

157

Men detta angick helt annat, nemligen test. disp. som jag skref namn på. Men de hafva (posito) hört tal om att jag erkände mig stå i skuld, den och den skulden hos R? – Om så är hör det alls icke till denna Rätteg., som blott angår betaln. af denna lapp, hvilken är falsk och ogild och obestyrkt af wittnena, huru än det må förhålla sig med min skuld i öfrigt.

3:o "Om de bortk. – inför Gubben! –

a) Ko/r/s i all dar! I Rel. (3 ord oläsliga) namn höjda sinnet. Här kan blott vara 2 fall, antingen har f. gifvit bort dem åt W:s gossar eller förlagt dem, i begge f. tillhör mig att stå till reds

158

med p. och bet. dem när de pres., men icke att göras till mål för utfall.

b) För att trunk: F. förbindes på min heder att derest de icke återfås, skriva nya; den första är förf. d. 19 Jun. förr behöfs inte. –

c) att göra off. går ej an, f. blottställer sig för ärans förl. då f. off. tillk. ger sig ingenting hafva.

d) I sådant fall skulle j. ej kunna rädda f. på annat sätt än förkl. det j. inga rev. utg. har. War således trank. till vidare.

Inf P. o D.

a. J. förkl. att j. inga utfärdat, till o – om han kommit öfver några, som j. ställt ut åt andra, vet jag ej.

159

b.) Faktum af st. förekommer högst problematisk, då många kunna intyga att han dagligen går ut och in i sina rum och lägger p. hit och dit; hvarför om något – funnits, det troligen är förlagdt.

c.) För att få reda på något, måste man få upgifvet när – Obest. i denna väg gör, om st. skett, omöjligt att tänka på alla de mångf. personer, som dagl. under tiden varit i hans rum.

d.) Hvar: Alls icke styrkt att det låg i – om det var i innersta rum. Många kunna intyga att han har rev. i yttre rummet, dit alla ingå.

160

e.) Hvem: Sådant kan ej upgifv. men misstank. kan kastas på alla, som under den obest. tiden varit i hans rum, 4 à 5 qvinnor, en stor mängd män o. s. v.

1 Fr. Wes:n om

a) Gåfvor, wilkor

b) Wexling etc.

Inför D:l.

– Hvad är det ni talar om?

= Jo, de rev:r, som h. wexlade för S:s räkning hos L.

– J. bestrider er hafva rätt att tala om dem, eller m. skyldighet att svara. – De voro ju endoss:de eljest hade L. ej liqviderat dem. – Alltså var ingen ännu då rättsinnehafvare till dem.

= Men huru hade h. fått dem?

161

Det har ni ej rätt att fråga, och j. ej skyld. att beswara, derest ni ej kan styrka att de äro era och blifvit rätt fångna af er, kan ni det? Nej. Det är alltså dagsklart, att skulle de varit orätt fångne, så lär ej en man som ni hafva sedan i fjol somras låtit bli att tala om och (oläsligt) det.

= Nå väl vi tala ej om fångsten – men hvart lemnade h. pengarne?

– Det har ni ej rätt att fråga m. och jag ej sk. att beswara, derest ni ej kan styrka er hafva rätt till dessa p:r genom recipisse eller rever:r eller slikt. Kan ni det? Nej. Så förfaller allt.

162

= Det är bevist och medg. att H:r vid ett tillfälle, egde i handom hvad som tillh. S. – H:r skall då styrka med hv. rätt H:r fått dem och hvart h. lemnat det.

– Nej. Det är käranden, som skall bevisa sitt käromål. – (Om det faller en k:de in att säga åt en sv:de, att han bär en rock, som ej tillhör

honom, så är det ej sv:den, som skall bevisa att han har rätt till sin rock, utan kändanden skall derest han gitter, bevisa att han ej har rätt dertill. – Jag är icke skyldig hvarken att bevisa min åtkomst eller (oläsligt) inför någon annan än den, som först kan framlägga laga skäl, att den förra varit oriktig, och att han af det sednare har rätt att fordra något

163

(genom rec. eller rev. o. s. v.) Kan ni det? Nej!

= Utom D:n Conv. vis.

Ingenting war enklare. G:n var sjuk och bad mig gå till L. S. för att åt G. inkass. dem. - Det gjorde jag och lemnade honom pengarne. (Bevisa detta! Nej. se +) att det sista är dagsklart deraf, att, om G. ej fått p:r han väl minsann ej tegat allt sedan i fjol. –

– Men hvart hafva de tagit vägen?

= J. vet ej, men tror att G. tog igen dem för att låna ut mot högre ränta än L. S. gaf. – Se efter om ej motsw. rev. finnas från den tiden.

Reogelins! – *!alt. Revgelius!*

164

4:o – Ponera att en person Y. som har förtroende för en annan Z, ger honom i kommiss., att gå till ett kontor och åt honom wexla en sedel å 500: Rdr. – utan att af Z. taga rec. härpå. När Z. kommer till kontoret helsar han från Y, såsom egare och får sedeln wexlad. Derpå går han till Y och lemnar honom pengarne, skall Z då behöfva af Y taga qvitto på att han lemnat honom det wexlade då han förut ej gifvit Y. rec. på den sedel han emottog till wexling? – Orimligt! – Om nu Y. något derefter dör, och hans arfvingar kunna med vittnen styrka, att Z på kontoret innehafte en sedel, som han sagt vara Y:s, skall Z. då kunna tillförbindas

165

att svara eller redovisa för sedeln genom att styrka, det han till Y. lemnat valutan? Nej! – Det måste vara arfvingarne, som skola styrka om de kunna genom rec. eller så, att Z. är i detta fall något skyldig."

"Om inför Domst. – rör:de rev. wexl. hos Str.

Allmänt. – Det är aldeles icke j. som behöfver ingå i upgifter och och förklaringar, utan det är kändanden, som sådant tillhör, om han påstår något.

Det är faktiskt, att då j. hos Str. wexlade, så voro rev. mina, emedan de voro endoss. och H:r Str. skulle i annat fall icke gett mig pg:r.

– Hvarifrån j. fått dem eller hvart j. sedan lemnat pen:ne har ingen rätt

166

att fråga mig, och jag är ej skyldig att derpå svara, så vida kändanden ej från sin sida kan styrka någon oriktighet vid endoss. Kan han då visa och bevisa, att jag orätt fått dem i handom, så må han det; men j. behöfv. dessförinnan ej bevisa att jag med rätta innehade dem

(likasom om rocken). Och kan han, efter sedan j. fått peng:ne af Tit. Str., visa och bevisa att någon annan skulle hafva dem, eller att någon, som skulle hafva dem, icke fått dem – så må han taga fram sina bevis derpå, (skuldförbindelser, recipissen eller så) (då han det icke kan är det

167

tydligt att j. antingen ej var skyldig att lemna dem till någon annan, eller om jag det war, fullgjort det, och dermed återfått skulds. eller rec. efter k. nu ej kan förete slikt emot mig,) i begge fallen behöfver icke jag, dessförinnan, förklara någonting om pengarnes aflemnande.

– Om Str. vittnar, att j. fått dem af S – Nå väl! bevisar det att j. fått dem med orätta? voro de ej endosserade. – Och om han vittnar att j. sagt dem varit tillhörige v. S. Nå väl, Kär:de styrka att v. S. ej då bekommit peng:ne. Tage då fram något af mig återb. Rec. eller skuldförb. – Hvar och en måste väl ock begripa, att

168

om v. S. ej på 8 mån. fått peng. som han skolat hafva, – så skulle han väl gjort sak deraf och icke låtit sig (oläsligt) – H:r Str. råkade ju honom efteråt. Nämnde han då något som tillk.gaf att han ej fått peng:ne.

Det angår ingen, hvems rev. innehåll är eller tillhör; det är nog att j. nu talar för den, och dertill har rätt emedan rev. är ställd på sedelh:n. Hvarifrån jag fått eller hvart jag lemna har ingen annan rätt att fråga, än den, som härtill kan styrka sin rätt; o. j. beh. dessförinnan ingenting bevisa deruti.

169

Wore den ej till Sedelh. så kunde fullmagt eller endoss. efterfrågas. Men då den är ställd på Sedelhafvaren, så är den rättsinnehafvare som har den. J. Ingen har rätt att fråga derom, som ej kan styrka att han äger den, eller bevisa att den blifwit orätt fången.

Det angår icke Tit. huru jag fått denna sed. han har ingen rätt att derom fråga och jag ingen pligt att besvara frågan, så framt ej Tit. gitter framlägga något, som bevisar att s. ej är min, eller att jag bör aflemna den till någon annan.

– Hvad vet Tit. om j. kräft ut detta för egen räkning eller för någon annan? och om J. icke efter peng:nes bekom:de lemna

170

dem till någon annan? Det är nog af, att jag nu talar för dem, hvartill jag har rätt, då sedeln är ställd på sedelhafvaren, hvilket jag nu är, och dess utgifvare skall således betala mig nu. I öfr. är jag ej skyldig att besvara frågor hvarken hvarifrån jag fått sedeln ej eller åt hvem jag ger beloppet; har någon, Tit. eller en annan, något att dervid erinra, så är det Tit., som från sin sida skall styrka, att jag ej med rätta innehar den, eller bevisa att jag skall gifva beloppet till någon, – men dessförinnan är det icke min skyld. att bevisa att det är min. –

171

Nå: således erkänner Svar. att det icke är Swar? – Nej, alls icke: j. ger blott en allmän anmärkning till svar på en allmän anm.

– Liksom Tit. sist anmärkt, att j. måh. ej vore ägare af sed:s innehåll, säger j. det kan ju hända, att j. det icke är (jag har t. ex. mot rev. mottagit sedeln till indrifning såsom man alla dar ser i Sl. C.) Men i alla fall har jag nu rätt att tala för den, då den är endoss. eller ställd till Sedelh.: med ett ord: allt detta angår icke Tit."

5:o a.

J. har intet emot att H:r S. jun. stämmer in saken till Domstol, eller att denna resolverar till hans fördel. –

172

J. skall med största nöje öfverlemna allt åt honom, ty j. finner /*mig*/ hvarken smickrad eller fägnad af detta bestyr. – Men så länge detta resolv:de ej skett, måste j. anse för en pligt att iakttaga hvad uppdraget innehåller.

I enlighet med detta uppdrag har j. genast vid d. t. convoluterat och förseglat alla de S:ske handlingarne, och hemtagit dem för att sätta dem i säkerhet, då jag ej visste hvad allt för folk kunde komma att gå i rummen etc, men allt med beredvillighet att för samma handlingar redovisa inför den som vederbör.

173

(Att j. ej lemnade dem hos L. är likgiltigt; han var icke mera kurator än j.; lika väl och berättigadt kunde de således vara hos mig, som hos honom. För öfrigt är det blott en fråga mellan honom och mig – men så fort L. (oläsligt) från S. kunnat inkomma, har i allas vår närvaro uppteckning skett.)

B.

H:r S. junior hålles i schack genom bodräktshistorien, L. genom skuldsedlarne, och v. S. på S. genom enfalden; Fru v. S. genom litet peng:r – – I sista hand – är det blott att /*oläsligt*/ handlingarne, då ingen motpart kan bevisa hvilka de skulle vara."

174

Sedan Regements Pastor Almqvists chiffonier blifvit förseglad, samt Fru Almqvist och hennes dotter på fråga förklarar, att Regements Pastor Almqvist på sednare tider icke dem veterligen innehaft och begagnat annat sigill än ett med bokstäfverna C. J. L. A. försedt, hvilket nu till Öfverståthållare Embetet aflemnades, afgaf Herr Assessoren Almqvist följande yttrande till Öfverståthållare Embetets Protocoll.

175

"Ehuru icke tillhörande föremålet för förevarande undersökning anhåller jag att få upplysa, det större delen af de effecter, som finnas i den af Regements Pastor Almqvist begagnade wåning icke tillhör honom utan hans barn, enligt gåfvobref af den 25 November 1843, som finnes bevittnad af då varande vice Häradshöfdingen nu mera Polis Borgmästaren i Norrköping E. Grenander och Hof Rätts extra

Ordinarie Notarien, nu mera vice Häradshöfdingen V. S. Lindgren. Och torde samma gåfvobref wid detta tillfälle få med præsentation fördes.

Händelsen var nemligen att Regements Pastor Almqvist efter
176

försäljning af Antuna egendom, som lemnade honom någon behållning, ansåg sig af ekonomiska omsorger allt för mycket hindras i sin litterära verksamhet. För att blifva befriad från all tanke på sin ekonomi, var han under en föregående period, då en svårmodighet som någon gång inträffade, öfverkom honom, efter hvad han till närvarande personer yttrade, till och med beredd att sätta sig sjelf under förmyndare. Detta inträffade dock icke, men i stället begärde han hos Sollentuna Härads

177

Rätt serskild förmyndare för sina barn, och genom dess beslut den 18 September 1843 blef jag dertill förordnad. Han hade derförinnan för sin hustru och omyndige son valt bostad i Jönköping och för dottren beredt inträde uti en pensionsanstalt i hufvudstaden, allt för att sjelf vara oförhindrad till den större litterära verksamhet, hvartill han då uppgjorde planer.

Enligt det företedda gåfvobrevet skänkte han till sina omyndiga barn deri omförmälda pengar och effecter, som af mig såsom deras förmyndare emottogs.

178

För barnens upfostran och familjens behof hafva pengarne blifvit använda, men möblerna och öfriga effecter blefvo af mig öfverlemnade dels till hans fru för bruk och nyttjande, dels ock till begagnande af dottren, med mitt och sedermera myndig blifne sonens begifvande hafva dessa möbler och effecter af denne fortfarande fått innehafvas och en del äldre persedlar mot andra utbytas.

Såsom ännu förmyndare för den omyndiga dottern och å frånvarande sonens vägnar, måste jag således förbehålla dem deras rätt till ifrågawarande lösegendom oberoende af Regements Pastor Almqvists fordringsägares rätt till hvad honom nu finnes tillhörigt.

179

Herr Assessoren företedde jemwäl ofvannämnde förmyndares förordnande och gåfwobref, hvilket sednare med præsentation förseddes, och enligt Herr Assessorens begäran, uti Protocollet intagas skulle

180

Gåfvobref

För att desto mera ostörd kunna egna min verksamhet åt litterära arbeten, utan de hinder, som föranledas af ständigt upmärksamhet och bestyr med ekonomiska angelägenheter för de sina, har jag beslutit härmed gifva och förära, såsom jag medelst detta gåfvobref gifver och förärar åt mina barn, sonen Ludvig Carl Wilhelm

Almqvist och dottren Maria Lovisa Almqvist, till hälften hvardera, en summa stor åttatusen Riksdaler Riksgälds, jemte kläder, möbler, bohag och andra saker, som på en serskild detta gåfvobrev bifogad förteckning finnas upgifna, hvilket allt dock icke får af dem under min k. hustrus lifstid annorlunda disponeras, än som följer:

181

1:o Till undervisning och underhåll för mina barn, intilldess de må kunna sig sjelfwa försörja, få af kapitalet högst användas 2000. Rdr. Rglm:t hvaraf 1500. Rdr. för min dotter, såsom yngst, och 500. Rdr. för sonen.

2:o Öfriga 600. Rdr. Rglm:t. användes sålunda, att, efter mitt bifall och godkännande, för mina barns räkning och såsom deras egendom inköpes någon mindre fastighet, med nödiga inventarier och förlag, hvilket allt uplåtes till min k. hustrus bostad och underhåll så länge hon lefver.

182

Till samma ändamål användas ock de förut omförmälda på den bifogade förteckningen upgifna saker, hvilka utgöra mina barns egendom, men samfäldt med dem af min hustru får om händer hafvas och disponeras. – I och för inköpet af den i denna punkt omtalade fastighet, får den i första punkten för mina barns upfostran anslagna summan icke annorlunda användas, än så, att den; sådant oaktadt, alltid i mon af behof för detta ändamål kan vara tillgänglig.

183

3:o Min k. broder Hof Rätts Fiskalen Gustaf Fridolf Almqvist, hvilken såsom tillförordnad förmyndare för mina barn, å deras vägnar emottager ofvannämnde dem tilldelade gåfva, tillkommer att noga iakttaga de i detta gåfvobrev utfästade vilkor, samt under förmyndareansvarighet på fördelaktigaste sätt förvalta gåfvomedlen, hvarför vid hvarje års utgång lemnas behörig redovisning, enligt ÄrfdaBalken 23 Cap. till mig eller mina arfvingar.

Stockholm den 25 November 1843. – C. J. L. Almqvist. – Rector (Sigill)

184

Att Herr Rector C. J. L. Almqvist erkänt innehållet af förestående gåfvobref, samt detsamma egenhändigt underskrifvit, det varder af oss, på en gång närwarande wittnen intygadt.

Stockholm den 25 Novemer 1843. – E. Grenander, v. Häradshöfding, W. S. Lindgren Hof Rätts e. o. Notarie."

"Förteckning

på bohag, möbler och andra saker, hvilka jag äger och förärar mina barn under vilkor, som serskildt gåfvobrev af denna dag utstakar:

Möbler.

1 Nytt maghogny fortepiano af Halting,

1 äldre d:o af Boothe,

1 magogny fruntimmers byrå,

d:o stor toilettespegel,
1 svart skrifbord med lådor.

1 chiffonier af mahogny,
2 byråar af d:o,
2 Dragkistor,
1 Toilettespegel med fotställning,
1 Soffa med
6 stolar,
1 Soffa
2 runda bord,
1 grönt bord,
3:ne smärre sybord,
1 kommod,
1 Theskrin,
1 Bränvinschatull,
1 Mahognyskrin,
16 diverse taflor.

Sängkläder.

3 Tagelmadrasser,
4 Sängkuddar med fjäder,
5 smärre kuddar d:o d:o
5 Tageldynor,
4 Täcken,
1 Fillt,
3 smärre Kuddar,
16 par lakan,
10 större örngott,
10 små d:o.

Duktyg

5 Bordsdukar
5 dussin servietter.

Postlin

16 par Engelska Thekoppar,
1 d:o Thekanna med gräddskål,
12 par d:o Caffekoppar
6 par Rörstrands d:o,
1 d:o Thekanna,
1 Thekanna af Engelskt Tenn,
3 fat,
12 Carotter,
1 Soppskål
3 1/2 dussin Tallrikar.

Kökssaker

5 Kopparkastruller,
1 d:o Wattenflaska,

1 Kopparpanna
2 d:o Caffepannor,
1 Jernpanna,
2 Stekpannor,
1 Caffeqvarn,
1 Caffebrännare
1 Malmgryta,
2 Strykjern,
3 Eldgafflar,
1 Eldtång,
1 Besman,
1 rifjern,
2 skopor,
2 Trattar,
1 Durchslag,
1 Blä/e/ckform,
2 Hackknifvar,
2 Mortlar,
2 Spottlådor.

Guld och Silfver

1 par armband af guld,
1 Guldklocka
1 Hallskedja af guld
2 Sockerskålar,
2 Saltkar,
1 stor förläggarslef
1 d:o med trädskaft,
1 större matsked,
23 matskedar,
15 Theskedar,
1 Såsslef,
1 Ljusbricka med sax,
1 Ask

Guldet utom klockan väger 4 lod.

Silfret väger tillsammans 306 lod
88
218

Diverse

2 dussin handdukar,
9 par hvita gardiner,
2 par röda d:o,
11 par rullgardiner,
2 1/2 dussin winglas,
12 punschglas af diverse sorter,
3 Karafiner,
4 Saltkar,
22 par bordskifvar,
2 Malmarmstakar (för 4 ljus i hvardera)
4 större bordsstakar,
4 små bordsstakar,

4 lakerade ljusstakar,
4 Ljussaxbrickor med saxar,
4 Lakerade skorpborgar,
1 d:o brödkorg,
4 st. Thebrickor,
6 karafinbrickor,
3 Stenkrukor,
3 Glasburkar,
3 Muggar,
3 Spilkummar,
4 Pottor,
2 Handfat,
1 Piska,
1 Jernaln,
4 Gardinhållare,
1 Förmaksspegel, med brunlakerad ram,
1 Schackspel,
1 Bokskåp med böcker.

Stockholm den 25 November 1843. – C. J. L. Almqvist, Rector."

Härefter afslöts förhöret i Regements Pastor Almqvists bostad.

190

Enligt Öfverståthållare Embetet tillhandakomna uplysningar hade Regements Pastor Almqvist, utan att hos Öfverståthållare Embetet begära eller erhålla pass sistlidne Onsdag den 11 dennes klockan fem på morgonen härifrån staden afrest med Ångfartyget till Örebro, och derifrån på Diligence till lastageplatsen Hult; och förordnade Öfverståthållare Embetet, med bifall till t. f. Polis Kommissarien Ytterbergs derom framställda anhållan, samt enär Regements Pastor Almqvist utan pass

191

eller permission hemligen afvikit ifrån staden, det skulle Almqvist allmänligen efterlysas, med upmaning till en hvar, som om hans vistelseort hade eller finge kännedom, att derom hos Öfverståthållare Embetet ofördröjligen göra anmälan; äfvensom Kongl. Majt:s Befallningshafwande i Rikets öfrige Län skulle anmodas att enahanda efterlysning utfärda, samt, i händelse Almqvist anträffades, låta honom gripas och på lämpligt sätt hit afföras.

Den 17 Junii

S. D. uti Ryttmästare von Schevens bostad i huset N:o 5 vid

192

Gamla Norrbro fortsattes denna dag undersökningen i anledning af de emot Regements Pastorn C. J. L. Almqvist förekomna liknelser om be-
drägeri och försök till mord genom förgiftning; här inställde sig i närvaro af bemälde von Scheven samt t. f. Polis Kommissarien Ytterberg och Police Constapeln Blücher, efter kallelse, Grosshandlanden Johan Ludvig Strindberg, Philosophie Magistern Bengt Hjalmar

Wahlström, Pigan Hedda Häger, Provisoren Emil Fredholm, förre Landtmäteri Auscultanten Theodor Bolin och vice Auditeuren Hamnström.

193

Grosshandlanden Strindberg inlemnade till en början följande handlingar:

N:o D. S G. Herr Ryttn. J. J. von Scheven har denna dag och på en tid af En månad hos undertecknad deponerat en summa af Tre Tusende Riksdaler Riksgälds; med sex procents ränta till betalningsdagen; hvilket belopp efter föregående åtta dagars uppsägning och mot detta bevis återbetalas, som försäkras.

/Streckat/ Stockholm den 12 April 1849. J. L. Strindberg

S:gr 3000: Rdr. Rgd. på 1 månad med 8 dg:s uppsägning och 6% ränta. – Röntan är betald till d. 25 April 1849.

194

Röntan är betald till den 25 Julii 1849. – Röntan är betald till d. 25 Octob. 1849. Röntan är betald till d. 25 Jan. 1850. – Röntan är betald till d. 25 Apr. 1850. – Röntan är betald till d. 25 Julii 1850. – /streckat/ Upsagd till betalning Stockholm den 31 Aug. 1850. J. L. Strindberg. Depositions bevis på bestämd tid med uppsägning Julii d. 9/9. –

a tergo: Transporteras på innehafvaren, utan retour. J. J. v Scheven."

"N:o A. J. S. Herr Ryttn. J.J. v Scheven har denna dag och på en tid af en månad hos undertecknad Deponerat en Summa af Två Tusende femhundrade Riksdaler Riksgälds, med sex procents

195

ränta till betalningsdagen, hvilket belopp efter föregående tio dagars uppsägning mot detta bevis återbetalas, som försäkras./streckat/ Stockholm den 15 Maji 1849. J. L. Strindberg.

S:gr 2500: Rdr Rgd. på en månad med 10 d:grs uppsägning och 6 % ränta: – Röntan är betald till den 25 Julii 1849. – Röntan är betald till d 25. Oct 1849. – Röntan är betald till d. 25 Jan. 1850. – Röntan är betald till d. 25 April 1850. – Röntan är betald till d. 25 Julii 1850. – Jul: d. 26/9. /streckat/ Upsagd till betalning. Stockholm d. 16 Sept 1850. J. L. Strindberg.

Depositions bevis på bestämd tid med uppsägning.

a tergo: Transporten på innehafvaren utan retour. – J. J. v. Scheven."

196

"N:o A. J. K. Herr Ryttn. J. J. von Scheven har denna dag och å en tid af En månad hos undertecknad Deponerat en summa af Två Tusenfemhundra Riksdaler Riksgäd emot sex procents ränta till betalningsdagen, hvilket belopp efter föregående tio dagars uppsägning och mot detta bevis återbetalas, som försäkras. /streckat/ Stockholm den 15 Maji 1849. J. L. Strindberg.

S:gr 2500 Rdr. Rgd. på en månad, med 10 d:gs uppsägning och 6% ränta. Röntan är betald till de. 25 Julii 1849. – Röntan är betald till d

25 Oct. 1849. – Röntan är betald till d. 25 Jan. 1850. Röntan är betald till

197

25 April 1850. – Röntan är betald till d. 25 Julii 1850. – Jul. d. 26/9. /streckat/ Upsagd till betalning. Stockholm d. 16 Sept. 1850. J. L. Strindberg. Depositions bevis på bestämd tid med upsägning. – Transporteras på innehafvaren utan retour. – J. J. v. Scheven."

"Till Ryttmästaren Herr J. J. von Scheven eller ordres betalar undertecknad efter en månad och derefter skeende fjorton dagars upsägning en Summa af Sexhundrade Riksdaler Silfver Species efter 1830 års myntfot, jemte sex procent årlig ränta derå till full betalning följer – – skolandes betalningen erläggas i hela, enligt nämnde myntfot

198

till vigt och lödighet fullgoda Riksdaler Silfver Species. Valuta bekommet i Myntfot som ofvan, reverseras.

/streckat/ Stockholm 25 Januarii 1850. – J. L. Strindberg

S:gr 600: Rdr Silfverspecies utgörande uti Banco Rdr. 1600. – Röntan är betald till den 25 April 1850. Röntan är betald till. d 25 Julii 1850. – Upsagd till betalning. Stockholm d. 20 Sept. 1850. J. L. Strindberg. – Jul. 4/10. –

Transporteras på innehafvaren utan retour. J. J. v. Scheven, som uplästes, hvarefter Strindberg på framställde frågor tillkännagaf att sedan Ryttmästaren von Scheven i början af April månad 1849

199

besökt Strindberg å dess handelscontor i hörnet af Stadssmedjegatan och Storkyrkobrinken och med honom öfverenskommit om deposition af penningar mot ränta, hade Ryttmästaren von Scheven, på sätt ofvan intagne handlingar utwisade, den 12 i samma månad samt den 15 derpåföljde Maji och den 25 Januarii 1850 hos Strindberg deponerat penningar till ett sammanräknadt belopp af 10,400: Riksdaler Riksgälds, för hvilket belopp Strindberg erlagt sex procents ränta för

200

den tid penningarne varit hos honom innestående, hvilken ränta upburits af Regements Pastor Almqvist, som, å von Schevens vägnar, sig hos Strindberg inställt och af fordringsbevisen varit innehafvare; att penningarne å de dagar, som å Strindbergs skuldförbindelser äro antecknade, blifvit af Almqvist till betalning upsagde, och å förfallodagarne liquid derföre jemväl af honom upburits; att det visserligen förundrat Strindberg, att Ryttmästaren von Scheven lemnade

201

ett så stort penningebelopp till Regements Pastor Almqvist, hvilken icke varit känd såsom affärsman, men att, då depositionsbevisen och skuldförbindelsen blifvit å Almqvist af von Scheven transporterade, Strindberg icke ansett sig tillständigt derom samtala med von

Scheven, dock hade Strindberg för att förvissa sig derom att von Scheven kände upsägningen, några dagar efter det skuldförbindelsen af den 25 Januarii 1850 blifvit till infriande upsagd; eller i slutet af September månad

202

nämnde år, infunnit sig hos von Scheven och tillfrågat honom om han önskade erhålla liqvid för skuldförbindelsen i silfvermynt eller sedlar, hvarå von Scheven endast svarat: "det är icke jag utan Regements Pastor Almqvist, som skall hafva penningarna, och han får taga hvad mynt han vill;" samt att Strindberg icke vid något annat tillfälle besökt von Scheven eller med honom eller med Regements Pastor Almqvist haft andra affärer än han nu omtalat, eller i öfrigt hade några uplysningar att i saken meddela,

203

hvadan Strindberg på begäran fick sig aflägsna, sedan Ryttmästaren von Scheven vitsordat sanningen af Strindbergs upgifter.

Ryttmästaren von Scheven, som på fråga förklarade, att då han på Onsdagsmorgonen den 11 dennes sändt Hedda Häger till Regements Pastor Almqvist med begäran att Almqvist måtte komma till von Scheven, Hedda Häger vid sin återkomst medhaft och till von Scheven öfverlemnadt åtskilliga handlingar rörande Cancellisten Ahlstedts concursmassa, uti hvilken Almqvist och von Scheven voro Sysslomän,

204

androg vidare, att han till Almqvist hyst ett så oinskränkt förtroende att han utan qvitto eller recipisse vid flera tillfällen till Almqvist öfverlemnadt skuldförbindelser å betydliga belopp, hvilka Almqvist sedermera upburit och för von Scheven redovisat; att Almqvist vid dessa tillfällen, om han velat, kunnat för egen räkning behålla de upburna penningarne, utan att von Scheven svårligen kunnat styrka sin äganderätt till desamma, eller visa att han derföre af Almqvist fordrat erhålla likqvid;

205

att Almqvist ännu innehade bland annat flere äldre skuldförbindelser bevakade uti concurser och flera gånger förnyade, samt upgående till ett betydlig belopp, att Almqvist först efter det han hos Grosshandlanden Strindberg lyftat det af Strindberg upgifne belopp och sedan Almqvist af von Scheven ytterligare bekommit penningar, samt således i början af sistlidne år utfärdadt de skuldförbindelser, hvilka von Scheven den 29 sistlidne Maji förmärkt vara honom fränstulna; att Almqvist för

206

omkring tvänne månader tillbaka, under samtal med von Scheven, hemställt om icke Almqvist icke borde erhålla bevis af von Scheven, att Almqvist till fullo redogjort för de hos Strindberg upburne penningarne, hvartill von Scheven svarat: att då de förbindelser,

hvarföre Almqvist upburit liqvid af honom innehafts och varit transporterade, samt han å desamma icke lemnat recipisse, något sådant bevis, enligt von Schevens tanka, icke erfordrades, hvarefter vidare samtal derom icke /svårläst ö raden/

207

egt rum; att då von Scheven efter samtal med Doctor Sandahl, hvilken en tid varit von Schevens läkare, någon dag i slutet af sistlidne eller början af innewarande år önskat erhålla äkta rabarberroth, vilket Doctor Sandahl icke kunnat skaffa, meddelat Almqvist denna sin önskan, Almqvist genast lofvat skaffa sådan wara, och sagt sig vara närmare bekant med en Apothekare, boende på Söder, hvars namn han upgifvit, ehuru von Scheven nu icke kunde detsamma sig påminna, af hvilken han lätteligen skulle kunna erhålla rabarberroth,

208

samt jemväl några dagar derefter till von Scheven lemnat sådant läkemedel, som varit bättre än det von Scheven af Doctor Sandahl bekommit; att Almqvist en dag före sistlidna Christihimmelsfärdsdag, då han besökt von Scheven, för honom omtalat att han föregående dag under vandring å Ladugårdslandet i närheten af Stenhuggeriet händelsevis gått in å ett Näringsställe för att tända sin cigarr, och att han derstädes träffat von Schevens hustru, från hvilken von Scheven i fjorton års tid

209

lefvat skiljd; och hade Almqvist med henne inlåtit sig uti samtal, derunder hon för Almqvist klagat öfver den hårda behandling hon af mannen fått röna, samt jemväl yttrat att von Scheven under sammanlefnaden med henne och barnen, varit i högsta grad elak och hårdhjertad; att Almqvist wid ett annat tillfälle för von Scheven berättat att han tvänne serskildta gånger sett Amanda Brandt utanför Kongl. Operahuset i sällskap med Ryttmästarens son Johan von Scheven, och att ett förtroligare förhållande emellan dem tyckts råda; att Almqvist

210

af von Scheven erhållit updrag att af vice Häradshöfdingen Rathsmän utfordra penningar, som von Scheven för längre tid tillbaka af Rathsmän haft att fordra och som Rathsmän under nu varande Riksmöte lofvat till von Scheven inbetala; att Almqvist några dagar derefter underrättat von Scheven att han träffat Rathsmän och affordrat honom liqvid; men att den sistnämnde, i stället för att lemna penningar, hotat att hämnas på von Scheven om han sökte utkräfva skuldsumman samt förklarar sig innehafwa handlingar,

211

hvilka skulle kunna skada både von Scheven och Almqvist; samt att Almqvist, en eller två dagar derefter för von Scheven omtalt att han bekommit en anonym skrifvelse, som tydligen hade afseende å Häradshöfdingen Rathsmän, och af hvilken skrifvelse, som Almqvist

vid tillfället medhaft och upvisat för von Scheven, Almqvist sedermera lemnat en afskrift, som nu af von Scheven ingafs och lydde sålunda:

212

"Afskrift. S. H. T. Må det tillåtas en för Herr Reg. Pastorn obekant, men ändå verklig vän att begagna anonymiteten för att gifva en kanske angelägen underrättelse. Jag har genom andra, tredje man hört, att en Häradsh. R. för flera dar sedan underrättad om en lagsökning, som han anser vara från en Ryttmästare von Scheven, deröfver yttrat sig med ordalag, som tilkännagifvit att han tillernade en svår hämd, men att han tillika tänkte komma åt Herr Reg. Pastorn på något kännbart sätt, som han anser vara förbunden med Herr v. S. – Det har undfallit R. att i sin sold har någon i von S. hus boende, honom ofta mycket nära. –

213

Hvad han tilltänkt von S. och Herr Reg. Past. vet jag icke, men har trott en varning ej vara ur vägen att lemna." Förmälande von Scheven ytterligare efter det ofvanintagne handling blifvit upläst, att Regements Pastor Almqvist under samtal med von Scheven fällt yttranden om flera af de personer, hvilka besökt von Scheven, som föranledt att von Scheven emot samma personer fattat misstankar och fruktat att de emot honom haft onda afsigter, af hvilket allt von Scheven

214

nu mera funnit, att Almqvist bemödat sig att uphettsa von Scheven emot sin familj och göra honom mistänksam mot hela sin omgifning med undantag af Almqvist sjelf, öfver hvilket förhållande von Scheven sade sig först nu hafva reflecterat.

Provisor Fredholm uppgaf på tillfrågan; att Pigan Hedda Häger någon dag i början af denna månad inkommit å Apotheket Lejonet och derstädes upwisat en porcellainsskål, uti hvilken å botten och kanterna setat fastklibbat ett hvidt ämne, som Hedda Häger

215

begärt skulle undersökas; att då det icke tillkommer Apothekare att någon sådan undersökning anställa, Fredholm hänvisat Pigan Häger till Doctor Hamberg, hvars adress hon erhållit skrifven af Provisoren Löwendahl, derförinnan likväl både Fredholm och Löwendahl noga betraktat skålens innehåll och genom smakning å det der fastsittande ämnet samt antändning af en lösbruten bit funnit att ämnet war arsenik, samt att då skålens innehåll till en del varit pulveriseradt, så väl i botten som kanterna, Fredholm hyst den förmodan, att något liquidum icke funnits i skålen sedan arseniken blifvit ditlagd.

216

Pigan Häger vidhöll sin förut afgifne berättelse och förklarade, i anledning af Provisoren Fredholms yttrande, att hon, innan hafresoppan visades för Doctor Levin, bortslagit en del af densamma och endast lemnat qvar den grumliga delen, så att skålen, som varit

nästan full då giftet kommit i soppan, icke varit öfver half då hon wisat den för Doctor Levin, samt att hon, sedan Doctor Levin undersökt skålens innehåll,

217

ytterligare bortslagit en del af soppan på sätt hon redan uppgifvit, och låtit allt det våta bortrinna, så att endast grumlet å botten och kanten qvarsuttit och warit aldeles tort, då hon med skålen begifvit sig till Apotheket Lejonet; hvarjemte Hedda Häger å fråga, som uppå Auditeuren Hamnströms begäran till henne framställdes, förmälde att hon icke mindes om hon för Auditeuren omtalat förgiftningsförsöken, men, att hon deremot med säkerhet ihogkom att hon hört Auditeuren

218

Hamnström söka öfvertala von Scheven, att antingen sjelf eller genom andra anmäla förhållandet för Polismyndigheten i staden.

Ryttmästaren von Scheven, jemväl uppå Auditeuren Hamnströms framställning, åtspord öfver innehållet i Hamnströms skriftliga vittnesberättelse i saken, förklarade, att han såsom sanningsenligt och öfverensstämmande med verkliga förhållandet, medgaf allt hvad deruti förekom, och äfvenledes vitsordade Auditeuren Hamnströms nu gjorda uppgift att Hamnström icke haft någon befattning med

219

infordrande af von Schevens utestående fordringar eller biträdt von Scheven uti låneaffärer, utan att han endast såsom ombud för von Scheven bewakat dennes rätt uti några rättegångar; tilläggande von Scheven att Hamnström hos honom blifvit recommenderad af vice Notarien Tempelman, samt att Almquist på sednare tider talat illa om Hamnström och gifvit von Scheven det råd, att icke för Hamnström hysa förtroende, å hvilken tillrådan von Scheven likväl icke fäst afseende då han städse funnit Hamnström redbar och rättänkande, samt förthy för honom alltid haft mycken aktning och förtroende.

220

Philosophie Magistern Wahlström och förre Landtmäteri Auscultanten Bolin hördes härefter och berättade:

Wahlström: att han under många år känt och besökt Ryttmästaren von Scheven, och då han infunnit sig hos Ryttmästaren, vid flera tillfällen, första gången för omkring sex år sedan, derstädes träffat Regements Pastor Almquist, med hvilken Wahlström jemväl warit närmare bekant; att han wid alla dessa tillfällen funnit

221

ett godt förhållande råda emellan Ryttmästaren och Almquist och iakttagit att de med hvarandra warit närmare lierade, och tyckts ömsesidigt hafva stort förtroende, hvartill Wahlström jemväl slutat deraf att Almquist vid flera tillfällen, i Ryttmästarens frånvaro, talat godt om honom och yttrat att han war bättre än allmänheten trodde; att då Wahlström för omkring fjorton dagar tillbaka besökt

Ryttmästaren von Scheven, denne varit sjuk och på ett hemlighetsfullt sätt talat om något, som kommit bort utur ett convolut, samt efter
222

det han påmint Wahlström att han åt von Scheven bevittnat några handlingar, och talet om Almqvist upkommit; yttrat såsom orden fallit: "Almqvist är en konstig karl," men att Ryttmästaren dervid för Wahlström hvarken omtalat någon stöld eller förgiftningsförsök eller emot Almqvist yttrat någon misstanke eller missbelåtenhet; dock hade han sagt; "det är lycka jag lefver ännu, det är fula rykten i omlopp, men jag vill ej säga något"; att emedan Wahlström tyckt sig märka att von Scheven icke velat förtro honom hvad

223

han hade på hjertat, Wahlström hvarken genom frågor eller på annat sätt sökt intränga uti von Schevens hemligheter, utan i stället med honom samtalat om likgiltiga ämnen; att Wahlström, efter hvad han ville minnas, i Maji månad sistlidne år, uppå begäran af Ryttmästaren von Scheven, jemte Regements Pastor Almqvist hemma hos von Scheven bevittnat ett af von Scheven upprättadt gåfvobref och jemväl uti Augusti månad samma år jämte vice Häradshöfdingen Gyllenram såsom wittne undertecknat ett af von Scheven gjordt Testamente;

224

att Wahlström vid trenne olika tillfällen antingen 1849 eller 1850 uppå Regements Pastor Almqvists anmodan jemte Landtmäteri Auscultanten Bolin intygat riktigheten af Almqvists namnteckning å några handlingar, efter hvad Wahlström ville minnas, tre hvarje gång; men att Wahlström vid dessa tillfällen hvarken hört Almqvist upgifva handlingarnes innehåll eller sjelf derom sig underrättad gjort, emedan handlingarne vid bevittnandet varit så wikna att endast Almqvists namnteckning varit synlig, dock hade Wahlström sjelf förmodat att handlingarne

225

voro af Almqvist utfärdade skuldförbindelser; att Wahlström ville draga sig till minnes hvad han likväl icke kunde med bestämdhet intyga, att han sett von Scheven innehafva flera af Almqvist utgifna skuldsedlar; att Wahlström vid sina besök hos von Scheven städse funnit denne lugn och för det mästa gladlynt, samt efter sin ålder ovanligt redig och minnesgod, samt icke vid något tillfälle hört von Scheven yttra någon önskan att snart få sluta sina dagar eller fälla något yttrande utmärkande trötthet vid lifvet;

226

Bolin; att han genom Regements Pastor Almqvist i Maji 1849 gjort bekantskap med Ryttmästaren von Scheven och sedermera någon gång besökt Ryttmästaren, dervid han jemväl träffat Almqvist och då iakttagit att ett innerligt förtroende varit emellan Almqvist och von Scheven rådande; att Bolin jemväl öfvertygat sig om bemälde personers vänskap och förtroende till hvarandra genom deras

yttranden då Bolin med endera i den andras frånvaro samspråkade; att Bolin egde sig bekant att Almqvist haft affärer med Ryttmästaren von Scheven och, på sätt Magister Wahlström intygat,

227

vid tvänne serskildta tillfällen under åren 1849 och 1850 bevittnat Almqvists namnteckning å två eller tre handlingar hvarje gång, men att Bolin icke mindes om Almqvist sjelf dervid upgifvit eller Bolin endast förmodat att handlingarne varit skuldförbindelser, som Ryttmästaren von Scheven skulle erhålla, dock ville Bolin erinra sig att ehuru handlingarne vid underskriften varit vikna på sätt Wahlström omtalat, Bolin likväl å den ena handlingen varseblifvit nummertalet 2000;

228

På gifven anledning framtog och upvisade Ryttmästaren von Scheven dels ett af honom den 25 Maji 1850 uprättadt Gåfvobref, bevittnadt af Regements Pastorn C. J. L. Almqvist och Philosophie Magistern B. H. Wahlström, dels ock ett skriftligt testamente af den 19 Augusti samma år, å hvilket Magister Wahlström och vice Härads-höfdingen Gyllenram intygat att von Scheven egenhändigt och friwilligt skrifvit sitt derunder tecknade namn, samt vid testamentets upprättande varit vid sundt och fullt förstånd, förmälände von Scheven, att han uti samma testamente förordnat Hattmakare Åldermannen

229

Lorentz senior till utredningsman i sitt bo och Executor testamenti samt updragit åt Regements Pastor Almqvist att honom deruti biträda; och att Almqvist, hvilken kände så väl Gåfvobrefvet som Testamentets innehåll, genom det sednare blifvit tillförsäkrad några fördelar och dispositioner; och hade Ryttmästaren icke på sednare tider uprättat någon annan testamentarisk disposition samt Almqvist således än mindre bevittnat eller skrifvit någon sådan handling hos Ryttmästaren.

Magister Wahlström vitsordade riktigheten af sin namnteckning å sistnämnde två handlingar.

230

De sistlidne gårdag uti Almqvists chiffonier anhållna och uti Protocollet för samma dag intagne handlingar uplästes, hvarvid den förmodan yttrades, hufvudsakligen af Ryttmästaren von Scheven sjelf, att med de uti handlingarne förekommande bokstäfver afsågs med "H-m" Auditeuren Hamnström, "H." på vissa ställen Hedda Häger och på andra bemålde Hamnström. "A." – Amanda Brandt, "G" – Gubben, eller Ryttmästaren von Scheven, "J." – jemväl von Scheven, hvars förnamn vore Johan Jacob. – "L." och "Lor." Hattmakareåldermannen Lorentz. – "a." arsenik – "f." farbror eller Ryttmästaren von Scheven, "W." – Magister Wahlström. "P." Polisen. "D." Domstol. "S. jun." Ryttmästarens son, Sockerbrukssidkaren Johan von Scheven. "v. S." på

S." En Ryttmästarens brors son, Landtbrukaren Carl Ludvig von Scheven på egendomen Sund å Wermdön. – "Fru v. S." – Ryttmästarens hustru, Maria Magdalena von Scheven. "Str." Grosshandlanden Strindberg: och med "L. S." likaledes Grosshandlanden Strindberg – samt med ordet "massa", Ahlstedts concursmassa; och förklarade Ryttmästaren von

232

Scheven på framställda frågor, att något samtal om arsenik emellan von Scheven och Almqvist aldrig ägt rum, och att von Scheven veterligen någon arsenik icke funnits uti hans bostad eller påträffats å andra ställen än uti förutnämnde hafversoppa och bränvin: att von Scheven wäl för flera år tillbaka för Almqvist omtalat att han varit nära att förgiftas, men att von Scheven hvarken fallit på den tanken att sjelf sig förgöra, eller derom till Almqvist fällt något yttrande, eller sagt något hvaraf en sådan slut/sats/

233

kunnat dragas; att ehuru von Scheven och Almqvist gemensamt varit Sysloman uti Cancellisten Ahlstedts concurs, von Scheven likväl ensam innehaft massans alla tillgångar; att von Scheven veterligen, Almqvist icke vidtagit någon åtgärd för att förlika von Scheven med hans hustru och Sonen, utan att Almqvist tvärtom, på sätt von Scheven redan uplyst, sökt underhålla ovänskapen och splitet dem emellan; att Almqvist egde kännedom derom att von Scheven till sin brorsson Landtbrukaren Carl Ludvig von Scheven på Sunn bortgifvit

234

större delen af sin förmögenhet och vore beroende af bemälde sin brorsson, hvilken förhyrde den våning, uti hvilken von Scheven nu bodde; samt att Hattmakare Åldermannen Lorentz Senior häftade i någon skuld till Ryttmästaren von Scheven.

Härefter uplästes och skulle uti Protocollet intagas att med dagens post från Götheborg till Polismästare Stråle anländt, så lydande bref:

"Högädle Herr Polismästare m. m. – Utan att hafva äran af personlig bekanskap med Herr Polismästaren, vågar jag, i anseende till sakens wigt, anhålla om en serskild upmärksamhet

235

på de rader jag här ansett mig böra meddela. – Just som jag var på väg att för några dar sedan företaga en för mig i ekonomiskt afseende angelägen resa, underrättades jag om tillvaron af ett ohyggligt rykte, hvarföre jag ärnade personligen söka H:r Polismästaren, för att, i fall Herr Polismästren sjelf hört något derom, tillägga hvad jag kunde veta. – Jag afbördar mig nu i stället denna skyldighet skriftligen, då den affär, hvarom jag nämnt, icke tillät mig att återkomma så på dagen,

236

som jag önskat. Saken rörer en gammal Ryttmästare von Scheven, som någon berättat vore förgiftad, och hvarför ryktet låter misstankar falla på åtskilliga personer. Om någon förgiftning ägt rum och konstateras, torde följande möjligen lemna ett bidrag till sakens utredande.

En serskild händelse har gjort att jag på de sednare åren kommit att vara i v. S:s sällskap, och han har ofta yppat sig för mig ganska förtroligt. Såsom han dels för långt tillbaka varit något bekant med min

236

far och en af mina farbröder, dels en gång för flera år sedan bevisat mig en betydlig tjenst i penningewäg, utan allt ocker, (hvarför han eljest var känd,) hyste jag ett visst attachement för honom, och ansåg honom långt bättre än mängden bedömde honom. Sedermera råkade vi blifva kamrater i en och samma konkurs, (Cancellisten Ahlstedts,) der jag slutligen utsågs till ena Syssloman, i en H:r Björkmans ställe; och härigenom blef gamle v. S:s medkurator. Från denna stund tillwexte v. S:s önskningsar, att, om möjligt, hvarannan dag taga

238

mig till råds, äfven i sina egna angelägenheter. Detta föll sig visserligen för mig besvärligt, men den gamle mannen var icke god att afvisa för den, som han en gång fått tag uti, och jag tyckte äfven allt mer och mer synd om honom, ju mera jag såg den ställning, hvori han befann sig. Han beklagade sig ofta och djupt öfver sina olyckliga familjeförhållanden, och den öfvergifna belägenhet, hvori han befann sig, bragte honom många stunder nära förtviflan. Då personer påhälsade honom, antog hans

239

lynne en gladare prägel men försjönk straxt derefter ånyo, och mig som han tycktes hafva valt till en mera förtrogen, än mången annan, förtrodde han, då och då, de bedröfligaste saker. Han yttrade sig fullkomligt oförsonligt om sin på annat ställe boende fru och om sin son Herr Fabrikören Johan von Scheven på Kungsholmen. Flera gånger gaf han mig i mörka ögonblick vinkar om att han wille sluta sitt eländiga lif, såsom han kallade det; men afbröt sådant talämne så fort jag sökte leda honom på ljusare åsigter.

240

Också var han ganska wacklande i åsigter och ofta minnesslö, så att han snart kom ifrån ett ämne, men snart åter in derpå. En gång då den mörka planen mer än vanligt agiterade honom och han gick fram och tillbaka i sitt ena rum, kom jag händelsevis att falla med ögat på något som liknade en gråhvit sten med glänsande mellanrum och, som låg instucken i en af hans bokhyllor bakom några böcker, hvaraf en för tillfället var uttagen och lemnade tillfälle att se bakom de andra.

241

Jag undrade hvad det var för en sten och en aning föranledde mig att taga bort den, för att fråga någon kunnig derom. Jag fick den hemska uplysningen af en Apothekare (hvars namn jag kan upgifwa om det behöfs,) att stenen var arsenik, hvarpå jag med förskräckelse lemnade honom det samma, på det deraf intet missbruk skulle kunna göras. Detta tilldrog sig för 2 eller 1 1/2 månad sedan; tiden minnes jag ej precis. När v. Sch. sedermera wärre insjuknade, först i katharr, och sedan i en derpå följande feber,

242

misstänkte ingen, åtminstone icke jag, något ovanligt häruti. – Men om saken nu är hvad jag hört några säga, så vore det skäl att låta undersöka huruvida kanhända än mera arsenik finnes i v. S:s gömmor och som sedermera begagnats af den olycklige. Det bokskåp, hvarom jag talat, är det närmaste intill kakelugnen i hans yttre rum.

Det är icke blott ledsamt, utan till och med komprometterande att tala om intima förhållanden af ett wisst slag; men i ett bref till en Embetsman af Herr Polismästarens höga egenskap,

243

och hvaraf man med full förtröstan kan hoppas, att det meddelade ej leder till annat än godt resultat, bör jag icke förtiga följande: Ryttmästaren von Sch. hade tagit till sig en flicka, bland theaterns Coeur Elever och som bodde i hans rum, äfven om nätterna. Flickan är, som jag tror, ganska beskedlig, men det hände en eller annan gång, att hon wistades borta öfver natten, utan att Gubben fick weta hvar hon var. Han sade sig äfven hafva beträdd henne med en osanning i detta afseende.

244

Denna i sig sjelf obetydliga händelse grämde honom likasom med svartsjukans brand till den grad, att hans sjukdom derefter betydligt förvärrades och mig förekommer ej osannolikt, att efter detta nya prof på menniskor, såsom han misantropiskt brukade uttrycka sig, han ånyo och mera än förut föll på den olyckliga tanken att afhända sig lifvet.

Att härvid fatta misstanka på den nyssnämnda flickan, eller på andra af v. S:s omgifning och bekantskaper, i fall förgiftning egt rum,

245

synes olämpligt. Jag har till och med hört mig sjelf nämnas bland dem, som härvid kommit i fråga, huru orimligt detta än är. Jag har hört talas om en soppskål, hvari en af v. S:s qvinliga betjening skulle hafwa funnit arsenik; och med hvilken skål jag skall hafva stått i beröring, under det pigan gått efter en nyckel till ett visst beqvämighetshus, som jag, i följd af påkommet behof begärde. – Häruti är ingenting vidare sant, hvad mig angår, än att jag fick den omtalade nyckeln och gick till dess

246

bestämmelse. Någon soppskål påminner jag mig icke vid hela detta uppträde och kan så mycket säkrare förklara, att jag ingenting lagt deri. För övrigt är klart, att för mig ej fanns det ringaste motiv att önska v. S:s död, men väl motsatsen. – Hans död skulle för mig vara ganska brydsam, emedan han ensam alltid haft sysslomanskapets alla medel i sina händer, men jag, efter hans frånfälle om den timade före massans utredning, kunde af massan fordras till ansvar för åtminstone hälften om det ej redovisades.

247

Dessutom, om unge H:r J. von Scheven kallas, kan han intyga att jag flera gånger sökte honom, och enträget bad honom gå till sin gamle sjuke fader, försona sig med honom och taga boet om händer, innan det möjligen vid Gubbens plötsliga frånfälle förskingrades af främmande. –

Skulle nu jag hafwa haft i sigte att vålla hans död för att sedan roffa hans bo, så skulle jag väl icke sökt förmå hans son att taga sig den gamle an, hvarigenom jag tydligen utestängdes. – Att jag härvid handlat så mycke mera oegennyttigt,

248

är klart äfven deraf, att gamle v. Sch. verkligen långt förut hade yttrat sig önska mig till en af utredningsmännen efter hans död, och härvid ärnade helt och hållet utestänga sin son. – Om detta blifvit utaf skulle jag väl lättast och snarast kunna komma i tillfälle till egennyttiga afsigters befrämjande. – Men då jag långt ifrån att beträda denna plan, tvärtom i itererande omgångar bad unge H:r v. Sch. öfvertaga sin fader, då hans tillstånd försvagades, så måtte väl detta utgöra det största

249

bevis på grundlösheten af ett elakt motiv, och hvad deraf skulle följa.

Naturligtvis blefve det komprometterande för släkten om alla dessa och många med dem gemenskap ägande omständigheter lades inför offentligheten genom en legal undersökning, men jag har emedlertid icke ansedt det orätt att hafwa lemnat dessa uplysningar till det begagnande H:r Polismästaren finner tjenligt. – Med djupaste högaktning tecknar Herr Polismästarens ödmjukaste tjenare. C. J. L. Almqvist. Reg. Past. – G:bg den 14 Junii 1851."

250

På gifven anledning förklarade von Scheven att han, såsom han redan förut upgifvit, aldrig för Almqvist yttrat någon önskan om att få lemna det jordiska lifvet; att hvad i Almqvists skrivelse blifvit anfördt om den hos von Scheven anträffade arsenik vore osannfärdigt; att om arsenik funnits i von Schevens bostad, sådant vore von Scheven ovetande och troligen skett genom Almqvists eget föranstaltande; att Amanda Brandt väl, på sätt von Scheven förut upgifvit, någon tid wistats i hans

251

bostad, men att von Schevens känslor för Amanda Brandt visserligen icke varit af beskaffenhet att svartsjuka kunna komma i fråga; att Amanda Brandt, under den tid hon wistats hos Ryttmästaren, tillbragt en natt hos en bekant flicka, men, vid von Schevens fråga derom, till en början lemnat oriktig uppgift.

Uti ett bokskåp, stående bredvid kakelugnen, i det rum, der detta förhör hölls, eller i Ryttmästaren von Schevens yttre rum, anställdes härefter af t. f. Polis Commisarien Ytterberg och Polis Constapeln

252

Blücher undersökning och anträffades bakom några böcker stående å nedra hyllan, ett gråhvitt mineralstycke af omkring ett större hasselnöts storlek, inlindad i ett papper, hvarå fanns följande anteckning:

"Björk frågan:

- 1:o Om Wiberg och Sohlbergs revers.
- 2:o Om Engström Caffeskänkens skuld.
- 3:o Lagerheimiska reverserna flera stycken.
- 4:o Mellbins 2:ne reverser och dess invisning.
- 5:o Hagström qvitto och utslag om mottagne 3:ne reverser, något öfver 1000. Rdr B:co."

253

Det anträffade mineraliet blef genast inlagdt uti ett convolut, som förseglades med Ryttmästaren von Schevens sigill och försedd med följande påskrift: "Funnet den 17 Junii 1851 hos Herr Ryttmästaren J. J. v. Scheven;" Och beslöt Öfverståthållare Embetet att uti skrifvelse anmoda Institutet att undersöka mineraliets beskaffenhet och utlå-tande derom meddela.

Ryttmästaren von Scheven anmärkte att det papper, hvaruti det funna mineraliet varit förvaradt, för någon tid tillbaka blifvit af von

254

Scheven lemnadt till Regements Pastor Almqvist och innehöll anteckning om uplysningar, dem von Scheven önskade erhålla, samt att uti det skåp och invid den hylla mineraliet varit undanstucket, förvarades, bland andra böcker, Dahlins historia, Bibeln på fransyska språket, en Apocalypsis af Svedenborg, hvilka böcker Regements Pastor Almqvist, vid sina besök hos Ryttmästaren, brukade framtaga och för Ryttmästaren föreläsa.

255

Uppå begäran af Ryttmästaren von Scheven tillspordes och intygade; Hedda Häger: att hon förut icke sett eller afvetat det funna mineraliet, och att henne veterligen någon arsenik aldrig funnits uti von Schevens bostad, utom det i hafresoppan och bränvinet, på sätt hon förut uplyst; äfvensom att hon icke någonsin förmärkt någon anledning dertill att Ryttmästaren ämnade sjelf afhända sig lifvet; och

Auditeuren Hamnström: att Ryttmästaren von Scheven vid flera tillfällen utan qvitto till honom lemnat handlingar; samt att

Ryttmästaren, ehuru af något misstänksamt lynne, nästan ständigt vid de besök Hamnström gjort hos honom, warit lugn och redig till sinnet, samt aldrig yttrat misssbelåtenhet med lifvet eller häntydt derå, att han önskade dö; samt

256

Magister Wahlström och Landtmäteri Auscultanten Bolin; sammanstämmandes, att icke eller de, vid sina besök hos von Scheven, funnit honom vid sådant lynne, eller i sådan sinnesförfattning att man deraf kunnat sluta till att han önskade sig döden eller sjelf ämnade förkorta sina dagar.

Undersöknings fortgång blef härefter till annan dag uppskjuten.

257

Den 19 Junii.

S. D. Företogs åter, uti Ryttmästaren von Schevens bostad i huset N:o 3 vid gamla Norrbro, den från den 17 uti innewarande månad uppskjutna ransakning i anledning af de emot Regements Pastorn C. J. L. Almqvist förekomna liknelser om bedrägeri och försök till mord genom förgiftning; Och inställde sig dervid i närvaro af bemälda von Scheven samt t. f. Police Commissarien Ytterberg och Police Constapeln Blücher, efter kallelse, Herr Assessoren Magnus Jacob Crusenstolpe, t. f. Notarien

258

hos Stockholms Rådstufwu Rätt Victor Pehr Georg Tempelman, Apothekaren Jacob Keijser, ogifta Carolina Kindblom, Kanslisten uti Kongl. Majt. och Rikets Kammar Collegium, vice Häradshöfdingen Christoffer Nathanaël Rathsmann, medicine Doctorn K. F. Levin, Guldarbetaren Theodor Lilja och hans hustru Anna Maria Lilja, född Malmberg, Provisoren Marcus Löwendahl, Provisoren Emil Fredholm, Bruksidkaren Bengt Johan Anders Rosenblad, Hof Rätts vice Notarien Olof Alfred Beckman, Sockerbruksidkaren Johan von Scheven, ogifta Paulina Amanda Brandt och Pigan Hedda Häger.

259

Till styrka för sin upgift att Regements Pastor Almqvist för flera år tillbaka gjord bekantskap med Ryttmästaren von Scheven och redan den 1 December 1845 till honom stått på förtrolig fot, inlemnade von Scheven ett med Dansk Poststämpel till honom adresserat bref, så lydande:

"Min högtärade Farbror. Att mitt förra bref riktigt framkommit hoppas jag. Ännu en gång tar jag mig friheten att skriva för att göra mig påmint hos en man, som i somras med det bästa hjerta bevisade

260

mig den redbaraste tjenst. Aldrig skall jag glömma denna godhet, och det har inpräglat sig djupt i mitt hjerta att en man, som blifvit så mångfaldigt misskänd, i sjelfva verket är så god. Nu beder jag på det högsta att min farbror icke måtte undra på att jag ej ännu infunnit mig i Stockholm. Jag reser för att genom mina litterära produktioner

göra personer till viljes, som i utlandet upmanat mig att lemna dem del deraf; och jag ser intet ondt deruti, lika litet, som i den omständigheten att jag

261

derigenom derjemte kan förskaffa mig penningar för att snart hafva den äran soldera min gode farbror, som så vänskapsfullt tänkte på mig då en af de största olyckor öfvergick mig. Tillåt mig derföre att tills vidare få vara innesluten i min farbrors wälwiljande minne. Jag skall snart låta höra af mig. – Under tiden tecknar jag en tillgifven wän och ödmjuk tjänare. Almqvist. – Köpenhamn d 1 Dec. 1845."

Som uplästes, hvarefter de till denna dag i ransakningen inkallade personer hördes och berättade:

262

I:o Herr Assessoren Crusenstolpe: att han för flera år tillbaka gjort bekantskap med Ryttmästaren von Scheven och derefter någon gång honom besökt, de sednare åren något oftare, till följd deraf att Herr Assessoren med von Scheven stått i underhandling om inköp af några viktiga historiska anteckningar af Fältmarskalken Grefve Dahlberg, hvilka det först i sednare tider lyckats Herr Assessoren att få inköpa, att Herr Assessoren vid sina besök hos von Scheven flera gånger derstädes träffat Regements Pastor Almqvist och dervid visserligen

263

trott sig märka att von Scheven och Almqvist voro "intima wänner", men att Herr Assessoren icke kände deras enskilda affärsförhållanden till hvarandra, eller ens hört dem samtala om affärer eller att Almqvist skulle vara skyldig von Scheven penningar; att Herr Assessoren icke kunde ihogkomma om han den 1 dennes besökt von Scheven, men att han deremot ville draga sig till minnes, att han vid ett besök under denna eller i slutet af nästföregående månad, hört von Scheven tillsäga om hafversoppa, och att, då Herr Assessoren

264

sig aflägsnat, han, uppå von Schevens begäran, tillsagt hans tjenstepiga, som uppehållit sig i köket, att till Ryttmästaren inbära hafversoppa, samt att Herr Assessoren hvarken med bestämdhet kunde ihogkomma dagen då han besökt von Scheven eller om fråga dervid upstått rörande hafversoppa, emedan Herr Assessoren å dessa omständigheter ej fästet någon upmärksamhet.

2:o t. f. Notarien Tempelman: att han sedan den 15 September 1828, då han intagits i Elementarskolan här i staden, varit bekant med

265

Regements Pastor Almqvist, som vid den tiden varit lärare i nämnde skola; att Tempelman uppå upmaning af Pastor Almqvist trenne särskilda gånger gjort besök hos Ryttmästaren von Scheven; första gången i slutet av år 1849 och sedermera tvänne gånger i början af sistlidne år 1850, vid hvilka tillfällen Tempelman samtalat med von

Scheven om och genomläst handlingar rörande egendomen Siggesta, hvarom rättegång skulle anställas; att emedan Tempelman ej velat åtaga sig rättegångens utförande, Tempelman

266

herom widdatalat Auditeuren Hamnström och föreställt honom för von Scheven; att Almqvist, då han anmodat Tempelman besöka von Scheven och biträda honom med råd uti en juridisk angelägenhet, förklarat sig wilja hjälpa von Scheven och ömma för honom, emedan han varit bekant med Almqvists far; att Almqvist jemväl vid samma tillfälle yttrat "von Scheven är mycket bättre än allmänheten tror; han är verkligt religiös"; att Tempelman vid sina besök hos Ryttmästaren von Scheven, då Regements Pastor Almqvist alltid

267

warit närvarande, iakttagit att ett serdeles vänskapligt förhållande mellan von Scheven och Almqvist warit rådande; men att Tempelman aldrig hört dem samtala om de affärsförhållanden, uti hvilka de möjligen stodo till hvarandra, eller förmärkt något yttrande, hvaraf slutas kunde det Almqvist war skyldig von Scheven penningar; samt att Almqvist icke samtalat med Tempelman om några förkomna skuldsedlar.

268

3:o Apothekaren Keijser: att han för några år tillbaka uti ett enskildt sällskap träffat tillsammans med och kommit i samtal med Regements Pastor Almqvist med hvilken han sedermera så till vida varit bekant, att de hälsat på hvarandra, då de träffats på gatan; att Almqvist tre serskildta gånger besökt Keijser å Apotheket Phoenix, första gången i slutet af sislidne eller i början af innevarande år, då han köpt rabarberrot, som han yttrat skulle användas åt en äldre man, med hvilken han vore närmare bekant; andra gången i sistlidne April månad, då han, under förmälan, att han hade en i Småland boende

269

broder, som ämnade anlägga en tändsticksfabrik, efterfrågat partipriset å fossfor; och tredje gången den 26 nästlidne Maji, efter att dagarne förut gjort fruktlöst besök i Keijzers frånvaro; och hade Almqvist vid detta tredje besök för Keijser klagat öfver sömnlöshet och frågat om han fick köpa opiedroppar, hvartill Keijser svarat, att han, enligt gällande medicinalförfattningar wore förbjuden att utan requisition af läkare och i saknad af recept utleverera gift och följaktligen icke kunde willfara

270

Almqvists önskan; att Almqvist, sedan han på Keijzers anmärkning, att behörigt recept lätteligen borde kunna anskaffas, yttrat att hans läkare vore bortrest, icke vidare fortsatt sin begäran eller visat sig enträgen, men under det samtal, som emellan honom och Keijser fortgått, tillfrågat Keijser huru mycket opium man utan skada för hälsa eller lif på en gång kunde förtära, hvarå Keijser svarat att man

af sådana droppar kunde taga en betydlig quantitet, innan man satte lifvet till; att det senast omvitnade samtalet

271

och Almqvist framställning att få köpa opiedroppar skett uti ett rum inom Apotheket och att vid tillfället icke någon mera än Almqvist och Keijser i rummet sig uppehållit, men att Keijser det oaktadt egde anledning förmoda, att ynglingen Emil August Sandberg, hvilken uppehållit sig å Apotheket, åhört samtalet, emedan Keijser, så fort han hört att Almqvist önskade erhålla opiedroppar öppnat dörren å Apotheket på det samtalet dem emellan måtte höras af derstädes sig uppehållande personer, att det visserligen icke

272

vore så serdeles ovanligt, att personer å Apotheket önskade få köpa gift; men att Keijser detta oaktadt, och ehuru han till sin förmodan icke egt någon serskild anledning, likwäl fattat misstanka att Almqvist ville åtkomma gift i någon mindre loflig afsigt, samt att Almqvist icke af Keijser begärt annat gift än opiedroppar eller samtalat om andra gifter.

4:o Ogifta Carolina Kindblom: att Fredagen den 30:de sistlidne Maji, under det Kindblom, som förestår Eckerts Schweitzeri vid Westerlånggatan, jemte ogifta Maria Malmström

273

varit ensam i skänkrummet, en mansperson omkring femtio år gammal, med böjd näsa, knollrigt hår, blekt ansigte och lifliga ögon samt klädd i blå slängkappa af kläde dit inkommit och efterfrågat Amanda Brandt, till hvilken han sagt sig hafva ett mycket angeläget bref; att den okände, då han af Maria Malmström erhållit uplysning att Amanda Brandt vore utgången, anmodat Malmström att genast eftersända henne på det hon, så fort som möjligt måtte bekomma nämnde bref, hvilket han lemnat till Malmström och aflägsnat sig;

274

att, då Amanda Brandt någon stund derefter hemkommit, Maria Malmström för henne omtalat hendelsen och beskrifvit personen, som aflemnat brefvet, dervid Amanda yttrat förmodan, att det varit Regements Pastor Almqvist, som lemnat brefvet; att Amanda Brandt derefter, i Carolina Kindbloms och Maria Malmströms närvaro öppnat brefvet, som befunnits innehålla dels en varning att hon icke skulle besöka Ryttmästaren von Scheven, dels ett råd att lemna staden och att det

275

Carolina Kindblom nu förewisade, uti Protocollet för den 14 dennes intagne till Amanda Brandt adresserade bref vore detsamma, som Carolina Kindblom omvittnat; att Amanda Brandt jemväl på Söndagen den 1 uti innevarande månad med brefdragaren bekommit ett bref, som vid öppnandet, likaledes i Maria Malmströms och Carolina Kindbloms närvaro, endast befunnits innehålla en

privatbankosedel à 10 Rdr. Rgd; samt att det uti Protocollet för den 14 dennes omförmälda omslag, hvilken handling Carolina Kindblom lemnades tillfälle beskåda, vore detsamma uti hvilket sagde sedel till Amanda Brandt varit innesluten.

276

5:o Bruksidkaren Rosenblad: att som Rosenblad skulle från staden afflytta, han efter i tidningarne införde kungörelser, låtit genom ogifta Anna Kinnman under hand försälja större delen af sitt lösörebo; att Rosenblad hvarken talt wid eller kände Regements Pastor Almqvist, men att han af ogifta Anna Kinnman hört upgifvas, att sedan Almqvist jemte fru och dotter på Tisdagen den 3 uti innevarande månad besett de

277

uti Rosenblads hus vid Göthgatan till försäljning annonserade möbler och derefter slutat köp om tre större soffor med stolar jemte åtskilliga andra saker, de försålde lösörena påföljde dag blifvit afhemtade, hvarefter Almqvists dotter den 5 dennes infunnit sig hos Anna Kinnman och lemnat liquid för den köpta löseegendomen, hvilken upgått till ett värde af omkring Sjuhundra Rdr. banco.

6:o Bruksidkaren von Scheven: att han på flera år icke umgåtts med eller besökt sin fader Ryttmästaren von Scheven, emedan denne, efter

278

en, dem emellan upkommen rättegång, emot sonen visat sig mindre wänlig; att han wäl till utseendet känt och möjligen äfven någon gång wexlat ett och annat ord med Regements Pastor Almqvist, som för fem år tillbaka gjort honom ett besök och föreslagit honom att förskjuta penningar åt Grosshandlanden Dimberg till bedrifvande af en rättegång om ett arf å utrikes ort; och att von Scheven icke med Almqvist gjort närmare bekantskap förr, än BönSöndagen den 25:te sistlidne Maji, då Almqvist omkring klockan tio förmiddagen

279

kommit till von Scheven uti hans bostad i huset N:o 37 vid Handtverkaregatan å Kungsholmen; att von Scheven vid Almqvists ankomst icke varit inne i sina rum, utan i sällskap med Fabrikören Hultman uppehållit sig uti en till egendomen hörande trädgård, dit Johan von Scheven vid erhållen underrättelse derom att en obekant person kommit på besök, tillsagt tjenstepigan, som meddelat denna underrättelse, anmoda den obekante att infinna sig, men att då Johan von Scheven genom ett ytterligare bud fått veta att

280

den obekante önskade tala enskildt wid honom, qvarlemnande Hultman i trädgården, begifwit sig upp i sina rum, och derstädes träffat Almqvist, som till en början frågat om han var igenkänd, och sedan von Scheven derå gifvit ett jakande svar, börjat med honom samtala; att Almqvist, med förmälan att Johan von Scheven säkerligen ägde sig bekant, hurusom Almqvist stode i ett serdeles

vänkskapligt förhållande till Ryttmästaren von Scheven, och dagligen besökte Ryttmästaren så väl af tillgifvenhet och för att hålla Ryttmästaren

281

sällskap, som ock till följd af deras gemensamma Sysslomanna befattning uti Cancellisten Ahlstedts concurs, till en början omtalat att han fattat vänskap, aktning och förtroende för von Schevens fader, emedan denne för några år tillbaka vid ett tillfälle då stöld ifrån Almqvist skulle hafva blifwit begången, mot laga ränta lånat Almqvist 500 Rdr. Banco, samt derefter tillkännagifvit att afsigten med besöket war att upplysa von Scheven derom, att hans fader nu mera blifvit så försvagad till både

282

kropp och själ, att han nära nog kunde anses för "decrepit", hvilket uttryck Almqvist, på Johan von Schevens fråga, öfversatt med "sinnessvag"; att Almqvist vidare tillkännagifvit, att fadren vore omgifven, såsom orden fallit sig, af en mängd "slödder och figurer", som dagligen gingo ut och in hos honom, och hvilka Almqvist knappast till namnet kände, hvadan Almqvist ansett för en pligt att derom upplysa sonen, emedan Almqvist fruktade att dessa personer skulle utplundra fadern och beröfva honom hans handlingar, vid hvilket förhållande det,

283

enligt Almqvist åsigt, war sonens ovilkorliga skyldighet att besöka fadren och taga vård om honom, fast hellre som ingen vore närmare och mera berättigad än Johan von Scheven att vid fadrens frånfälle bekomma hans efterlemnade tillgångar; att Almqvist jemväl underrättat Johan von Scheven derom, att flera personer af fadren lånat penningar, som Almqvist förmoda/t/ sakna tillgångar skulden återgålda, och upgifvit namn på flera sådana personer, dervid Almqvist yttrat, såsom ordet fallit; "jag är ej intresserad, men Herrn såsom son och arftagare bör vara det; få de husera som de göra, blefve gubben utfattig, och Herrn får intet efter honom. Följ derföre mitt råd och tag vård om honom; att då Johan von Scheven under förklarande att han icke ville göra sin fader något emot, och förthy, sedan han blifvit förvist hans hus, ansåge sig icke böra dit återvända förr, än han genom bud från sin fader dertill erhöill tillstånd, Almqvist yttrat sig skola göra allt för att bereda ett närmande emellan far och son och försona dem med hvarandra;

285

att Almqvist genom sitt hjertliga och såsom det syntes Johan von Scheven upiktiga och wänliga sätt att wara, lätt förvärfvat sig von Schevens förtroende, uppå von Schevens begäran qvarstadnat öfver middagen, derunder von Scheven och Almqvist druckit du-skål; att Almqvist under detta besök jemväl med von Scheven samtalat öfver likgiltiga ämnen och efter hvad von Scheven nu ville minnas icke talat

om fadren då någon person varit närvarande; att Almqvist som under detta besök, än enträget påpekat att von Scheven skulle

286

besöka fadren, som han sagt wara sängliggande och ofta falla i wanmakt samt täras af ett allvarsamt kropps- och sjäslidande, än inledit samtalen å andra ämnen, jemväl talat om förhållandet emellan von Schevens far och mor, men, efter hvad von Scheven funnit, derom varit mindre wäl underrättad; att Almqvist, som vid sitt första besök hos von Scheven qvarstadnat till klockan 4 på eftermiddagen, den 31 uti samma månad återbesökt von Scheven men då syntes häftig, samt genast wid ankomsten yttrat, bland annat,

287

som von Scheven nu icke kunde sig påminna: "Nu står det mycket illa till med din far, nu är han både sämre till kropp och själ; din far lefver ej länge, derföre kommer jag ännu en gång för att upmana dig taga wård om honom sjelf och hans bohag. Samma figurer gå der ännu; jag kan ej answara för huru de kunna göra med hans tillgångar, de kunna göra med gubben hvad de wilja;" att Almqvist vid detta tillfälle, då någon person icke åhört deras samtal, varit mycket enträgen och syntes upbjuda all sin förmåga för att öfvertala

288

von Scheven att besöka sin far; att Almqvist vid första besöket, såsom exempel på fadrens minnesslöhet omtalat, att han en dag upgifvit att några skuldebref, utgifna som han sade af förre Borgmästaren nu mera Stadsfiskalen Mellbin, för Ryttmästaren von Scheven förkommit och för tillgreppet af desamma ej emot någon person fattat misstanka; men att samma skuldförbindelser, /efter/ några dagars söka/nde/, återfunnits liggande i ett hörn; att då Johan von Scheven förklarar att han med vetskap derom, att fadren på honom vore förbittrad,

289

icke ville med sin närvaro störa och möjligen fördystra fadrens sista stunder och således icke ämnade att besöka honom förr än han af honom kallades, Almqvist yttrat: "då får du skylla dig sjelf om han blir utplundrad;" samt efter det von Scheven i anledning af detta yttrande tillkännagifvit sin ledsnad deröfver att han bland fadrens omgifning icke egde någon person, å hvilken han kunde lita, utlåt tit sig såsom orden fallit: "jag skall med nöje bevaka ditt intresse, men för att kunna uppträda såsom /obs sidnr/

290

ditt ombud, behöfver jag en handling, som mig dertill berättigar; att Johan von Scheven deruppå efter Almqvists diktamen skrifvit och till honom öfverlemnad en fullmakt, hvarigenom Almqvist berättigats att vid fadrens dödliga fränfalle genast taga hand om boet och bevaka hans bästa; att Almqvist, som kommit till Johan von Scheven omkring klockan tre på eftermiddagen, åkande i en droschska, uti hvilken han

sagt sig ämna hämta von Scheven, i händelse Almqvist lyckats öfvertala von Scheven att genast begifva

291

sig till fadren, efter en timmes besök och sedan han bekommit fullmagt afrest och icke vidare infunnit sig hos von Scheven; att Johan von Scheven den 2 eller 3 uti innevarande månad, då han, efter att hafva varit i staden, hemkommit, af sin svägerska erhållit underrättelse derom, att det, under hans frånvaro, varit bud från en i Kungsbacken boende släkting Enkefru Enander, och att detta bud omtalat att Fru Enanders Piga af en flicka vid namn Amanda, med hvilken hon vore bekant, fått veta att Regements Pastor Almqvist

292

tagit alla Ryttmästaren von Schevens skuldförbindelser; att då Johan von Scheven en morgon någon dag derefter händelsevis inkommit å Eckerts Schweitzeri vid Westerlånggatan, trenne främmande personer derstädes sig uppehållit, och under samtal med Skänkförestånderskan, fällt yttrande om en flicka, som kunde sjunga och varit hos en gammal rik gubbe boende vid gamla Norrbro, från hvilken hon misstänkts hafva stulit skuldförbindelser till betydligt belopp; i anledning hvaraf och enär

293

von Schevens nyfikenhet derigenom bifvit retard, von Scheven kvarstadnat till dess bemälde personer sig aflägsnat, då han genom samtal med Skänkförestånderskan erhållit uplysning dels derom att Amanda Brandt, som merändels uppehöll sig å Schweitzeriet, någon tid varit boende hos Ryttmästaren von Scheven, måst flytta derifrån, emedan hon genom Regements Pastor Almqvists tillställning blifvit misstänkt att i samråd med Ryttmästarens son hafva olofligen tillgripit åtskilliga af Almqvist till Ryttmästaren uthändigade skuldförbindelser

294

till betydligt belopp, dels att gift påträffats uti hafresoppa, som varit ämnad åt Ryttmästaren von Scheven till förtäring, dels att flickan Brandt erhållit anonyma skrivelser, deruti hon uppmanats att icke besöka Ryttmästaren von Scheven, utan genast resa från staden, dels ock att Regements Pastor Almqvist, enligt flickan Brandts förmodan, vore den rätta tjuften och giftblandaren; att Cancellisten Montgomery, med hvilken von Scheven sedan längre tid tillbaka wore bekant, under samtalet emellan Skänkförestånderskan och von Scheven, inkommit

295

å Schweitzeriet, och genom von Scheven erhållit underrättelse om hvad denne nyss förut av Skänkförestånderskan erfarit, hvarefter Montgomery yttrat den förmodan att hela händelsen wore en dikt; att emedan Johan von Scheven vid detta tillfälle icke kunnat träffa flickan Brandt och af henne erhålla en fullständigare beskrifning om hvad i fadrens hus sig tilldragit, von Scheven aflägsnat sig från

Schweitzeriet och genast begifvit sig till Regements Pastor Almqvist, hvilken vid hans ankomst varit sysselsatt med skrifning;

296

och hade von Scheven för Almqvist berättat hvad han å Schweitzeriet erfarit, under yttrande att ett sådant rykte om honom och Almqvist vore högst otillbörligt; att Regements Pastor Almqvist, som vid underrettelsens meddelande hvarken sett brydd eller förlägen ut, till svar å meddelandet endast yttrat: "det var besynnerligt", samt derefter förklarar sig af göromål vara hindrad att med von Scheven längre samtala, hvarunder denne sig aflägsnat; att Johan von Scheven påföljde dag ånyo besökt Eckerts Schweitzeri

297

samt då träffat flickan Brandt, som han förut aldrig sett, och af hvilken han på frågor erhållit en fullständig berättelse om ifrågawarande tilldragelser; att von Scheven derefter samma dag gått upp till Hof Rätts vice Notarien Fredrik Bergman och jemte det han omtalat hvad han af flickan Brandt hört berättas, frågat Bergman till råds om han i anledning deraf borde vidtaga några åtgärder, men att då Bergman, efter något betänkande yttrat den åsigt att hela händelsen endast war en komedi och att von Schevens far troligen gjort

298

någon disposition åt Almqvist, hvilken han sedan de möjligen blifvit ovänner, ville återkalla, hade von Scheven icke vidare brytt sig om saken, utan antagit alltsammans såsom ett wanställdt eller falskt rykte, synnerligast med afseende derå, att han af flickan Brandt hört upgifvas att hans far ej vore farligt sjuk; att då Johan von Scheven på morgonen Tisdagen den 10 dennes klockan åtta inkommit uti Hammels Cigarrbod vid Myntgatan, Regements Pastor Almqvist derstädes sig uppehållit och sedan han hälsat på von Scheven,

299

som köpt cigarrer, tillfrågat honom om han icke ville gå och dricka ett glas vin, emedan Almqvist önskade tala vid honom enskildt och utan vittnen; att sedan Almqvist och von Scheven utkommit å gatan den förre frågat hvart de skulle gå, då von Scheven föreslagit källaren Noriges wapen, men efter det Almqvist hemställt om det icke fanns någon annan källare närmare i grannskapet, von Scheven infört honom å Åhlströms källare vid Myntgatan, hvarest de ingått uti ett inre rum; att ehuru Almqvist varit den som bjudit, han likväl tillåtit Johan von

300

Scheven på dennes derom gjorda framställning att inreqvirera en half boutelj St: Julienne, hvilken de tillsammans förtärt, derunder von Scheven uppå anmaning af Almqvist ånyo, och fullständigt berättat hvad han sjelf af flickan Brandt hört upgifvas och således jemväl att Almqvist vore misstänkt så väl för stölden af reverserna som

förgiftningsförsöken; samt att Ryttmästaren skall innehafva läkarebetyg derom att gift blifvit funnet i hafresoppa; att Almqvist öfver den meddelade underrättelsen icke eller denna gång blifvit brydd eller förlägen, utan

301

endast i likhet med föregående gången yttrat: "det var besynnerligt"; att efter det winet blifwit förtärt och von Scheven derföre lemnat liqvid, både han och Almqvist begifwit sig från källaren och sedan de utkommit på gatan genast åtskiljts, hvarefter von Scheven hvarken sett eller träffat Almqvist; samt att Johan von Scheven icke eller vid sednaste tillfället emot Almqvist fattat någon misstanka, utan varit fullt öfvertygad, att hela ryktet grundats på misstag, och att Almqvist endast af wälwilja och ett Christligt sinne vela försona far och son och söka hindra att den förstnämnde plundrades af falska wänner.

302

Amanda Brandt vitsordade Johan von Schevens berättelse i hvad henne angick; och befanns Carolina Kindblom redan hafva från förhöret bortgått.

7:o Hustru Lilja; att hon, som till alla delar vitsordade flickan Brandts och Pigan Hägers berättelser i hvad de henne rörde, vid besök hos Ryttmästaren von Scheven den 30 sistlidne Maji af honom erhållit underrättelse att ett convolut med handlingar för honom förkommit och

303

att han för tillgreppet deraf hyste misstankar emot Amanda Brandt; dock hade Ryttmästaren vid detta tillfälle icke omtalat att de bortkomna handlingarne utgjordes af skuldförbindelser utfärdade af Regements Pastor Almqvist, utan hade Hustru Lilja derom först fått kunskap genom Amanda Brandt, hvilken på aftonen samma dag infunnit sig hos makarna Lilja och då medhaft ett bref, som hon trodde skulle borttaga all misstanka om hennes delaktighet i tillgreppet och troligen visa att, som hon yttrat sig: "Presten hade handlingarne",

304

hvaröfver flickan Brandt uttryckte sin synnerliga glädje; att så väl Hustru Lilja som hennes man läst nämnde bref, hvilket intaget i Protocollet för den 14 dennes, nu förewisades Hustru Lilja och af henne igenkändes; att flickan Brandt emedlertid, på makarna Liljas upmaning, uppskjutit att genast för Ryttmästaren von Scheven anmäla förhållandet, men den 1 uti innevarande månad ånyo infunnit sig hos makarna Lilja och då tillkännagifvit att hon ytterligare bekommit ett omslag, deruti varit förvaradt en privatbanksedel à 10. Rdr. Rgd,

305

hvilken hon tillika med omslaget visat Hustru Lilja, som jemväl nu igenkände samma i Protocollet för den 14 dennes omförmälda och för henne upsedda handling, att Hedda Häger om de af henne iakttagna tilldragelser för Hustru Lilja afgifvit berättelser till alla delar

öfverensstämmande med hvad Hedda Häger inför Öfverståthållare Embetet omtalat och att Hedda Häger sålunda meddelat Hustru Lilja upplysning icke allenast om hvad hon kände rörande skuldsedlarne och de misstankar,

306

hon för tillgreppet deraf hyste emot Regements Pastor Almqvist, utan äfven förgiftningen af hafresopporna och bränvinet, samt de omständigheter, som dervid förekommit; att Hustru Lilja, på sätt Pigan Häger jemväl förut berättat, varit närvarande då Pigan Häger slagit bort en del af den förgiftade hafversoppa och gjort försöket med ljuset som i allo instämde uti Pigan Hägers derom gjorda beskrifning; samt att Hustru Lilja likaledes åsett då den sednast förgiftade hafversoppa, uppå mannen Liljas inrådan, af Hedda Häger blifvit slagen i skålen,

307

hvarest lemmingarne efter den första funnits qvar, och uti hvilken då endast den tjocka massan setat qvar i botten och på kanterna.

De två skålar, hvaruti hafresoppa varit förvarad, företeddes nu och igenkändes af Hustru Lilja.

Hof Rätts vice Notarien Beckman, anmodad att meddela de upplysningar, han i afseende å Regements Pastor Almqvists förhållande till Ryttmästaren von Scheven hade sig bekant, afgaf en så lydande skrifteligen författad berättelse:

308

"Till Kongl. Öfverståthållare Embetet för Polisärender. Anmodad att meddela hvad jag har mig bekant i afseende å Regements Pastor C. J. L. Almqvists förhållande till H:r Ryttmästaren Joh. Jacob von Scheven får jag nu lemna följande upplysningar:

Bekant med Ryttmästaren sedan fyra år tillbaka erhöj jag i slutet af år 1849 eller början af sistlidne år besök af Regements Pastorn Almqvist, som jag flera gånger förut träffat hos H:r Ryttmästaren. Almqvist omtalade då, att han, som några år derförut skulle

309

blifvit bestulen, såsom orden lydde, på nästan allt hvad han egde, blifvit af Ryttmästaren biträdd med ett lån af, som jag vill minnas, 1,100 Rdr.; att han, som redan betalt detta lån, och för öfrigt icke stod i några affärsförhållanden till Ryttmästaren, ansåg sig stå till honom i en tacksamhetsförbindelse för det lemnade lånet, och att Almqvist derföre, då han blifwit af Ryttmästaren anmodad att vara honom behjelpig med några affärers uträttande, gerna ville gå honom dermed tillhanda; och som för sådant ändamål några Juridiska

310

råd och upplysningar erfordrades, anmodades jag af Almqvist att vara honom följaktig till Ryttmästaren, hvilken anmodan jag jemväl efterkom. Sedermera besökte jag Ryttmästaren flera gånger vid ett tillfälle i början af år 1850, då Ryttmästaren å sitt bord i yttre rummet utanför

sängkammaren lagt ett convolut, innehållande åtskilliga papper, samt ingått i sängkammaren, märkte jag, under det jag var ensam i rummet, i ena kanten af det öfversta papperet slutbokstäfverna af namnet Almqvist, hvarföre jag upvek öfversta

311

bladet af convolutet och då bemärkte trenne skuldsedlar af Regements Pastorn Almqvist, hvars namnteckning jag då väl igenkände, kunnande jag intyga att dessa skuldsedlars sammanlagda belopp utgjorde aldraminst 3000 Rdr B:co, men som jag vill påminna mig 4000 Rdr B:co. De underliggande papperen undersökte jag icke och vet således ej eller om flera jemväl af Almqvist utfärdade skuldsedlar funnos i convolutet.

Någon tid derefter och sedan jag hos Herr Ryttmästaren von Scheven fått se ett med Almqvists stil skrivet concept

312

innehållande förslag till en afhandling, hvarigenom Ryttmästaren skulle till Almqvist öfverlåta en del af sin egendom, började jag misstänka att Almqvists besök hos Ryttmästaren hade till ändamål ej blott afbördandet af ofvannämnde tacksamhetsskuld, utan äfven och fastmer att förskaffa sig någon öfverlåtelse eller testamente af Ryttmästaren, eller åtminstone att bereda sig möjlighet att på ett eller annat sätt få sin skuld afqvittad, och denna tanka wann desto heldre insteg hos mig, som jag eljest ej kunnat förklara anledningen,

313

hvarföre Reg. Pastorn Almqvist så ofta besökte Ryttmästaren eller för honom uppoffrade så mycken tid, och gjorde sig så mycket besvär.

På sex månader har jag, så vidt jag kan minnas, ej besökt Ryttmästaren, men vid förbigåendet å gatan, har jag serdeles de sednare tiderna, flera gånger sett Almqvist gå upp till Ryttmästaren von Scheven, hvarvid jag de tvänne sista gångerna bemärkt Almqvist synas vara i en betryckt och tankfull sinnesstämning, så att han ej ens vid förbigåendet blifvit mig varse. Stockholm den 19 Junii 1851.

V. A. Beckman."

314

Som uplästes, hvarefter ock sedan vice Notarien Beckman lemnats tillfälle beskåda de uti Protocollet för den 14 dennes intagna, enligt Ryttmästaren von Schevens upgift af Regements Pastor Almqvist utfärdade skuldförbindelser, samt upmanats meddela utlåtande huru vida han ansåg desamma vara skrifna af bemälde Almqvist. Beckman ytttrade att sjelfva andan i stilen vore lika, men bokstäfverna äfvensom namnteckningen något olika med Almqvists vanliga stil och namnteckning.

315

Efter det Doctor Levin på fråga uplyst att då skålen med hafversoppa på Måndagsförmiddagen den 2 uti innevarande månad honom förevisades, soppans qvantitet varit omkring ett kvarter; att tre à fyra

hvita korn flutit på ytan af soppan, men flera varit synliga å botten, samt att fyra å fem korn funnits fasttorkade å skålkanten, hördes: Provisoren Löwendahl: och berättade att Pigan Hedda Häger någon dag i början af denna månad inkommit å Apothekeket och derstädes
316

upwisat en porcellainsskål, uti hvilken å botten och kanterna setat fastklibbat ett hvitt ämne, som Hedda Häger begärt skulle undersökas; att då det icke tillkommer Apothekeket att någon sådan undersökning anställa, Provisoren Fredholm, hvilken Hedda Häger anmodat att en sådan undersökning anställa, hänvisat henne till Doctor Hamberg, hvars adress hon jemväl erhållit skrifven af Löwendahl, derförinnan så väl Löwendahl som Fredholm noga betraktat skålens innehåll och genom smakning å det fastsittande ämnet,
317

samt antändning af ett lösbrutet stycke funnit att ämnet var arsenik; samt att då skålens innehåll till en del varit pulfveriseradt så väl å botten som kanterna, Löwendahl hyste den förmodan att något liquidum icke varit i skålen sedan arsenik blifvit ditlagd.

Den skål, hvaruti hafversoppan varit förwarad vid Hedda Hägers besök å Apothekeket Lejonet, förevisades och igenkändes af Doctor Levin samt Provisorerna Fredholm och Löwendahl.
318

Då Provisorerna Fredholms och Löwendahls upmärksamhet fästades derå, att, på sätt Pigan Häger upgifwit, hafversoppan blifwit, långt före skålens afförande till Apothekeket, afsilad så att endast den tjockaste delen stannat qvar och kunnat torka, förklarade så väl Fredholm som Löwendahl sammanstämmande, att de icke vidare hyste tvifvel om möjligheten derpå att den arsenik, som de funnit i skålen förut varit blandad i hafversoppan.
319

Uppå begäran af Ryttmästaren von Scheven intygade Doctor Levin, vice Häradshöfdingen Rathsmän och vice Notarien Beckman, att ingen af dem hört Ryttmästaren uttrycka önskan att snart aflida, utan att vittnena tvärtom hade all anledning till den förmodan att Ryttmästaren åstundade att få lefwa; att Ryttmästaren icke för någon af vittnena eller i deras närvaro fällt yttrande, hvaraf kunde slutas att han sjelf ämnade förkorta sina dagar; samt att Ryttmästaren i allmänhet var lugn och vid gladt lynne samt ofta skämtsam och ungdomlig.
320

Vice Häradshöfdingen Rathsmän upmanad att uplysa hvad han om förhållandena emellan Ryttmästaren von Scheven och Regements Pastor Almqvist egde sig bekant, afgaf följande skriftligen författade berättelse:

"Anmodad att meddela hvad jag kan hafva mig bekant i afseende på Ryttmästaren J. J. von Schevens och Regements Pastor C. J. L. Almqvists inbördes förhållanden, får jag nämna: Vid ett besök hos v. S. i Augusti månad förlidet år, råkade jag för första gången Regements Pastor Almqvist, hvilken jag förut kände endast till utseendet. Sedermera sammanträffade vi derstädes nästan dagligen

321
under påföljande 3:ne månader, då jag hade tillfälle bemärka det stora förtroende, hvarmed Almqvist af von Scheven omhuldades. Almqvist sökte äfven att i allt behaga von Scheven, och bemötte honom med en nästan sonlig pietet. Orsaken till ett så sällspordt förhållande förklarade Almqvist förefinnas endast uti hans tacksamhetskänsla för von Scheven, derföre att denne för flere år tillbaka försträckt Almqvist

500: Rdr. B:co efter en hos honom begången stöld, men hvilka pennningar
322
Almqvist sade sig långt före detta hafva återbetalt. Enligt hvad han tillika förklarar, hade han aldrig häftat i någon annan skuld hos von Scheven eller haft andra affärer tillsammans med honom än de som varit en följd af deras gemensamma Sysslomannaskap uti afvikne Cancellisten Ahlstedts konkurs. Sanningenligheten af dessa uppgifter hade jag allt skäl att betvifla, dels emedan jag ryktesvis förnummit att von Scheven ägde skuldsedlar af Almqvist å betydligt belopp, – hvilket jag ock en gång frågande omnämnde för von Scheven,

323
som derpå afgaf undvikande svar, såsom jag förmodade till följd af emellan honom och Almqvist träffad öfverenskommelse att förhemliga deras penningetransaktioner – dels ock derför att jag en gång tyckte mig warseblifva uti en utdragen bordslåda hos von Scheven en der liggande af Almqvist utgifven och på postpapper skrifven revers.

I afseende på beskaffenheten af Ryttmästaren von Schevens själs- och kroppsförmögenheter, så, beträffande de förra, väckte det

324
min förundran att en så gammal man kunde ega i behåll ej allenast ett ovanligt godt minne, utan äfven mycken reda och skärpa i omdömet, samt dertill ett lynne, som fann nöje i skämt, äfven tidsfördrif tillhörande den kraftfullare åldern. Någon ledsnad vid lifvet lät Ryttmästaren von Scheven aldrig förmärkas, utan lät han snarare påskina mycken lefnadslust. Med undantag af en åkomma i ena eller båda benen och deraf föranledd smärta hörde jag honom aldrig klaga öfver illamående.

325
Jag bör likväl nämna, att jag icke sett Ryttmästaren von Scheven på de sista fyra månaderna och känner icke huru hans hälsotillstånd varit under denna tid. Att något arsenik funnits uti von Schevens bostad har jag icke hört omtalas ej eller sjelf varseblifvit, och är jag

fullt öfvertygad att von Scheven hvarken kunnat eller velat förskaffa sig sådant.

Det torde måhända vid ett tillfälle sådant som detta icke anses olämpligt att meddela några omständigheter, som, ehuru icke ägande ringaste juridiska

326

giltighet, likväl uti psykologiskt hänseende torde vara af synnerligt intresse att lemna, om jag får så uttrycka mig, ordet till den fasansfulla gåta, hvars lösning den pågående undersökningen har till föremål. För omkring 3 år sedan varseblef jag uti ett då i Stockholm befintligt phrenologiskt museum ett gipsaftryck utaf ett hufwud, som fästade min synnerliga upmärksamhet. Efter detsammes skärskådande blef mitt totala omdöme, att den person hvilken burit eller bure originalet

327

till detta gipsaftryck; kunde wara i stånd att begå hvilka brott som helst. Underrättad att denna person var Regements Pastorn Litteratören Almqvist, studsade jag öfver mitt hårda omdöme, misstroende min förmåga att rätt hafva genomskådat de sig företeende phrenologiska fenomenerna, och deraf dragit riktiga följder. Denna misstro ökades äfven deraf, att jag om Almqvist, hvilken jag wäl då icke kände ens till utseendet, ej hört omtalas någon handling, som lagen kunde bestraffa.

328

Jag eignade då åt nämnde gipsaftryck en ytterligare granskning, men kunde icke komma till annat resultat, än det nyss antydde. När jag sedermera, några år derefter råkade Lit. Almqvist hos von Scheven, märkte det intima förhållande, som dem emellan rådde, väcktes hos mig, jag må säga till följd af en inre nödvändighet, den föreställning att Almqvist på von Scheven hade några "ar/r/ier pensées", hvilken föreställning hos mig öfvergick till moralisk visshet, då han förklarade sitt, med stor uppoffring af tid, beqvämlighet m. m. förenade deltagande i

329

von Schevens angelägenheter, ofta af en beskaffenhet, helt och hållet främmande för en presterlig verksamhet, härslöt endast af erkänsla för en låneförsträckning lemnad och återbetalad redan för flera år tillbaka. Med någon erfarenhet om menniskonaturens beskaffenhet blir en sådan oegennyttia i hög grad otrolig.

Att här anföra och utveckla de phrenologiska skäl, hvarpå det omdöme, som ofvan blifwit uttaladt, är grundadt, lär icke vara på sin plats; hvadan jag förbigår allt yttrande derom; förklarande mig

330

dock willig, att, om sådant skulle framdeles äskas, att sådant afgifwa. Hvad nu blifvit i detta ämne antydt, har skett endast för att förklara anledningen till mitt för några år sedan yttrade och allt hittills

vidhållna omdöme att Almqvist vore i stånd till hvad brott som helst. C. N. R:n."

Som uplästes, hvarefter vice Häradshöfdingen Rathsman på framställde frågor, förmälde: att Regements Pastor Almqvist vid flera tillfällen från vice Häradshöfdingen för Ryttmästaren von Schevens räkning hemtat handlingar, som varit till

331

granskning eller andra åtgärders vidtagande åt vice Häradshöfdingen öfverlemnade; att Rathsman icke kunde draga sig till minnes att han vid något sådant tillfälle bemött Regements Pastor Almqvist på ett mindre höfligt sätt eller i hans närvaro om Ryttmästaren von Scheven fällt förklenliga yttranden, men att han deremot ihogkom att han för Almqvist omtalat att en person sökt förmå honom att biträda Ryttmästaren von Schevens hustru och barn vid utsökande af deras rätt hos Ryttmästaren, samt föranstalta att bemälda hustru

332

och barn komme i besittning af sina lagliga rättigheter; att Regements Pastor Almqvist i anledning af ofvanberörde meddelande flera gånger anmanat Rathsman att derom skrifva ett hotande bref till von Scheven; samt att Rathsman efter sin bekantskap med Regements Pastor Almqvist städse trott sig finna att Almqvist gjort allt för att förmå Ryttmästaren von Scheven att blifva misstänksam mot de personer, hvilka omgifva honom, med undantag af Almqvist sjelf, som påtagligen eftersträfvat att ensam blifva Ryttmästarens förtroge;

335

hvarjemte vice Häradshöfdingen Rathsman, efter det han lemnats tillfälle beskåda de uti Protocollet för den 14 dennes intagne, enligt Ryttmästaren von Schevens uppgift af Regements Pastor Almqvist utfärdade skuldförbindelser, yttrade att han, ehuru Bokstäfverna i dessa sagde sedlar voro olika med dem Almqvist vanligen skref, likväl med afseende å flera deruti förekommande bildningar och det egendomliga i stilen, toge för afgjordt att Almqvist skrivit och uthändigat samma skuldförbindelser.

334

Herr Ryttmästaren von Scheven anmälde till Protocollet, att han den 17 dennes uptäckt att åtskilliga af Almqvist utfärdade recipissen angående skuldsedlarna, hvilka Almqvist emottagit af von Scheven till inkassering blifwit Ryttmästaren frånhände; och upgaf von Scheven, att bland dessa skuldsedlar befunnits bland andra en å omkring åttatio Riksdaler, utgifven av Landtmäteri Auscultanten Bolin.

Sedan Herr Doctor Levin tillkännagifvit, att Ryttmästaren von Schevens hälsotillstånd på de sednaste dagarne

335 /obs! felplacerat/

något försämrats, samt att anledning till den misstanka att arsenik blifvit Ryttmästaren bibringadt icke saknades, hvarom likväl Herr

Doctorn, så fort ske kunde, skulle lemna bestämdare intyg, uppskjöts ransakningens fortsättande till ett annat tillfälle.

Den 21 Junii.

S. D. I närvaro af Herr Hof Rätts Assessoren Fridolf Almqvist, Regements Pastorn Carl Jonas Ludvig Almqvists hustru Fru Anna Maria Almqvist, född Lundström, Mamsell Maria Lovisa Almqvist, samt t. f. Polis Commissarien Ytterberg och Police Constapeln Blücher företogs

336
nu, uti Regements Pastor Almqvists bostad i huset N:o 21 vid Stora Nygatan, till fortsatt handläggning af den från den 19 dennes uppskjutna ransakningen i anledning af förekomna anledningar mot Regements Pastor Almqvist om bedrägeri och försökt till mord genom förgiftning.

Uppå framställde frågor förklarade Fru Almqvist och hennes dotter, sammanstämmande: att Regements Pastor Almqvist icke hade någon broder bosatt i Småland; att de ej hört talas om någon

337
tändsticksfabrik med hvilken Regements Pastor Almqvist skulle hafva haft någon befattning eller för hvilken han utträttade några angelägenheter; att Regements Pastor Almqvist under flera år och så länge Fru Almqvist med honom lefvat tillsammans ofta klagat öfver sömnlöshet om nätterna, men att han på sednare tider icke klagat öfver någon sjuklighet af sådan beskaffenhet, samt att de icke haft någon bestämd husläkare, men att Regements Pastorn Almqvist alltid tillkallat Doctor Säterberg, då han sjelf känt sig illamående; och wore Doctor Zetherberg för någon tid sedan från staden bortrest; samt att fråga icke varit å bane att Regements Pastorn och hans familj skulle innevarande år besöka någon badort.

338

Fru Almqvist anhöll att få till Protocollet upplysa, att hon, på sätt Bruksidkaren Rosenblad redan inför Öfverståhållare Embetet omtalat, utaf honom köpt trenne möbler, en bestående af 5 mindre soffor och 4 taburetter för 206. Rdr, en soffa med 4 fåtöljer och 12 stolar för 300. Rdr. och en soffa med 6 fåtöljer och 8 taburetter för 100: Rdr, allt banco. Afsigten med inköpet af dessa möbler hade varit att möblera en våning

339

till uthyrning åt resande, eller ock att genom försäljande af desamma tillskyndas någon winst, enär inköpspriset varit billigt. Penningarne hvarmed möblerna liqviderades, voro dels Fru Almqvists egna, dels ock sådana, som hon och barnen af mannen bekommit. Då en våning i Petersenska huset wid Lilla Nygatan, hvilken Fru Almqvist önskat hyra, blifvit uptagen, hade Fru Almqvist visserligen ämnat genast ånyo försälja förutnämnde möbler och den 12 uti denna månad å

340

Dagbladscontoret inlemnad en annonce, men att hon sedermera icke afyttrat desamma, utan endast lemnat dem i förvar åt Klädmångleriidkerskan Holmström.

Förseglingen å Regements Pastor Almqvists chiffonier borttogs, hvarefter, enligt Fru Almqvists anhållan, de uti chiffonieren befinliga handlingar inlades uti tvänne convoluter, som förseglades med Öfverståthållare Embetets sigill och öfverlemnades uti Fru Almqvists förwar.

Förhöret slutades härefter i Regements Pastor Almqvists

341

bostad och fortsattes, i t. f. Polis Commissarien Ytterbergs och Polis Constapeln Blüchers närvaro, med ogifta Carolina Lundwall, som förestår Cigarrfabrikören Hammels salubod vid hörnet af Riddarhustorget och Myntgatan. Carolina Lundwall hördes och berättade att så väl Regements Pastor Almqvist som Sockerbruksidkaren Johan von Scheven plägade af henne inköpa cigarrer; att Almqvist för någon tid sedan af Lundwall på fråga erfarit att Johan von Scheven understundom om

342

morgnarne infann sig i cigarrboden; att Almqvist Tisdagen den 10 uti innewarande månad klockan före åtta förmiddagen infunnit sig uti cigarrboden och der uppehållit sig sysselsatt att röka cigarr, hvarunder Johan von Scheven inkommit och med Almqvist utbytt helsning, hvarefter Almqvist frågat von Scheven om han ej ville dricka ett glas win, och med honom från boden bortgått.

Wid fortsatt förhör uti Ryttmästaren von Schevens bostad tillstädeskommo, i närvaro af von Scheven, samt Ytterberg och Blücher, vice Auditeuren Hamnström,

343

Hof Rätts vice Notarien Fredrik Bergman, Cancellisten Fabian Montgomery, Hof Rätts vice Notarien Olof Alfred Beckman, Källarmästaren Carl Henric Åhlström, Pigan Catharina Lager, Kyparen Gustaf Lindros, Ryttmästare von Schevens hustru Maria Magdalena von Scheven, född Kållbäck, ogifta Paulina Amanda Brandt, Pigan Hedda Häger och Sockerbruksidkaren Johan von Scheven.

Från Kongl. Tecknologiska Institutet hade sistlidne gårdag ankommit en skrifvelse som, till en början uplästes och lydde sålunda:

344

"Till Kongl. Öfverståthållare Embetet för Polis Ärenden. – I anledning af Kongl. Öfverståthållare Embetets i Polisärender uti skrifvelse den 18 i denna månad gjorda begäran, att jag måtte undersöka innehållet af skrifvelsen bilagde convolut, samt meddela Kongl. Öfverståthållare Embetet i Polisärender skriftlig underrättelse derom, får jag äran upplysa, att innehållet uti nämnde, med adeligt sigill förseglade och med påskrift "Funnet den 17 Junii 1851

345

hos Herr Ryttmästaren J. J. von Scheven." försedda convolut; befanns, vid derå af mig anställde kemisk undersökning, vara arseniksyrlighet eller så kallad kort arsenik, nämnde af mig öppnade convolut äfvensom en del af den arsenik, som deri var innesluten, får jag äran återsända. Stockholm den 19 Junii 1851. – J. L. Wallmark
föreståndare för Kongl. Tecknol. Institutet. – A. S. Lundqvist."

Härefter hördes de till denna dag inkallade personer och berättade:

I:o Cancellisten Montgomery: att då han någon dag

346

före sistlidne Pingst, då post afginge, närmare kunde han ej upgifva tiden, inkommit å Eckerts Schweitzeri vid Westerlånggatan hade han derstädes träffat Sockerbruksidkaren Johan von Scheven, som, utom Skänkförestånderskan, varit den enda, som vid tillfället derstädes sig uppehållit; att under det Montgomery druckit kaffe, hade Johan von Scheven, hvilken Montgomery förut kände, omtalat att rykte wore om en från Johan von Schevens fader Ryttmästaren von Scheven dagarne

347

förut begången stöld af skuldförbindelser utgifna af Regements Pastor Almqvist till ett betydligt belopp, för hvilken stöld bemälde Almqvist skäligen misstänktes; att Montgomery icke erinrade sig om von Scheven jemväl omtalt förgifningsförsöken; samt att Montgomery, som ansett hela berättelsen för en dikt, icke dervid fästat upmärksamhet, utan inom kort aflägsnat sig; tilläggande Montgomery att Amanda Brandt icke varit närvarande vid tillfället.

2:o vice Notarien Bergman: att då han någon dag i slutet af sistlidne

348

Maji månad å gatan träffat Johan von Scheven med hvilken han sedan flera år tillbaka umgåtts och warit bekant, hade Johan von Scheven för Bergman omtalat att han gjort bekantskap med en person som skulle bevaka hans bästa hos fadren, samt dervid yttrat: "du kan ej gissa hvem;" men att som i detsamma någon person gått förbi, med hvilken Bergman önskade samtala, Bergman från von Scheven åtskiljts, utan att hvarken då eller sedermera hafva erhållit uplysning om hvilken person Johan von Schevens yttrande afsett; att Johan von Scheven

349

tidigt en förmiddag och efter hvad Bergman ville minnas Lördagen den 7:de uti innevarande månad kommit till Bergman, under det denne ännu legat till sängs och för Bergman omtalat att von Scheven ryktesvis hört berättas att Regements Pastor Almqvist skulle hafva stulit reverser från hans far Ryttmästaren von Scheven, till belopp af flera tusende riksdaler; men att han dervid icke, efter hvad Bergman ville ihogkomma, yttrat något om förgifningsförsök, och om han det

gjort,

350

hade åtminstone Bergman icke fäst sig dervid; att Bergman, på Johan von Schevens fråga, hvad Bergman om saken tänkte, förklarar i öfverensstämmelse med sin öfvertygelse att alltsammans troligen wore en tillställning af Almqvist och Ryttmästaren von Scheven gemensamt, samt derjemte uttalat den förmodan att Ryttmästaren von Scheven antingen gjort någon disposition åt Almqvist, hvilken han vid en upkommen brytning dem emellan ville återkalla, eller ock att Ryttmästaren von Scheven till Almqvist utgifvit några skuldförbindelser,

351

ställde att infrias wid Ryttmästarens död, hvilka förbindelser han sökte återbekomma; att Bergman, till följd af denna sin öfvertygelse tillrådt Johan von Scheven att icke bry sig om hela saken utan afwakta tiden, då, i händelse något af ryktet egde grund, undersökning i behörig ordning utan tvifvel komme att ske; samt att Johan von Scheven den 15 uti innevarande månad ånyo besökt Bergman och sedan han omtalat de samtal han haft med Regements Pastor Almqvist, och att han jemväl

352

fått veta att Almqvist besökt hans mor, tillfrågat Bergman om han derom icke borde meddela fadren Ryttmästaren von Scheven underrättelse, då nu mer vore allmänt känt, att Almqvist så wäl begått stöld från Ryttmästaren von Scheven som sökt förgifta honom, å hvilken förfrågan Bergman endast svarat, att Johan von Scheven icke skulle bry sig om saken;

353

3:o Källarmästaren Åhlström: att Johan von Scheven och Regements Pastor Almqvist klockan omkring åtta på Tisdagsmorgonen den 10 uti innewarande månad inkommit å Åhlströms källare i huset N:o 3 vid Myntgatan och ingått uti ett inre rum, hvarest Kyparen Gustaf Lindros uppå tillsägelse af Johan von Scheven serverat dem med en half boutelj St: Julien, för hvilken von Scheven åt Lindros lemnat liqvid; att de uppehållit sig å källaren omkring en half timmas tid, derunder de samtalat, utan att Åhlström derom gjort några iakttagelser; att som Åhlström aldrig förut sett Regements Pastor Almqvist

354

infinna sig å någon källare, Almqvists besök väckte Åhlströms förwåning, hvadan han för Kyparen Lindros, som icke kände Almqvist, utmärkt Almqvists person och upgifvit hans namn; att så wäl Johan von Scheven som Almqvist vid inträdet å källaren, under wistandet derstädes, samt vid aflägsnandet syntes lugna och hvarken genom ord eller åtbörder tillkännagifvit någon oro, förundran eller sinnesrörelse; samt att under det Almqvist och von Scheven hade talat i det inre rummet, några andra gäster derstädes icke innewarit.

355

4:o Kyparen Gustaf Lindros: att Johan von Scheven och en annan mansperson, som Källarmästaren Åhlström sagt vara Regements Pastor Almquist, Tisdagen den 10 uti innevarande månad omkring kockan åtta förmiddagen inkommit å Åhlsröms källare i huset N:o 3 vid Myntgatan, hvarest de ingått uti ett inre rum, der andra gäster under deras dervaro icke sig uppehållit; att Sockbruksidkaren von Scheven

356

af Lindros requirerat en half boutelj St: Julien, för hvilken han jemväl lemnat Lindros liquid; att Lindros icke åhörde det samtal, som vid tillfället förts emellan von Scheven och Almquist eller uti deras beteende funnit något, som fäst at hans upmärksamhet; samt att de efter en half timmas uppehåll sig aflägsnat; tilläggande Lindros, som lemnades tillfälle beskåda Regements Pastor Almquist af Em. Bærendtsen & Comp. i Köpenhamn lithografierade porträtt, att den von Scheven vid

357

ofvannämnde tillfälle åtföljande person, hvilken Källarmästaren Åhlström jemväl sagt vara Regements Pastor Almquist, till ansigtsdragen varit aldeles lika med det nu förevisade porträttet.

5:o Pigan Christina Berg: i tjenst hos Instrumentmakaren Silow, boende i Schulzenheimska huset å Blasieholmen; att då hon klockan vid pass half tolf förmiddagen en hvardag i slutet af sistlidne Maji månad, närmare kunde hon ej upgifva tiden, uppehållit sig i köket, hvarest någon

358

annan person då icke varit närvarande, hade en bättre klädd, för henne aldeles okänd, mansperson omkring femtio år gammal, med blekt ansigte, hög panna, krokig näsa och knollrigt hår, samt klädd i hvit hallsdruk, svart väst och slängkappa af blått kläde, inkommit i köket och tillfrågat Christina Berg huruvida hon hade sig bekant om uti huset bodde en mamsell, hvilken Eleven vid Kongl. Operan Amanda Brandt plägade besöka, samt då Christina Berg härå svarat, att hon icke kände någon sådan mamsell, men att Amanda Brandt understundom

359

brukade besöka Christina Berg, fastän hon endast var piga, framtagit ett i trekant wicket bref, hvilket han anmodat Christina Berg att inom trenne timmar derefter skaffa i händerna på Amanda Brandt, för hvilken det skulle vara högst angeläget att erhålla samma bref, hvars innehåll utgjordes af ledsamma underrättelser från Westerås; att då Christina Berg förklarar sig vara hindrad att inom den bestämda tiden framskaffa brefvet till sin bestämmelse, hade den okände, medtagande

360

brefvet sig aflägsnat; att Christina Berg några dagar derefter träffat Amanda Brandt, som då för henne omtalat så väl ifrågavarande tilldragelser rörande stölden från Ryttmästaren von Scheven och

förgiftningsförsöken, som äfven att hon från Regements Pastor Almqvist bekommit anonyma bref; förklarande Christina Berg, som lemnades tillfälle bese så väl det uti Protocollet för den 14 dennes intagne, till Amanda Brandt adresserade bref, som äfven
361

Regements Pastor Almqvists förutnämnde porträtt, att hon tyckte sig finna påtaglig likhet uti porträttet och den omnämnde okände manspersonens ansigtsdrag, samt att det henne nu förevisade brefvet väl hade samma format och utseende, som det, vilket den okände velat till henne öfverlemna, men att, som Christina Berg icke vore skrifkunnig och hon dessutom högst flyktigt betraktat brefvet kunde hon nu ej med visshet intyga att det var samma bref;
362

6:o Pigan Catharina Lager: i tjenst hos Herr f. d. Öfverceremonimästaren m. m. Baron D'Albedyhl boende i huset N:o 12 vid Lutherns gränd å Norrmalm; att en för henne okänd mansperson omkring femtio år gammal, med blekt ansigte, hög panna, böjd näsa, knollrigt hår och lifliga ögon, samt klädd i hvit hallsduk, svart väst och slängkappa af blått kläde, Fredagen den 30 sistlidne Maji klockan 11 f. m. kommit till Christina /Catharina/ Lager, under det hon varit ensam i köket, och efterfrågat Mamsell Brandt, hvilken han sagt sig vara högst angelägen att träffa för att till henne öfverlemna ett bref,
363

som han hållit i handen och hvilket bref varit wiket i trekant, och, efter hvad Catharina Lager ville minnas, försegladt med munlack; att sedan han erhållit underrättelse att Amanda Brandt icke var derstädes till finnande, och erhållit uplysning derom att Amanda Brandt vore bekant med en flicka hos Instrumentmakaren Silow, boende vid Carl den XIII:s torg sig aflägsnat; förklarade Catharina Lager, som jemväl lemnades tillfälle beskåda Regements Pastor Almqvists porträtt och brefvet till
364

Amanda Brandt; att hon, på sätt Christina Berg yttrat, tyckte sig finna påtaglig likhet uti porträttet och den okändes anletsdrag, och att det henne förevisade brefvet väl hade samma form och utseende, som det, hvilket den okände hållit i handen; men att hon, det oaktadt, icke kunde med bestämdhet intyga, att det /handlade/ om samma bref, som nu förevisades henne.

7:o Maria Magdalena von Scheven: att hon är gift med Ryttmästaren von Scheven och med honom sammanafat flera, numera med undantag af Johan von Scheven aflidna barn,
365

men sedan år 1837 icke varit boende tillsammans med sin man eller af honom erhållit något understöd, utan såsom föreständerska å ett näringsställe i Grosshandlanden Meijers egendom wid Löjtnantsgatan för närvarande beredde sig sitt uppehälle och icke på sex års tid

samtalat med eller sett mannen.; att Onsdagen den 28 sistlidne Maji hade hon hört sin piga Theresa Angberg uti förstugan samtala med en person, som begärt eld på sin cigarr och frågat om stället förestods af Fru von

366

Scheven, hvarvid hon jemväl skyndat ut och derstädes träffat Regements Pastor Almqvist som hon likwäl till en början icke igenkändt, ehuru Almqvist för några år tillbaka, då fråga om en laglig skiljsmessa emellan henne och mannen uppstått, henne besökt; att sedan Almqvist inträdt uti en innanför krogrummet belägen kammare och efter det han derstädes upgifwit sitt namn, Fru von Scheven igenkändt honom, hvarefter Almqvist tillkännagifvit att hans afsigt wore att uppsöka henne,

367

för att samtala om mannen, som nu wore gammal och sjuklig; samt dagligen omgafs af 30 à 40 obekanta personer, hvilka hvar och en sökte åtkomma hans tillgångar. Och hade Almqvist tillrådt Fru von Scheven att ånyo flytta hem till mannen och taga vård om honom och hans egendom, emedan det ju i allt fall vore hon, som vid mannens död skulle erhålla en del af hans efterlemnade bo, samt då Fru von Scheven uppå denna tillrådan invändt, dels att mannen utan tvifvel icke skulle taga emot henne i sitt hus,

368

enär han några dagar förut afvisat hennes sonson, som welat hälsa på honom, dels ock att hon icke kunde lemna näringsrörelsen, emedan hon för densamma vore skyldig omkring 500: Riksdaler Banco, förklarar att Almqvist skulle ansvara därför, att skulden blefwe betald, blott Fru von Scheven flyttade hem till mannen; att då Fru von Scheven härefter ytterligare inwändt, att, enär mannen var omgifven af sådana personer, som ville åtkomma hans egendom, någon af dessa, ogerna seende henne

369

i huset, och för att hastigt göra slut på förhållandet, möjligen kunde, såsom orden föllo: "gifwa något" åt hennes man, samt hon derföre sedan blifwa misstänkt och tilltalad, Almqvist synbarligen bleknat och med högra handen strukit sig öfver pannan; dock hade Fru von Scheven deraf icke fattat någon misstanka, att Almqvist hade ondt i sinnet, utan twärtom sedermera omtalat händelsen för sin omgifning, under yttrande att Almqvist säkerligen af fromhet häpnat vid tankan derpå, att sådant brott kunde ega rum;

370

att Almqvist, under samtalets fortgång, ytterligare upmanat Fru von Scheven att flytta hem till sin man och omsider sig aflägsnat under tillrådan till Fru von Scheven att snart bestämma sig, emedan det eljest kunde blifva försent; samt att Almqvist, som vid förutnämnde tillfälle qvarglömt sin käpp, sedermera, efter hvad Fru von Scheven

ville erinra sig, påföljde Söndag eller den 1:ste uti innewarande månad eller ock derefter inträffande Söndag, hemtat densamma, och wid detta tillfälle yttrat några ord derom att Fru von Scheven borde besöka sin man, men efter ett kort uppehåll sig aflägsnat och sedan mera icke låtit sig afhöra.

371

Från vederbörande Polismyndighet i Götheborg hade Öfverståthållare Embetet fått emottaga underrättelse derom att Regements Pastor Almqvist den 14 dennes på förmiddagen uppehållit sig i nämnde stad och klockan omkring sju eftermiddagen afrest landvägen åt Halland, sedan Almqvist under förebärande att han sökte förskaffa sig kännedom om hvilket salltsjöbad wore billigast med afseende på

372

lefnadskostnaderna, emedan han sedermera ämnade låta sin familj komma dit efter begärt och erhållet pass till alla orter inom Riket.

Öfverståthållare Embetet uppskjöt ransakningens fortsättande i afwaktan på vidare uplysningar; och skulle emedlertid skrifvelse afgå till Hans Excellens Stats Mininstern för utrikes Ärenderne, med anhållan att för den händelse Almqvist kunde anträffas i Danmark eller Hamburg, framställning genom Kongl. Majt:s beskickning å nämnde ställen måtte ske om Almqvists gripande och forslande hit till Riket.

373

Den 27. Junii.

S. D. Öfverståthållare Embetet hade till återföretagande uti Ryttnästaren von Schevens bostad i huset N:o 5 vid gamla Norrbro till denna dag utställt den från den 21 uti innewarande månad uppskjutna ransakning, i följd af förekomna anledningar mot Regements Pastor Almqvist om bedrägeri och försök till mord genom förgiftning; och inställde sig vid ransakningens början och i närvaro af t. f. Police Commissarie Ytter-

374

berg samt Police Constapeln Blücher de till denna dag med förändrande af wanna uplysningar, inkallade personer, nemligen Metall Fabrikören Anders Johan Hultman, ogifta Theresia Albertina Angberg, ogifta Maria Winqvist, och ogifta Carolina Jansson, hvarjemte Doctor Levin, Landtmäteri Auscultanten Bolin och Pigan Hedda Häger tillstädeskommo.

De till denna dag inkallade personer hördes till en början och berättade på framställda frågor:

375

I:o Metall Fabrikören Hultman: att han på sätt Sockerbruksidkaren von Scheven omtalat, Söndagen den 25 sistlidne Maji, i von Schevens sällskap uppehållit sig i trädgården till den af von Scheven förhyrda lägenheten å Kungsholmen, då denne genom bud omkring klockan 10 förmiddagen erhållit underrättelse att någon person önskade tala wid

honom; att von Scheven tillsagt första budet anmoda den sökande nedkomma i trädgården, men efter andra budskickningen begifvit sig upp i sina rum, det Hultman efter någon stund sig jemväl begifvit,

376

och då sett Regements Pastor Almqvist hvilken Hultman till utseendet känner, i sällskap med von Scheven, från salen gå in uti ett inre rum, men att som Hultman i samma ögonblick åter sig aflägsnat, Hultman hvarken hört deras samtal eller egde sig bekant huru länge Almqvist hos von Scheven sig uppehållit; dock hade Sockerbruksidkaren von Scheven någon dag i påföljde vecka för Hultman omtalat att Almqvist wid besöket underrättat von Scheven derom att fadren Ryttmästaren von Scheven var mycket sjuk och att anledningen till Almqvists besök varit att öfvertala von Scheven att besöka sin far och taga vård om honom och hans bo.

377

2:o Carolina Jansson, i tjänst hos Sockerbruksidkaren von Scheven: att omkring klockan 10 en Söndag i slutet af sistlidne Maji månad, och efter hvad hon trodde sig minnas den 25 i nämnde månad, en för henne aldeles obekant, bättre klädd mansperson, som hon förut icke sett besöka husbondefolket, infunnit sig och efterfrågat Sockerbruksidkaren von Scheven, samt sedan hon underrättat den okände

378

hvars utseende och klädedrägt hon nu icke kunde sig påminna, men hvilkens anletsdrag hon trodde sig igenkänna uti Regements Pastor Almqvists, för henne nu förevisade porträtt, att Sockerbruksidkaren von Scheven vistades uti trädgården, anmodat henne att underrätta von Scheven derom att en person önskade tala vid honom; att Carolina Jansson i anledning häraf uppsökt Johan von Scheven i trädgården och underrättat honom om besöket, hvarvid von Scheven svarat att den okände kunde komma ned i trädgården;

379

att då Carolina Jansson meddelat den okände von Schevens svar, hon blifvit anmodad att underrätta von Scheven att den okände icke ville begifwa sig till trädgården, utan önskade samtala med von Scheven i hans rum, hvarom Carolina Jansson jemväl meddelat underrättelse åt von Scheven, som då medföljt; att den okände sedermera qvarstannat öfver middagen hos von Scheven och icke sig aflägsnat förr än omkring klockan 4 eftermiddagen, hvarefter Carolina Jansson icke vidare sett honom; samt att Carolina Jansson icke hört något samtal emellan von Scheven och den okände.

380

3:o Maria Winqvist, jemväl i tjänst hos Sockerbruksidkaren von Scheven; att hon omkring klockan 10 förmiddagen Söndagen den 25 sistlidne Maji uti förstugan till von Schevens bostad, träffat en bättre klädd, för henne okänd mansperson, med yfvigt hår och blekt ansigte

samt iklädd sommarrock, hvilken anmodat henne tillsäga von Scheven att den okände önskade tala vid honom; att Maria Winqvist jemväl
381

underrättat Sockerbrukssidkaren von Scheven om besöket och att den okände icke ville begifva sig ned i trädgården, utan ville samtala med von Scheven i hans bostad, hvarefter den okände, som vid ankomsten sagt sig hafwa mycket brottom, qvarstannat hos von Scheven till omkring klockan 4 eftermiddagen och wid middagsbordet då Maria Winqvist varit närvarande endast talat om likgiltiga ämnen; samt att Maria Winqvist jemväl omkring åtta dagar derefter sett nämnde person åkande i drotska besöka von Scheven,

382

hos hvilken han då uppehållit sig under någon kort stund; samt att Maria Winqvist i Regements Pastor Almqvists nu förevisade porträtt tyckte sig igenkänna den okände personens anletsdrag.

4:o Theresia Angberg, i tjenst hos Näringsidkerskan von Scheven; att en bättre klädd mansperson, hvars utseende och klädedrägt hon icke så noga betraktat att hon derom kunde gifwa någon beskrifning, en Onsdag eller Thursdag under slutet af Maji eller början af innewarande månad, infunnit sig i förstugan till näringsidkerskan von Schevens kroglägenhet,

383

och, då han der anträffat Angberg, frågat henne om hon egde sig bekant hvarest en Fru von Scheven höll Näring; att Fru von Scheven i detsamma utkommit, och sedan några ord emellan henne och den okände blifwit wexlade, åtföljt honom till ett inre rum, hvarest de omkring en half timmas tid sig uppehållit; att den okände hvilken Fru von Scheven, genast efter det han sig aflägsnat, sagt vara Regements Pastor Almqvist, en Söndag omkring åtta dagar derefter ånyo infunnit sig hos Fru

384

von Scheven och afhemtat en käpp, som han första gången qvarglömde, men då endast några ögonblick å stället sig uppehållit och sedermera icke varit der synlig; och att Theresia Angberg kort efter den okändes första besök, af en bland Fru von Schevens gäster vid namn Sörling, erfarit att Almqvist skulle hafwa besökt Fru von Scheven i afsigt att öfvertala henne att flytta hem till mannen, men att hon icke vågade begifva sig hem, emedan hon fruktade att någon kunde förgifta mannen och hon derföre blifva misstänkt.

385

Ryttmästaren von Schevens, Doctor Levins och Landtmäteri Auscultanten Bolins uti målet afgifna berättelser och upgifter blefwo ur Protocollen för dem till justering upläste och såsom rätt upfattade af dem till riktigheten vidkände, hvarefter Doctor Levin inlemnade ett betyg, så lydande:

"Ryttmästaren von Scheven är för närvarande ungefär vid sitt vanliga helsotillstånd, med undantag af en känsla af spänning och dästhet i underlifwet efter förtärd föda samt domning i fingerspetsarne, som om de varit doppade i stark lut," hvilket förhållande

386

gör antagandet i hög grad sannolikt att någon mindre portion arsenik blifvit honom bibringad under tiden från den 28 sistlidne Maji till den 9:de Junii, då han led af ett anfall af Influenta med åtföljande febrila symtom, hvilka maskerade arsenikens primära verkningar. – Stockholm den 27 Junii 1851. K. F. Levin m. d.

Härefter uplästes följande den 25 uti innewarande månad hit ankomna skrifvelse:

"Till Kongl. Majt:s Öfverståthållare Embete.

I anledning af Öfverståthållare Embetets kungörelse af den 16 387

dennes, derigenom Regements Pastorn Carl Jonas Ludvig Almqvist blifvit allmänneligen efterlyst och en hvar upmanas om hans wistelseort lemna uplysning, får Landshöfdinge Embetet meddela, att bemälda Regements Pastor ankom hit till staden förliden Måndag vid middagstiden och qvarstod till samma tid påföljande dag, då han afreste till Helsingborg, derifrån han enligt privatbref med Dansk båt natten till den 19. dennes öfvergick till Danmark. Genom Landt Räntmästren,

388

Kammar Rätts Rådet F. D. Stockenberg, som i sex år tjent tillsammans med Almqvist i Kongl. Majt:s Ecclesiastik Departement, anhöll Almqvist Måndags afton om pass för öfverresa till Hamburg der han skulle sammanträffa med 2:ne Bokhandlare för öfverläggning i en bokhandelsaffär. Härpå svarades att pass ej kunde utfärdas med mindre än att Almqvist vore försedd med behörig permission, i anledning hvaraf Herr Kammar Rätts Rådet återvände till Almqvist, som dervid förklarade att han undfått tre månaders tjenstledighet,

389

men icke egde tillhanda berörde permissionsbref. Till bestyrkande dock af uppgiftens verklighet företedde Almqvist Landshöfdinge Embetets i Götheborg och Bohus Län den 28 sistlidne Maji för Lektor Almqvist utfärdade pass, för afresa till Halmstad; och då antagas kunde att permissionsbrevet blifvit för Landshöfdinge Embetet i Götheborg upvist, innan pass der erhöles och ingen anledning förefanns, att draga i tvifvelsmål upgifterna, som då /han/ här icke var annat än väl känd,

390

twekade ej Landshöfdinge Embetet härstädes att meddela honom det begärda passet, utan blef det utfärdadt, hviket Landshöfdinge Embetet skolat härmed tillkännagifva. – Halmstads slott i Lands

Kansliet den 20 Junii 1851. – På Landshöfdinge Embetets vägnar – Carl G. Hane. A. C. Rylander. Hvarjemte utaf Öfverste Löjtnanten och Commendanten Callerholms den 19 uti innewarande månad afgifne, Öfverståhållare Embetet tillhandakomna, Rapport öfver de vid Helsingborg till Riket inpasserade och från Riket utpasserade Resande personer

391

från och med den 15:de till och med den 18:de uti innewarande månad, inhemtades att Regements Pastor C. J. L. Almqvist kommande från Halmstad, och försedd med Landshöfdinge Embetets derstädes pass av den 17 dennes för in- och utrikes resa, den 18: de i denna månad från Helsingborg afrest till Dannemark.

Uti Protocollet skulle antecknas att med anledning af hvad Kongl. Majt:s Befallningshafvande i Hallands Län i ofvanberörde måtto uplyst, Öfverståhållare Embetet uti skrifvelse den 25 dennes anmodade

392

Kongl. Majt. bemälde Befallningshafvande att insända det pass Almqvist medfört från Götheborg och företett å Lands Kansliet i Halmstad.

Efter det Ryttnästaren von Scheven på fråga uplyst, hvad ock vid anställd granskning befanns, att de uti detta mål omförmälda, efter uppgift af Regements Pastor Almqvist den 3 uti innevarande månad utgifna skuldebref äro vordne skrifne å delar af serskilda sins emellan olika pappersark, hvilka tillfälligtwis blifwit förvarade, upskjöts ransakningens vidare behandling till framdeles utsättande dag. Hvilket afsades.

393

Den 1 Julii.

S. D. Företogs åter det från den 27 sistlidne Junii sednast förehafda ransakningsmål i anledning af mot Regements Pastor Almqvist förekomna anledningar om bedrägeri och försök till mord genom förgiftning; och inställde sig dervid, i närvaro af t. f. Polis Commissarien Ytterberg och Polis Constapeln Blücher, Pigan Hedda Häger, ogifta Paulina Amanda Brandt, ogifta Maria Malmström,

394

Guldarbetaren Theodor Lilja, Enkan Christina Nordmark, Boktryckaren Lars Johan Hierta, vice Auditeuren Eberhard Hamnström, Philosophie Magistern Bengt Hjalmar Wahlström, Provisoren Emil Fredholm, Herr Assessoren Magnus Jacob Crusenstolpe, t. f. Notarien Victor Pehr Georg Tempelman, Apothekaren Jacob Keijser, ogifta Carolina Kindblom, vice Härads höfdingen Christoffer Nathanael Rathsmann,

395

Guldarbetaren Liljas hustru Anna Maria Lilja, Bruksidkaren Bengt Johan Anders Rosenblad, Hof Rätts vice Notarien Olof Alfred

Beckman, Källarmästaren Carl Henrik Åhlström, Pigan Christina Berg, Kyparen Gustaf Lindros och Fru Maria Magdalena von Scheven.

Ofvanbemälda personers i målet afgifne berättelser och gjorda uppgifter blefwo nu utur Protocollen för dem till justering upläste och, såsom riktigt upfattade, godkände; hvarjemte ogifta Maria Malmström

396
och Carolina Kindblom bereddes tillfälle beskåda Regements Pastor Almqvists förut omnämnde porträtt, hvarefter de förklarade att den af dem omwittnade mansperson, som lemnat brevet till Amanda Brandt, varit till anletsdragen lika med det förevisade porträttet.

För att åhöra protocollernas justering, hade jemväl Hattmakare Åldermannen Lorentz, Grosshandlanden Strindberg, Sockerbruksidkaren Johan von Scheven, Kanzlisten Montgomery, Notarien Bergman,

397
Provisoren Löwendahl, Mamsell Lundwall och Catharina Lager blifwit till detta förhör kallade vid äfventyr att deras uteblifvande ej hindrade justeringens fortgång och Protocollernas offentliggörande, men ingen af bemälda personer war nu tillstädes, eller lät förfall för inställelsen anmäla.

Uti Protocollet skulle antecknas att, enligt Öfverståthållare Embetet tillhanda komne uplysningar, hade Almqvist med vederbörligen visiteradt pass tidigt på

398
morgonen den 19 Junii med en Dansk färjemansbåt anländt från Helsingborg till Helsingör och klockan 7 förmiddagen samma dag, utan att anmäla sig hos Auctoriteterna gått om bord på Ångfartyget "Ophelia" med hvilket Almqvist klockan 10 förmiddagen anländt till Köpenhamn. Och saknades tillförlitlig kännedom om Almqvists uppehållsort efter denna tid, ehuru med anledning af de frågor Almqvist framställt till färjemansbåtens besättning och till manskapet på "Ophelia", samt af hvad som blifvit utredt genom förhör med bärare

399
och droskkuskar i Köpenhamn, skäligen antagas kunde att Almqvist samma dag eller den 19 Junii begifvit sig ombord å det klockan 2 efter middagen till Kiel afgångna Ångfartyget Schleswig.

400

Den 10 Julii.

S. D. Till förnyad handläggning företogs det i anledning af förekomna liknelser emot Regements Pastor Almqvist om bedrägeri och försök till mord genom förgiftning, anhängiga ransakningsmål, hvarom Protocollet för den /1/ dennes sednast förmäler; och skulle här antecknas att, enligt hvad af wederbörande anmäldes, Provisoren Fredholm, Sockerbruksidkaren Johan von Scheven, Hattmakare Åldermannen Lorentz, Fru Almqvist och hennes dotter, Assessoren Almqvist, Fabriksidkaren Hultman, samt Theresia Albertina Angberg,

Maria Winqvist och Carolina Jansson numera tagit kännedom af Öfverståthållare Embetets Protocoll i målet, och för sin del godkänt detsamma.

Uti denna dag anländ skrifvele hade Kongl. Majt:s Befallningshafvande i Hallands Län förmält att det af Kongl. Majt:s Befallningshafvande i Götheborgs Län utfärdade pass, Regements Pastorn Almqvist upvist å Lands Cancelliet i Halmstad, blifvit till Almqvist återställt på samma gång

402

han fått emottaga nytt pass för resa till utrikes ort, och att förutnämnde pass således icke vore för Öfverståthållare Embetet att tillgå.

Någon tillförlitlig uplysning om Regements Pastor Almqvists närvarande wistelseort hade icke kommit Öfverståthållare Embetet tillhanda. Och som i den /---/ ransakningen wisar, anledning om föröfvadt bedrägeri och försök till mord genom förgiftning

403, 404

emot Almqvist förekommit, samt Almqvist utan pass eller permission från Stockholm afvikit, beslöt Öfverståthållare Embetet med stöd af 14:de kapitlet 12, 14 och 25:te §§ af Kongl. Majt:s Krigsartiklar den 31 Martii 1798, att öfverlemna målet till Krigs Domstol, i hvilket afseende det hållna Protocollet skulle till Kongl. Krigs Hof Rätten insändas; kommande de i ransakningen omförmälda uti Öfverståthållare Embetets förvar befintliga originalhandlingar att vederbörande uppå requisition tillhandahållas. År och dagar som förr skrifne stå.

Efter Befallning
Carl Dahlgren